

Λεύτερο πνεύμα

ΕΥΝΑ - ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ - ΤΕΧΝΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ

υτής-Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας - Χρόνος 17ος - Τεύχος

70

εμάτα:

Επιφυλλοδογραφία

Η άμβλυση του αισθητήριου
της ηθικής

Ευεργεσίες και αχαριστίες ηγετών
Το αντίο του 1988

Παγκόσμια ποίηση

Ελληνική ποίηση

Νέοι ποιητές

Φιλοσοφικά ερανήματα

Νότες από την Εθνική Αντίσταση

Πεζογραφία

Ρεαλιστικά διηγήματα

Αναμνήσεις θεάτρου Θ. Κωτσόπουλου

Κριτικά σημειώματα

Οι Συγγραφείς και τα βιβλία

Ο ζωγράφος Α. Ρηγόπουλος

Με το σφυρί στα καμώματα

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Με την πειθώ των αριθμών

Δυο σημαντικά μηνύματα

Γνωμικά για τη φιλία

Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγονότα

«Όταν διαβάζεις κείμενα του Λάμπρου Μάλαμα, καταγγελίες για τα στραβά και τ' άδικα ή θερμή υποστήριξη για τα σωστά και τα δίκια, είναι σαν ν' ακούς τη φωνή του Γάλλου (ιδρυτικού παράγοντα του Σοσιαλισμού) Ζαν Ζωρές, και ικανοποιείσαι μαθαίνοντας την αλήθεια για το χτύπημα του κακού... Ο Λ. Μάλαμας απομυθοποιεί και ξεσκεπάζει, ικανοποιεί κι ενθουσιάζει, με τις 50 αυτοτελείς δημιουργίες του: στην ποίηση, το διήγημα, το μυθιστόρημα, το θέατρο, ή την κοινωνιολογία, την ιστορία, τη φιλοσοφία, τη δημοσιογραφία...»

Άγγελος Δόξας

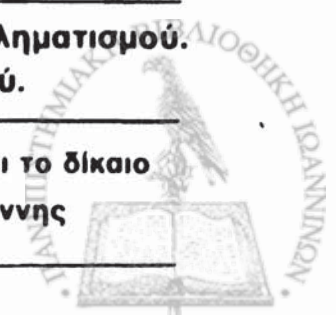
«Σ' όλο τον κόσμο ξαστεριά
σ' όλο τον κόσμο ήλιος»

Πρωτότυπη Επιθεώρηση αγωνιστικής Λογοτεχνίας και κριτικού προβληματισμού.
Μαχητικό όργανο διαφώτισης και πνευματικής καλλιέργειας του λαού.

Όσα σημειώνω, τα σημειώνω γιατί δεν υποφέρω να βλέπω το άδικο να πνίγει το δίκαιο

Μακρυγιάννης

Περιεχόμενα

Επιφυλλιδιογραφία

Σελίδα
Μπροστά στο 1989...: Λάμπρου Μάλαμα 449
(Η άμβλυση του αισθητήριου της ηθικής)
(Ευεργεσίες και αχαριστίες ηγετών)
(Το αντίο του 1988 και μια σύνοψη
στα δικά του γεγονότα)

Παγκόσμια Ποίηση

Από Γερμανία Μετ. ο Βασ. Λαζανάς
Από Αν. Γερμανία Μετ. ο Στ. Μελισσινός
Από Τουρκία Μετ. ο Στ. Μαγιόπουλος
Από ΕΣΣΔ Μετ. ο Ντ. Βασιλάκος
Από Ιταλία Μετ. ο Χρ. Πύρπασος 453
Από Αλβανία Μετ. ο Βασ. Κώτσιας 454

Ελληνική Ποίηση

Κώστα Μίσσιου. Τέσσερα ποιήματα 455
Ζαφείρη Στάλιου: Οι Αρμένιοι 455
Ελένης Γιαννοπούλου - Γεωργουλάκη: Ακρίδες
..... 455
Μάνθου Σκαργιώτη: Ο Σπάρτακος
και το περιστέρι 456
Μιχάλη Δελησάββα: Συμβουλή 456
Χρήστου Ε. Κατσιγιάννη: Πολύ καλιά ιστορία
..... 457
Νίκου Γαργαρώνη: Δυο ποιήματα 457
Στεφανίας Καλού: Ταξιθέτρια 457
Παν. Ι. Παναγούλια: Εφιαλτικό όνειρο 457
Μιχάλη Μπάκολη: Φως κι αρμύρα 457
Μαρίτσας Παρασκευά: Μνήμες 2 458
Γιάννας Κακολύρη: Ελευθερία 458
Ελένης Κονιαρέλλη - Σιακή:
Όραμα κι ακρόαμα 458

Νέοι ποιητές

Άννας Μαρίας - Ζαγοριανού: Δυο ποιήματα
..... 458
Γιώργου Γ. Τριανταφύλλου: Στίχοι 458

Ερανίσματα

Πλούταρχος, Λένιν και άλλοι 459

Νότες Εθνικής Αντίστασης

Δήμου Βότσικα: Η μάχη στις
Πολιτισίες Μετσόβου 460
Γιώργου Παπαστάμου: Τα τραγούδια
των παρτιζάνων 461
Δημήτρη Ροντογιάννη: Αντάρτες
και αντάρτισσες 462
Αλέκου Αντωνιάδη - Γιανακού: Χαιρετισμός
..... 462

Πεζογραφία

Η ιστορία ενός στρατιώτη: Μεσεβρινού .463
Ο ανώνυμος πόνος και το ακέφαλο σώμα:
Γ. Παπαστάμου 465
Τα μάτια του Σωτήρη: Ερρίκου Βλάχμπεη .467
Η κατανάλωση φτηνών αγαθών σε βάρος
της αληθινής τέχνης: Αναστάση Τακά .468

Θεατρική ζωή και κίνηση

Ο συγγραφέας ηθοποιός κι ο ηθοποιός συγγρα-
φέας::
Θάνου Κωτσόπουλου 472
Κρίσεις και σχόλια παραστάσεων:
Θεράποντα Μελιγαλά 475

Οι Συγγραφείς και τα βιβλία

Κρίνονται από τον Α. Μάλαμα 477
1) Κώστας Μίσσιος, 2) Αλέκος Κουτσούκαλης,
3) Πάνος Τσουτάκος, 4) Αλέκος Χρυσοστομί-
δης, 5) Μεσεβρινός, 6) Νίκος Παπακωνσταντι-
νου, 7) Πάικος Νικολαΐδης, 8) Πάνος Λευκαδι-
της, 9) Φάνης Μούλιος, 10) Χρήστος Πύρπα-
σος, 11) Κ. Σταυρόπουλος, 12) Γιώργος Αλ.
Αναγνωστόπουλος, 13) Νίκος Γαργαρώνης, 14)
Μιχάλης Δελησάββα, 15) Σωτήρης Τουφίδης,
16) Γιάννης Μήτσης.
Και από το Νίκο Γαλάζη, ο ζωγράφος Α-
ντρέας Ρηγόπουλος και ο Γ. Τριανταφύλλου.
Καθώς κι ο Γ. Κατσιμπας για τον Φ. Δέληφ.

Με το σφυρί στα καμώματα

Σχόλια του Άλκη Φωτεινού 485

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Σχόλια του Στέλιου Κεντρή 489

Με την Πειθώ των αριθμών 503

Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα» 505

Γνωμικά για τη φίλια 509

Πνευματικά και καλλιτεχνικά

γεγονότα 510

«ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ»

Ιδιοκτήτης - υπεύθυνος - εκδότης
Λάμπρος Μάλαμας

Διεύθυνση σύμφωνα με το νόμο:
Ανεξαρτησίας 188 - Γιάννινα
Τηλέφωνο: 0651.22030

Τιμή τεύχους δρχ. 350
Χρονιάτικη συνδρομή 1.500
Ιδρύματα - Δήμοι 7.000

Φιλική κατά προαίρεση...

Εξωτερικού δολάρια 20

Ύλη - αλληλογραφία - επιταγές στον ίδιο
Φιλοξενούνται μόνο αδημοσίευτες συνε-
ργασίες. Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Ελεύθερο Πνεύμα

Έρευνα — Στοχασμός — Τέχνη — Κριτική
όρυγής — Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

Β' Εκδοτική
Περίοδος
Χρόνος 17ος
Τόμος 8ος
Τεύχος 70
Χειμώνας 1988-89

Μπροστά στο 1989...

Επιφυλλιδογραφία
Του Λάμπρου Μάλαμα

Η άμβλυση

του αισθητήριου

της ηθικής

Το ηθικό αισθητήριο μεγάλης μερίδας λαού έχει αμβλυνθεί.

Είναι φυσικό η ηθική να υποφέρει από κείνους που κάνουν λάθη εξεπίτηδες.

Αν αυτά τα σφάλματα γίνονταν αθέλγητα, δε θα υπήρχε προσπάθεια συγκάλυψης, που σημαίνει έλλειψη ειλικρίνειας και αυτοκριτικής.

Η κοινωνία μας, τον τελευταίο καιρό, βρίσκεται σε θλιβερή ηθική κατάπτωση. Τυφλώνεται από το ανίδρωτο χρήμα, το διαμαντικό και το χρυσάφι. Όμως αυτά είναι ανίκανα να καλύψουν βέβηλες ψυχές και στίλβωμένες σιλουέτες.

Η προστασία της ηθικής είναι θαρραλέα θέση και αναγκαία ατομική και κοινωνική θεωράκιση. Ενώ η αδιαφορία, η φυγοπονία και η ανοχή προς αυτή, είναι συνενοχή στον εκφυλισμό και αποσύνθεση.

Οι άνθρωποι όταν χάνονται από φυσικό θάνατο, ο χρόνος γιατρεύει τον πόνο. Όταν όμως τελειώνουν από ηθικό πεθαιμό, τότε το στίγμα της ντροπής παραμένει ανεξίτηλο ακόμα και σε συγγενικές γενιές. Τα καλά λησμονιούνται ευκολότερα από τα κακά.

Θα μπορούσε να συγχωρήσει κανείς για το μειωμένο αισθητήριο της ηθικής, ή και της λογικής, ένα τμήμα λαού, που παράμεινε στα χρόνια μας υπανάπτυχτο, ακαλλιέργητο, γιατί δεν πήρε, όταν και όπως έπρεπε, κατάλληλη πνευματική και συναισθηματική τροφή.

Όσοι, όμως, έχουν αντίληψη, γνώση και αίσθηση της ηθικής, μιας ηθικής που κλείνει μέσα της όλο το νόημα της καταπονεμένης δικαιοσύνης και των αδικιών κι έχασαν το αίσθημα της προσωπικής ευθύνης απέναντι στα κοινά, στα άτοπα και στα δεινά του ιθύνοντος κόσμου, είναι αξιολύπητοι.

Το ηθικό αισθητήριο των καιροσκόπων κι ατομικιστών που έχει αμβλυνθεί, ή και απονεκρωθεί, απογοητεύει τους ευσυνειδητούς πολίτες που παρατηρούν τα έκτροπα και νιώθουν ότι: δεν μπορούν να ζήσουν έξω από την ομάδα, την οικογένεια και το κοινωνικό σύνολο.

Βέβαια, οι καλοί και υπεύθυνοι πολίτες γίνονται μόνο, όταν γεννιούνται σε μια ευνομούμενη πολιτεία, όπως πίστευαν και οι αρχαίοι μας φιλόσοφοι.

Το «απέχω και ανέχω» δε θά 'πρεπε να 'χει θέση σε μυαλά και συνειδήσεις,

μπροστά στις τόσες εγκληματικές πράξεις που ξετυλίγονται στις μέρες μας.

Η άμβλυση και η καταράκωση του αισθητήριου της ηθικής σε άτομα είναι μια νοσηρή κι επιλήψιμη κατάσταση, που προκαλεί γενικότερα την έκλυση των ηθών.

Με το να εξασθενήσει κανείς σχετικά ή κι ολότελα τα ηθικά του ενδιαφέροντα, σημαίνει ότι αφαιρεί την ηθική του δύναμη και ακεραιότητα.

Ηθικό αισθητήριο για τον πολίτη είναι να έχει γνώμη, άποψη, να παίρνει θέση έκδηλη απέναντι στα συμβαίνοντα του περιβάλλοντός του και της κοινωνίας.

Ο κάθε άνθρωπος οφείλει να έχει μόρφωση και κρίση, για να έχει σε υψηλό βαθμό και το αισθητήριο της ηθικής αναπτυγμένο και σε εγρήγορση.

Τα σοβαρότερα αίτια για την αδιαφορία και την κατάπτωσή του, είναι οι ίδιοι οι «ιθύνοντες» της πολιτικής ζωής του τόπου μας, η ιδεολογική ασυνέπεια, η μη τήρηση αρχών, η φαυλότητα, η διαφθορά των ηθών, η αναξιοκρατία, η ανυπαρξία νέμεσης και η μη ποινικοποίηση κάθε παρανομίας δημόσιων ανδρών.

Είναι άδικο και ασύμφορο να κρέμονται οι τύχες του λαού και του έθνους, από ηγέτες με ελαστικές και διαβρωμένες συνειδήσεις, από βίτσια και καταχρήσεις ηθικοπολιτικά απαράδεχτες.

Οι τίμιοι ηγέτες, όταν προέρχονται από το λαό, τον αγαπούν και τον σέβονται, δεν τον προδίνουν. Δεν παραβιάζουν τις αρχές που γι' αυτές τιμήθηκαν και αναδείχτηκαν.

Ένας ηγέτης δεν μπορεί να διευθύνει και να διαχειρίζεται τις τύχες της πατρίδας, όταν δεν είναι σε θέση να συγκρατήσει τον εαυτό του με σύνεση κι αυτοκυριαρχία, από σοβαρές παρεκλήσεις και καταχρήσεις. Όταν είναι αδύναμος να κυβερνήσει την ίδια την ψυχή και το κορμί του.

Ο αμοραλιστικός παρασυρμός δεν είναι ιδιότητα των δυνατών, αλλά, αδυναμία των ασυνείδητων.

Η εξαπάτηση του λαού γιατί να γίνεται, όταν διαπιστώνονται πράξεις που αντίκεινται στην αλήθεια, σε ηθικές διακηρύξεις, σε ελπιδοφόρες υποσχέσεις και σε υποχρεωτικές και πραχτικές συνέπειες;

«Στ' όνομα των κομματικών συμφερό-

ντων υποτιμήσαμε την ηθική» (είπε και ο Κ. Σημίτης στην 27η κομματική του Σύνοδο). Και σ' άλλο σημείο του: «Έχουμε αποξενωθεί από διανοούμενους δημοσιογράφους, καλλιτέχνες. Τεράστια φτώχεια ιδεών».

Και ο ακαδημαϊκός Ξενοφών Ζολώτας στιγματίζει: «Το χειρότερο όμως όλων είναι ότι τελευταία έχουμε περιέλθει σε μια πρωτοφανή ηθική κατάπτωση, που επιδεινούνται καθημερινά με ανατροπή των αξιών και αρετών, στις οποίες πίστευε πάντοτε ο ελληνικός λαός. Και ενώ το κατάντημα αυτό της ελληνικής κοινωνίας περιγράφεται καθημερινά με τα μελανότερα χρώματα από τα μέσα ενημερώσεως και από τον πολιτικό κόσμο, καμιά μέχρι τώρα αποτελεσματική αντίδραση δεν έχει εκδηλωθεί, ώστε να ανακοπεί το ρεύμα αυτό της καταπτώσεως».

Ευεργεσίες και αχαριστίες ηγετών

‘Ηθελα να ‘ξερα, ποιά επανάσταση στην ιστορία των λαών, επικράτησε... και δεν έλαχε, ηγέτες = Κρόνους σε φάγωμα παιδιών τους;

Ηγέτες που δεν έπεσαν σε συγχύσεις, δολοπλοκίες και παγίδες, σφάλματα και ραδιουργίες;

Ο ένας εξόντωνε τον άλλον, είτε αντίπαλο, είτε ομοϊδεάτη.

‘Ολοι σχεδόν, είχαν φιλοδοξίες ή φθόνους, και μηχανοραφούσαν, να υποσκάψουν και ν' αρπάξουν για λόγου τους το θρόνο της εξουσίας.

Δεν υπήρξαν ηγεμόνες, που να μη τιμώρησαν, κι εξοντωτικά, εποφθαλμιούντες αντιπάλους.

Η μία συνομοταξία, διαδέχονταν την άλλη. Κι ακολουθούσε η εκδίκηση και η αντεκδίκηση.

Πώς όμως κρίθηκαν από την ιστορία; ‘Αδικη θα παραμένει η ουτοπική και η μονόπλευρη κρίση.

Είν' αλήθεια πικρές οι εμπειρίες, από ηγέτες που βαρύνονται με ασυγχώρητες αδικίες και θυσίες αθώων, από εκτροπή της λογικής, πεπλανημένες ενοχές και ανερέυντες αλήθειες.

Το αντίο του 1988
και μια σύνοψη στα
δικά του γεγονότα

Το δίσεχτο 1988 έφυγε. Ας του πούμε το παντοτινό αντίο, αφού κύλησε στα τάρταρα της λήθης. Το διαδέχτηκαν τ' απύθμενα ερέβη των αιώνων. Στο πέρασμά του αρκετοί λαοί, υπόφεραν πολλά δεινά, από ανεπάρκειες κι ανικανότητες ηγετών, που δεν μπόρεσαν ν' αλαφρώσουν τον ανθρώπινο πόνο.

Ο χρόνος και η ειμαρμένη του προσδιορίζονται και διαμορφώνονται από υπεύθυνες ή και ανεύθυνες ανθρώπινες δυνάμεις εκτός, βέβαια, από τα τυφλά πεπρωμένα των φυσικών δυνάμεων.

Το χρόνο τον καθορίζουν οι μορφές και τα γεγονότα της κινούμενης ύλης.

Το 1988 το αποχαιρέτισαμε με θλίψη κι επιφύλαξη. Γιατί δεν ανακούφισε το πληγωμένο κορμί της ανθρωπότητας. Δε λιγόστεψε τους διχασμούς, τις πείνες, τις αρρώστιες, τις δυστυχίες, τους παράκαιρους θανάτους, στην πολυταραγμένη γη και εποχή μας.

Όμως, όσα κακά μας κληρονόμησε για τον καινούργιο χρόνο, ας έχουμε πάντα αισιοδοξία, πίστη και αγάπη στη ζωή και στον άνθρωπο, να τα λιγοστέψει στην έλευση του 1989. Ας γίνει να μειωθούν οι συγκρούσεις και οι αρνητικές αντιθέσεις.

Ας ήτανε να σταματούσαν οι αποικιοκρατικές βλέψεις κι επιδρομές, οι εθνικιστικές διεκδικήσεις και οι μικροτοπικοί πόλεμοι.

Είθε να δίνονταν στα παγκόσμια προβλήματα πάντοτε ειρηνικές λύσεις. Κι όπως έλεγε κι ο Βάρναλης «να βασιλέψει στη γη ο θεός κ' η ψυχή».

Το 1988 έφυγε με συγκλονιστικά συμβάντα:

Πολυάριθμα φονικά δυστυχήματα σε στεριές αιθères και θάλασσες. Με σκοτωμούς στην Παλαιστίνη. Με αστιγματίστες σφαγές στην Περσία από την παραφροσύνη των αγιατολάχηδων. Με πείνες και λοιμούς στην Αφρική και στην Ασία. Με βουρκοπνιχτικές ελεεινές κοινωνίες. Με πισωδρομικές θεοκρατικές μαζικοχτονίες... Με συμφορές, ολέθριους σεισμούς στην Αρμενία κι αλλού. Με ασυγ-

χώρητες κι αιματηρές σωβινιστικές προστριβές σε σοβιετικές δημοκρατίες.

Και με της πανούκλας κερδοσκοπίας των χρυσοκάνθαρων ιμπεριαλιστών τα όπλα, τα ναρκωτικά κι όλα τα μέσα της διαφθοράς και της γενοκτονίας.

Ας πούμε όμως πως ο χρόνος που ξέφτισε σημάδεψε και κάποιες παρήγορες ελπίδες και ισορροπίες.

1) Ανακωχές πολέμων (Ιράν - Ιράκ και Νικαράγουα).

2) Μονομερής μείωση των στρατιωτικών πυραυλικών δυνάμεων από την ΕΣΣΔ στην Ευρώπη.

3) Η ευτυχής κι ελπιδοφόρα εκλογή του προέδρου Βασιλείου στην Κύπρο.

4) Συμφωνία για το Αφγανιστάν... τόσο αιματηρή και άδικη.

5) Αποτροπή του κραχ της οικονομικής χρεωκοπίας, των ΗΠΑ από τη Συμφωνία Γκορμπατσόφ - Ρέηγκαν (7.12.87).

6) Ανοίγματα εμπορικών κι άλλων σχέσεων συνεργασίας, ανάμεσα στο Δυτικό και Ανατολικό κόσμο.

7) Η ανακήρυξη του κράτους των Παλαιστίνιων και οι θεαματικές και φιλειρηνικές επιτυχίες του Γιάσερ Αραφάτ στην Ευρώπη.

8) Η γενικότερη ίφεση που επικράτησε σε διεθνή κλίμακα, από το πνεύμα καλής θέλησης των υπερδυνάμεων.

Όλα αυτά κι άλλα ειρηνικά, επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα, έδωσαν κουράγιο και κάποιες προσδοκίες και προβλέψεις για το 1989.

Όλα τα παραπάνω αισιόδοξα γεγονότα, που ενδιαφέρουν και αφορούν ολάκερη την ανθρωπότητα, μαζί με τα παλλαϊκά οράματα και τις ελπιδοφόρες προοπτικές, είθε να γίνουν μια πάγια ειρηνική κι ευλογημένη πραγματικότητα!

Λάμπρος Μάλαμας
Γενάρη 1989

Οι άνθρωποι που βρίσκονται στην εξουσία, δε ζητάνε ν' αποδείξουνε ρια, πως όσα πιστεύουνε για κακά, πραγματικά είναι τέτοια. Για κακό θαρρούν εκείνο που δεν τους αρέσει. Και οι άνθρωποι που είναι κάτω από την εξουσία, δέχονται τον ορισμό αυτό, όχι γιατί τον θαρρούνε ορθό, αλλά γιατί δεν μπορούν να κάνουν αλλιώς τικά.

Λέων Τολστόι
(«Οι Νέες Ιδέες»)

Από την παγκόσμια και πρωτότυπη ποιητική Ανθολογία της Επιθεώρησής μας

Γερμανία

Ύμνος στην Ελευθερία

Φρειδερίκου Χέλντερλιν
(1770 - 1843)

Μετ. Ο Βασίλης Λαζανάς

Ω εσύ ουρανόσταλη, το πνεύμα των ανθρώπων
που οδηγείς της εμπνοής σου είμαι άξιος τάχα;
ώστε, από της γης την αθλιότητα, λυτρωμένος,
τον παντοδύναμο τον εναγκαλισμό σου να δεχτώ;
Ξεδίπλωσαν ο αετός και το γεράκι τα φτερά τους
και τον πηλό, που τά 'πλασε, έχουν ήδη
λησμονήσει.

Ένα ζευγάρι από λέοντες της θείνας οδηγεί το
δίφρο
κι από διαμάντια οι χαλινοί φεγγοβολούν κι
αστράφτουν.

Σταμάτησαν οι χείμαρροι παράφορα να ρέουν
τα τέκνα του Βορρά κατάπεσαν κι εκείνα
—απόμειναν βουβά, καθώς και η έμφοβη καρδιά
μου—
κ' η γης ένας ναός λαμπρός ολόκληρη έχει γίνει!

Η Λύση

Μπέρτολτ Μπρέχτ (1898 - 1956)

Μετ. Ο Σταύρος Μελισσινός

Μετά, του Ιούνη 17, τη μέρα,
ο γραμματέας των συγγραφέων —τι λύση!—
σκόρπισε φέιγ-βολάν, σε όλη τη σφαίρα
και στους λαούς: το λαό, για να εξηγήσει.

Και γράφαν: της Κυβέρνησης, χαράμι
την πιστοσύνη ξόδεψ' ο λαός
κι ότι για ν' αντιστρέψει το ποτάμι
διπλά αυτός θα δουλέψει, εδώ κι ομπρός...

Μα δε θε νά 'ταν, σκέφτηκα, πιο απλό
(πιο, απλουστευτικά, σκέδιο μεγάλο)
να διαλεί η Κυβέρνηση το λαό
και να διαλέγει για λαό ένα άλλο;

Τουρκία

Αισιόδοξος άνθρωπος
Ναζίμ Χικμέτ (1903 - 1963)

Μετ. Ο Στέλιος Μαγιόπουλος

Όταν ήταν παιδί
δεν έκοψε μύγας φτερό,
δεν έδεσε σε γάτας ουρά τενεκέ,
σε κουτιά σπύριων

δε φυλάκισε κατσαρίδες,
μερμυγκιών δε χάλασε φωλιά.
Μεγάλωσε.

Όλα τα παραπάνω
σ' αυτόν τα κάνανε...
Όταν απέθανε
ήμουνα στο προσκέφαλό του.
Μου ζήτησε
να του διαβάσω ένα ποίημα
και είπε:

Γεια στον ήλιο, γεια στο πέλαο,
γεια στις ανθρωπιάς το μεγαλείο!

ΕΣΣΔ

Αβραάμ

Ιβάν Μπούνιν (1870 - 1953)

Μετ. Ο Ντάνης Βασιλάκος

Ήταν ο Αβραάμ στην Έρημο
και είδε στον ουρανό τ' αστέρι
και το φως του πέθανε.

Ήταν ο Αβραάμ στην έρημο
πριν απ' το ξημέρωμα
κι είδε το μισοφέγγαρο
«Ιδού ο Θεός μου» αναφώνησε
και το μισοφέγγαρο χάθηκε
όπως και τ' αστέρι.

Ήταν ο Αβραάμ στην έρημο
την ώρα που ανατέλλ' η αυγή
και τα χέρια με χαρά
στον ήλιο σήκωσε
και «Ιδού ο Θεός μου» αναφώνησε πάλι
κι ο ήλιος έφερε τη μέρα
και κύλησε στη νύχτα.

Ο Ι. Α. Μπούνιν πεζογράφος και ποιητής που στα έργα
του απεικονίζει τη φτώχεια και την εξαθλίωση της ζωής
των Ρώσων χωρικών στα χρόνια της τσαρικής δυναστείας.
Έλαβε και βραβείο Νόμπελ το 1933.

Ιταλία

Ο άνθρωπος που ταξιδεύει

Τζιοβάνι Αμάζι

Μετ. ο Χρήστος Πύρπασος

Έχω τρία κόκκινα τριαντάφυλλα
για Σένα.
Ένα για τα χείλη σου
το άλλο για τα μάτια σου
το τρίτο για τα όνειρά σου.
Είμ' ένας ταξιδιώτης

κλανιέμ' εδώ κι εκεί
 ψάχνοντας γι' αγάπη.
 Σταμάτησα μπροστά σου
 με τρία κόκκινα τριαντάφυλλα.
 Τα φρόντισα μ' αγάπη
 τα φίλησα ώρα κολλή
 κλάθοντας όνειρα...
 Μα εσύ είσαι τυφλή!
 Δεν είσαι άξια να κοιτάζεις
 την ειλικρίνεια της αγάπης μου.

Αλβανία

Σατιρικοί Στίχοι

Γκιγκ Κουρτίκι

Μετ. ο Βασίλης Κώτσιας

Σ' επιθεωρητή ιγκκαϊόγισης:

Υγεία, δύναμη, χαρά,
 ας σου φέρει ο νέος χρόνος,
 να βγαίνεις και καμιά φορά
 στα περίχωρα και... μόνος.

Σε δουλοπρεπή

Ο νέος χρόνος όταν φάνηκε στην πόρτα
 πρώτος σηκώθηκε ο δουλοπρεπής.
 «Σε συμβουλεύω, νά 'ρχεσαι, το καλοκαίρι
 γιατί το χειμώνα θα πλευριτωθείς!»

Η αιτία και η συνέπεια

Είπε η βαλανιδιά
 όταν έπεσε στη γη:
 — Δε μ' έκοψε συντρόφοι το κριόνι
 μα το ρυνί!

Η σέλα και το γομάρι

Τη σέλα το γομάρι
 από τ' άλογο πήρε
 και στο καζάρι
 κατόπι πήγε.
 Μα κορδαμένο
 όταν το είδαν,
 γέλασαν όλοι
 τότε και είπαν:
 — Και με σέλα και σαμάρι
 ο γάιδαρος μένει γομάρι!

Κάποτε κλαίω

Αλέξη Τσάτσι

Μετ. ο Βασίλης Κώτσιας

Κάποτε και κλαίω!
 Δε θέλω όμως να κλάω.
 Τα δάκρυα βγαίνουν μοναχά τους.
 Γλιστρούν κι εγώ τα πίνω.
 'Όταν μου κύλησ' ένα δάκρυ
 η γης το ρούφηξε μεμιάς,
 μου είπαν πως γλυκάθηκε
 όλ' η πατρίδα μονομιάζ!

Ποιητικοί Στοχασμοί

του Γιώργη Κατσιμπα

Στρατιές στρατιών τα έμβια όντα,
 κι ο άνθρωπος βασιλιάς τους.
 Ένας εστεμένος για κλάματα.

•

Ο κύργος της Βαβέλ αναζήτησε του κάκου τους
 θεούς.
 Οι κολυκατοκίες όμως ανακάλυψαν τα
 κοινόχρηστα
 μοναδικό δεσμό των ενοίκων.

•

Τι με ρωτάς; Λογαριασμό θα σου δώσω;
 Ρώτησε τα κομπιούτερς.

•

Φυτά ζώα κι άνθρωποι καιδιά της ίδιας μάνας
 με ξεχωριστή μοίρα.

•

Τα ράσα θ' ανέμιζαν σκιάχτρα
 σε μητροπόλεις και μοναστήρια
 αν γινόμασταν καλόγηροι και δεσποτάδες.

•

Σκέφτομαι τις ακακίες.
 Επιμένουν να φουντώνουν κάθε άνοιξη
 χωρίς «κακία» για τους κλαδευτές του Δήμου.

•

Και οι ωκεανοί έχουν ανάγκη στοργής.
 Αν τους λείπει η αγκαλιά της γης
 σε κοιά άβυσσο θα ξεχυθούν.

•

Τα χτυπημένα φρούτα
 ωριμάζουν νωρίτερα.

•

Και βέβαια θα θυσιάσουν αύριο την ομοψυχία
 στο βωμό μιας νεότερης εθνικοφροσύνης.

•

Η κάθε μέρα έχει το δικαίωμα να μας ρωτήσει:
 — Πως περάσαμε;
 Κι εμείς έχουμε χρέος να της απαντήσουμε:
 — Τιποτα καλύτερο απ' την Ανατολή της.

•

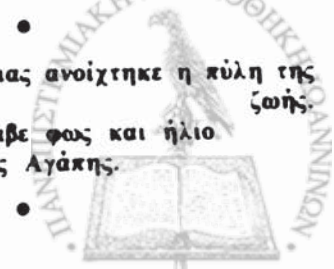
Απ' το Λυκαβητό μετρώ τ' ανθρώπινο κλήθος
 που περπάτησε —χιλιάδες χρόνια— την Αττική
 γη.
 Και όμως, πόσων λίγων ηχούν τα βήματα!...

•

Κάποια ιερή στιγμή, μας ανοίχτηκε η πύλη της
 ζωής.

Ευτυχής όποιος πρόλαβε φως και ήλιο
 στους αστερισμούς της Αγάπης.

•

Ελληνική Ποίηση

Τέσσερα ποιήματα

Του Κώστα Μίτσιου

Των ίδιων δέντρων το χυμό

Θα αγαπήσεις
 κάτω απ' τις ίδιες τις ελιές
 θα κοιμηθείς
 με το νερό των ίδιων ρυακιών
 θα δροσιστείς.
 Η γνώση των βιβλίων μας
 θα γίνει και δική σου.
 Μέσα στην ίδια σιωπή
 σιωπηλή θα μείνεις.
 Ο τόπος μας δικός σου είναι.
 Μη μας ρωτάς γιατί
 ρημάζανε τα μέρη τούτα.
 Απρίλη μήνα και να δεις
 λουλουδι ανθισμένο
 δεν είναι μπορετό.
 Στο πλάι σου ανασαίνει
 χαμόγελο θλιμμένο
 πόνος και πίκρα.

Εν αφθονία τα πάντα

Στην ένατη δεκαετία
 του εικοστού αιώνα
 και το μόνο που έμεινε
 αγαθό εν ανεπαρκεία,
 ένα φιλικό χαμόγελο
 στο διπλανό μας.

Κάποτε

Έτρεχες από θέατρο σε θέατρο
 για μια καλή παράσταση,
 τώρα
 τρέχεις από ταβέρνα σε ταβέρνα
 για ένα καλό κοψίδι.
 Βελτιώθηκε βλέπεις
 το κατά κεφαλήν εισόδημά σου.

Εδώ θα ζήσεις

Εδώ
 που δεν υπάρχει έλεος
 για τους αδύνατους,
 για τους ρομαντικούς,
 τους καταπιεσμένους,
 για λίγη ομορφιά,
 θα κουραστείς πολύ,
 για λίγη αλήθεια
 θα παλαίψεις δυνατά.
 Η νύχτα και η σιωπή
 σκληρές και αδυσώπητες
 σαν πυρκαγιά
 παντού χορεύουν
 θριαμβευτικά.
 Το φως
 δεν είναι εύκολο να βρεις
 Σε περιμένουν
 ώρες δύσκολες.

Οι Αρμένιοι

Ζαφείρη Στάλιου

Η ομίχλη των θρύλων
 στους δαίδαλους κάποιας τρελής φαντασίας,
 της ιστορίας η σπασμένη καδένα
 στις σάπιες σκουριές των αιώνων.
 Ο Γολγοθάς, ο σταυρωμένος λαός
 με τα καρφιά μηγγμένα
 στη θρυμματισμένη καρδιά,
 η πορεία των σκλάβων,
 ουρλιάζουν οι λύκοι
 με τα μπαϊράκια ενός μισοφέγγαρου,
 σφάζουν τις φωνές των αθώων,
 ο μεγάλος θρήνος,
 τα νύχια των βάρβαρων πνίγουν
 των παιδιών τις ανάσες,
 των νεκρών τα γυάλινα μάτια
 κοιτάζουν το άπειρο,
 φεύγουν τη νύχτα,
 οι λίγοι βαδίζουν μακριά
 από την έρημη χώρα του θανάτου,
 χτίζουν στις κόκκινες προσευχές
 των ναών την καινούρια πατρίδα,
 και ξανά η κατάρα μιας μοίρας
 τρέμει η γη, οι στιγμές της μανίας
 στους μαύρους της ήλιους,
 όλα γκρεμίζονται,
 σβήνει η ζωή των αγνών,
 η αποκάλυψη στους κύκλους της κόλασης,
 το δέος, η απελπισία και η οίμωγή,
 τα κοράκια της φρίκης
 πετούν πάνω απ' τα πτώματα...
 Μια ελπίδα μονάχα ζει ακόμα
 στις πολιτείες που πέθαναν!..

Αθήνα 15.12.88

Ακρίδες

Ελένης Γιαννοπούλου - Γεωργουλάκη

Πνίξανε
 τη μουχλιασμένη πολιτεία
 οι αρουραίοι και οι ακρίδες.
 Οι φίλοι, οι πιο πολλοί,
 μας πρόδωσαν
 και μας ταπεινώσαν,
 εγωπαθείς και αλαζόνες.
 Τα χτεσινά αδέρφια
 μας εξαπάτησαν
 μοιράζοντας την κληρονομιά
 με τους δικούς τους όρους;
 και βάζοντας φρουρούς
 έξω απ' τις πόρτες.
 Και οι συνάδελφοι
 εκμεταλλεύτηκαν
 την πίστη μας στον άνθρωπο

Πολύ παλιά ιστορία
Χρήστου Ε. Κατσιγιάννη

Κάθε φορά
στην όποια μάχη
πάντοτε οι ήρωες μπροστά
οι ωραίοι, οι αθώοι, οι άξιοι.
Ξωπίσω τους
τ' αχνάρια τους ακολουθούν
σε άσεβες και ανευλαβες
ατέλειωτες μακριές ορδές
κοπάδια και κοπάδια οι άλλοι.
Ομοδύναμοι και αντίγνωμοι
αρνιά μαζί και λύκοι
θα βρούνε αύριο τον καιρό
καθώς νεκροί θα λείπουνε
στ' ανάμεσά τους οι άξιοι
να τους σκυλέψουν φανερά
την πίστη τους, το μόχτο τους,
το λόγο και την πράξη τους
τη δόξα απ' τη θυσία τους
την ίδια την ωραία ψυχή τους!
Πολύ παλιά ιστορία.
Κάθε φορά
στην όποια μάχη,
πάντοτε οι ήρωες μπροστά,
οι ωραίοι, οι αθώοι, οι άξιοι.
Όμως, στον τόπο αυτόν εδώ,
τις νίκες στο τέλος τις κερδίζουν
οι ψεύτες, οι δειλοί, οι ανάξιοι!

Δύο ποιήματα
Του Νίκου Γαργαρώνη

Αν μ' αλγηδόνες απ' το λίκνο σου
Σίσυφος δε θήτεψες και σκλάβος,
αν δεν αιμόφυτσες στον ύπνο σου
άμαθος του μόχθου εργολάβος,
αν δεν κοιμήθης δίχως κάταγμα
της πείνας, μα με ονείρου δείπνα,
αν δεν ευχήθηκες το χάριμα
να μη σε βρει μ' αφέντες δίπλα,
αν λαοπλάνοι δε σε ζάλισαν
δε σου σκυλέψαν ύπατα χρόνια,
αν με άγχη δε σ' απορφάνισαν
σα νά 'ταν θαρρείς βόμβας νετρόνια,

.....
αν τους στίχους μου δεν αλφιδιάσεις
με πυρκαγιά κι ημίθεου λόγχη
τη μισή ζωή μου μη χλευάσεις
ζεις εφτά ζωές στην άλλη όχθη.

Το επιτάφιο μου

Με δυο ντουζίνες γράμματα
χύμηξα στους χορτάτους!
Δεν έχασα! Δε νίκησα!
Έχω καιρό στον τάφο!..

Αθήνα 27.10.86

Ταξιθέτρια
Στεφανίας Καλού

Πάσκιζε να γίνει ηθοποιός...
δι. μπόρεσε:
έγινε ταξιθέτρια.
Έχει κ' η πλατεία το δράμα της

Εφιαλτικό όνειρο

(Στους ανθρώπους του τέλους του αιώνα)

Παν. Ι. Παναγούλια

Στο βάραθρο που ανοίξανε οι σεισμοί
φίδια φαρμακερά φωλιάσανε κι αράχνες
και νυχτερίδες κι αρουραίοι και σαλιάγκοι.
Στα χείλη του φυτρώσανε αγκάθια κι αγριόδεντρα
κι απλώσαν τα πλοκάμια τους ολόγουρα τα βάτα...
Σιμά και πέρα από το χάσμα χαλασμός:
Κάποιος στη μαυρή της αβύσσου σκοτεινιά
ουρλιάζει μάταια στ' απέραντο κενό.
Δεν υπάρχει κανείς που να τον λυπηθεί
και να τον σώσει απ' την οδύνη.
Πουλιιά κυνηγημένα οι άνθρωποι απ' τη θεομηγία
θωρούν μ' αδιαφορία κι απονιά
τα βάσανα των άτυχων πλάσμάτων.
Κοράκια κι όρνια αγριωπά με νύχια μυτερά
πετάν ολούθε κρώζοντας
κι αρπάζοντας ανυπεράσπιστους.
Κι οι στριγγιές φωνές των αλύτρωτων δυναμώνουν
και τρυπάνε το διάστημα και ματώνουν τις ψυχές.
'Αδικα παρακαλούνε το θεό και τους ανθρώπους
κι αποκαμωμένοι ζητάνε το θάνατο
σαν έσχατη σωτηρία!..

Τάχα η λήθη τ' όνειρο θα σβήσει ως φέξει η
μέρα;

Φως κι αρμύρα
Μιχάλη Μπακολή

Βαρκούλα καλοτάξιδη
τη θάλασσα αυλακώνει
ελεύθερο το κύμα της
το σκάφος αφροζώνει.
Καρδιά μου άνοιξε κι εσύ
το φτερωτό πανί σου
πέταξε, πέτα λεύτερα
μαζί με την ψυχή σου.
Ρούφηξε με τη δίψα σου
το φως και την αρμύρα,
να πολεμάς, να μάχεσαι,
ν' αλλάξουμε τη μοίρα...

Αθήνα 6.1.89

το εσώτερο...
και την κωμωδία της.
Τα φώτα σβήνουν'
απόμερα, στη ρηχή τσέπη
ψηλαφίζει τα κέρματα.
Κι ο ρόλος,
αργά, περασμένα μεσάνυχτα,
στη μακρινή καμαρούλα
εκτός σχεδίου,
με κοινό ανύπαρκτο
μα πάντα «παρών»
στα μισόκλειστα βλέφαρα.
Πέφτει η αυλαία...
Καληνύχτα!
Καληνύχτα!

Αθήνα 5.1.89

Μνήμες 2
Μαρίτσας Παρασκευά

Με τις χιονονυφάδες
ένα μήνυμα θα σου στείλω
στο τζάμι σου,
την καλησπέρα μου θα χτυπήσουν.
Πόσο απλώνει η μοναξιά τις νύχτες!
Τους ήχους σου αφουγκράζομαι.
Μεταλλικός ο θόρυβος των κλήκτρων,
τη γαλήνη του τώρα μη χαλάς
ύστερα, αύριο τις σκέψεις σου γράψε.
Είπες μια μεστή στιγμή
πιότερο αξίζει
από έναν ανέμελο χρόνο.
Απόψε, αν ένα βότσαλο
πετάξεις στο ποτάμι
σίγουρα θα το κάρω την άνοιξη.

Πειραιάς 30.12.88

Ελευθερία
Γιάννας Κακολύρη

Έριξα μια βιαστική ματιά πίσω μου,
σα νά 'θελα να εντοπίσω αυτό που με κυνηγάει
ή ν' αναμετρήσω στο κλείσιμο ενός βλέφαρου
το βίος της ψυχής μου, έτοιμη
να διαγράψω και ν' αποκηρύξω, όπως
κάνουμε πάντα στις μεγάλες στιγμές
όταν στεκόμαστε στο μεταίχμιο
και πρέπει αναπότρεπτα να διαλέξουμε!
Κ' ίσως γι' αυτό κάποιες νύχτες να φαντάζομαι
πως η ζωή μου υπήρξε μεγάλη:
επειδή κάθε ώρα ανασαίνω τον αέρα
της ελευθερίας στη δυνατότητα
ανάμεσα στο καλό και στο κακό να διαλέγω.

Ανδραβίδα 28.11.88

Όραμα κι ακρόαμα
Ελένης Κονιαρέλλη - Σιακή

Τούτη τη νύχτα άκουσα
τα ουρλιαχτά των σκύλων
να κομματιάζουν τον υγρόν αιθέρα.
Άκουσα φωτιά να σιγοκαίει
της μοίρας την παλάμη
κ' η θάλασσα να παύει ξαφνικά
να παίζει φουσαρμόνικα.
Άκουσα τα νυχτοπούλια
να προσεύχονται στα όστρακα
και στο φεγγάρι
κ' οι έρημες ακτές ν' αναριγούν
από τη φρίκη του πολέμου.

Τούτη τη νύχτα είδα
τα όνειρα των κοριτσιών
να γίνονται καπνός και θρήνος
και το χρυσό σπαθί του Ωρίωνα
τα μητρικά να σκίζει στήθια.
Άκουσα γρύλους να σφαδάζουν
κι είδα ασημοκαπνισμένα λιόφυλλα
τάφον υγρό μ' αθώους αγγέλους
που ονειρεύονταν καιμίλαγαν για ειρήνη.

Αθήνα 28.12.88

Νέοι ποιητές

Δυο ποιήματα

της Άννας - Μαρίας
Ζαγοριανού

«Μορφή»

Σημαντική μάζα
από ασήμαντες λέξεις
σκοτώνει τη σιωπή!
Κενή και αδιάφορη
η ψυχή του ανθρώπου!
Πηλός συναισθημάτων
που χρειάζεται κλάσιμο,
και ειαισθησία:
—για να πάρει ΜΟΡΦΗ!

Αντιπαράθεση

Συννέφιασε
ξαφνικά
—σύννεφο και βροχή!
Σκοτεινιάσε
ξαφνικά
—ψυχή και θλίψη!
Αστράφτει
μάχη μεγάλη
—δάκρυ και κάθαρση!..
Λάμπει ο ουρανός
τα σύννεφα φευγάτα
—νίκη και λύτρωση
—ψυχής και φύσης!

• Η Άννα — Μαρία Ζαγοριανού, είναι νέα καθηγήτρια της αγγλικής στη Ρόδο. Τύπωσε την πρώτη ποιητική της συλλογή... και φαίνεται γνήσια, περιεκτική, ιδιότυπη κι ελπιδοφόρα παρουσία και δύναμη στο κοινωνικό-λυρικό της τέχνης στερέωμα, προσφέροντας νέους, συμπεκνωμένους ποιητικούς χυμούς.

Στίχοι

Του Γιώργου Γ. Τριανταφύλλου
Φθινόπωρο

Φθινόπωρο,
κι οι λαοί αντιστέκονται
με της ψυχής τους την

καλοκαιριά...

Να μην ξανάρθει —πια—
ο χειμώνας του πολέμου...

Η νύχτα φεύγει

Η νύχτα φεύγει
τ' αστέρια σβήνουν...
και μόνο έν' αστέρι
αχνοφαίνεται και λάμπει:
ο Αυγερινός,
που προμηνάει
τον ήλιο της Ειρήνης!...

Ερανίσματα

Ο Πλούταρχος
για τις αξίες της ζωής
 (47 - 127 μ.Χ.)

Η ομορφιά είναι περιπόθητη· αλλά είναι ολιγόχρονη.

Η υγεία είναι πρώτο πράγμα που αξίζει· αλλά είναι ευπαθέστατο.

Η δύναμη είναι αξιοζήλευτη, αλλά καταστρέφεται από την αρρώστια και τα γηρατειά.

Η περηφάνια για τη σωματική ρώμη, ας κατανοηθεί πως είναι λάθος.

Η παιδεία όμως, απ' όλα τα αγαθά, είναι το μόνο αθάνατο και θείο αγαθό.

Απ' όλα τα πράγματα στη φύση του ανθρώπου, δύο είναι τα σπουδαιότερα: ο νους (σκέψη) και ο λόγος (γλώσσα).

Ο λόγος υπηρετεί το μυαλό. Δεν εξαρτάται από τύχη. Δεν καταργείται από τη συκοφαντία. Δε φθείρεται από την αρρώστια. Δεν καταστρέφεται από τα γηρατειά.

Ο νους είναι ο μόνος που με την πάροδο του χρόνου αποχτάει νεανικό σφρίγος. Κι ενώ ο χρόνος τα μαραινεί όλα· στα γηρατειά προσθέτει γνώση.

Ο πόλεμος είναι σα χείμαρρος που όλα τα σκορπάζει, αλλά μόνο την παιδεία δεν μπορεί να αφαιρέσει.

Πρώτο, μεσαιό και τελευταίο πράγμα κι αγαθό στη ζωή κι όλα μαζί, είναι: η σπουδαία αγωγή και η ορθή μόρφωση.

Η υπερτροφία του σεξουαλισμού, δεν δίνει χαρά και δύναμη στη ζωή, αλλά, απεναντίας τις αφαιρεί.

Η νεολαία προπάντων έχει ανάγκη από χαρά και δύναμη ζωής. Τα υγιεινά σπορ, η γυμναστική, το κολύμπι, οι εκδρομές, οι σωματικές ασκήσεις όλων των ειδών, ο πολλαπλασιασμός των πνευματικών απασχολήσεων, το διάβασμα, η μελέτη, οι έρευνες, όσο το δυνατόν ομαδικά!

Όλα αυτά, θα προσφέρουν στη νεολαία περισσότερο, από όσα οι συζητήσεις για τα σεξουαλικά προβλήματα και τη δήθεν «ελευθερία του έρωτα».

Βλ. Ι. Λένιν

(Στην Κλάρα Τσέτκιν)

...Αφήστε τους δειλούς και τους άπληστους να πλησιάζουν και να προσπαθούν να κερδίσουν την εύνοια των ηγεμόνων. Αφήστε τους να σωρεύουν αγαθά και χρυσό. Σεις με την υψηλόφρονη ψυχή, προσπεράστε μ' ένα χαμόγελο...

Φρειδερίκ. Χέλντερλιν

Όποιος στον καιρό του μπόρεσε να κάνει το καλύτερο, αυτός έζησε για όλους τους καιρούς.

Σίλερ

Η θέληση περικλείει μέσα της όλη την ψυχή. Να θέλεις, να μισείς, να αγαπάς, να λυπάσαι, να χαιρετάς, σημαίνει να ζεις. Η θέληση είναι η δημιουργική δύναμη, όπου από το μηδέν κάνει θαύματα.

Λέρμοντοφ

Ο Θεός δεν είναι παρά, το σύμβολο της κατάθλιψης των λαών.

Φλάμαριόν

Κυκλοφόρησε: Λάμπρου Μάλαμα

Ένα συναρπαστικό και πλούσιο έργο περιηγητικής λογοτεχνίας με τον τίτλο «Θωρώντας Βουνά και Πέλαγα»

Φυσιολατρικά και Ιστορικά της Ηπείρου

Είναι το 54ο βιβλίο του δ/ντή της Περιοδικής Επιθεώρησης «Ελεύθερο Πνεύμα».

Έργο πρωτότυπο διδαχτικό κι ευχάριστο, μ' εμπνευσμένες περιγραφές σε βουνά, ποτάμια, θάλασσες και απaráμιλλα ηπειρώτικα τοπία, με διαφωτιστικά ιστορικά στοιχεία για Πωγόνια, Ζαγόρια, ορεινά της Κόνιτσας, Πάργα, Θεσπρωτία, κ.ά.

Ένα έργο που κάνει την ιστορία ποίηση και τη φυσιολατρία σκοπό και χαρά της ζωής, διανθισμένο και με 90 φωτογραφίες.

Θα το βρείτε στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και στη δ/ση του Συγγραφέα Ανεξαρτησίας 188, τηλ. 22030 Γιάννινα.

Νότες της Εθνικής Αντίστασης

Αναμνήσεις από την εποποιία των αγωνιστών στην Ήπειρο

Η Μάχη στις Πολιτσιές Μετσόβου

Του Δήμου Βότσικα

Αύγουστος του 1944. Οι φωτεινές ηλιαχτίδες της λευτεριάς άρχισαν να σκίζουν τα σκοτάδια, που πλάκωναν τη σκλαβωμένη πατρίδα μας.

Όλα έδειχναν, πως γρήγορα οι χιτλερικές ορδές κάτω από τα χτυπήματα των ανταρτών και την ακάθεκτη προέλαση του κόκκινου Στρατού και των άλλων συμμάχων θα εγκατέλειπαν την Ελλάδα.

Το 85 Σύνταγμα της 8ης Μεραρχίας της ΕΛΑΣ, επίσης, αυτή την περίοδο οργάνωνε συχνά τολμηρές επιχειρήσεις γύρω από τα βασικά κέντρα του εχθρού, του επέφερε μεγάλες ζημιές και του έπαιρνε πολλά λάφυρα απαραίτητα για τις ανάγκες του.

Πολύ χρειάζονταν το καλοκαίρι του 1944 στο Σύνταγμα άλογα και μουλάρια, για να μεταφέρουν τρόφιμα και πολεμικό υλικό στα δύσβατα βουνά της Κόνιτσας και του Ζαγοριού. Στο δεύτερο δεκαήμερο του Αυγούστου το 1944 η διοίκηση του 2ου τάγματος του 85 Συντάγματος του ΕΛΑΣ πληροφορήθηκε, πως οι Γερμανοί έστελναν κάθε μέρα από το Μέτσοβο στη θέση Πολιτσιές, πάνω από 40 άλογα για βοσκή, με συνοδεία μιας διμοιρίας πεζικού.

Ο διοικητής του τάγματος Γιώργος Καλιανέσης, αφού έκανε επισταμένη αναγνώριση, αποφάσισε, χωρίς καθυστέρηση να οργανώσει επιχείρηση στις Πολιτσιές και να πάρει τ' άλογα.

Η επιχείρηση όμως, δεν ήταν εύκολη, γιατί οι Γερμανοί με σοβαρές δυνάμεις κρατούσαν τη διάβαση της Κατάρας και το χωριό Βοτονόσι, στην οδική αρτηρία Γιάννινα - Μέτσοβο, σε μικρή απόσταση από τις Πολιτσιές. Παίρνοντας υπ' όψη ο Καλιανέσης όλες αυτές τις δυσκολίες, στις 20 Αυγούστου του 1944 τη νύχτα, διέταξε τον πρώτο λόχο του τάγματος να κινηθεί για τις Πολιτσιές και να στηθεί ισχυρή κυκλική ενέδρα στο χώρο, που καθημερινά έβοσκαν τ' άλογα. Στη διοίκηση του λόχου τονίστηκε ακόμα ότι πρέπει να πάρει πολύ αυστηρά μέτρα κάλυψης και να προσέξει να μη φύγει κανένας Γερμανός έξω από τον κλοιό.

Στο χώρο της αναμενόμενης επιχείρησης, δόθηκε εντολή να κινηθεί και η διμοιρία κρούσης, ένα ειδικό τμήμα αυτοματιστών, ταχυκίνητο, με ισχυρή δύναμη πυρός. Στη διοίκηση της διμοιρίας εικώθηκε να καλυφτεί στις φτέρες 40 μέτρα μακριά από το μέρος που παρατάσσονταν κάθε μέρα η εχθρική διμοιρία, όταν έφτανε στις Πολιτσιές και προτού δοθεί εντολή να εγκατασταθούν 3 φυλάκια

στην πλευρά των υψωμάτων Τσούκα Ρόσα και Τσούκα Τζίνα και να αφηθούν τ' άλογα για βοσκή, να χτυπήσει. Η διαταγή ήταν πολύ αυστηρή. Με τις πρώτες ριπές δεν έπρεπε να μείνει ούτε ένας Γερμανός ζωντανός.

Πρωί 21 Αυγούστου του 1944.

Από το Μέτσοβο φάνηκε να κινείται μια μικρή φάλαγγα. Το εχθρικό τμήμα μετά το δημόσιο όρμη, μπήκε σε μια στενή κοιλάδα μήκους 800 μέτρα και πλάτους 150 και κατέληξε στον τόκο της ενέδρας, σ' ένα ξέφωτο με πλούσιο χορτάρι και ψηλές πυκνές φτέρες παρατάχτηκε σε μικρή απόσταση από τη διμοιρία κρούσης, ενώ λίγο πιο πέρα 8 Ιταλοί περίμεναν, δίπλα σ' ένα κάρρο φορτωμένο με τσιφάλια, διαταγή να απολύσουν τ' άλογα. Ακριβώς αυτή τη στιγμή ακούστηκε ένα φοβερό κροτάλισμα από 20 αυτόματα. Μια θανατηφόρα βροχή έπεσε και σκέπασε τη γερμανική διμοιρία.

Στον τόκο της ενέδρας, σκορπισμένοι άτακτοι, σε μικρή απόσταση, ο ένας από τον άλλον έπεσαν 40 νεκροί Γερμανοί. Τα άλογα αφηνιασμένα από τα πυρά, με άγρια χλιμιντρίσματα έτρεχαν σε διάφορες κατευθύνσεις.

Τα τμήματα του 2 τάγματος ενήργησαν με τέτοια τάξη και ταχύτητα, ώστε ούτε η διμοιρία πρόλαβε να προβάλλει αντίσταση, μα ούτε και άλλα γερμανικά τμήματα δεν κατάφεραν να εκέμβουν έγκαιρα. Οι μαχητές του ΕΛΑΣ μάζεψαν στα σβέλα τα λάφυρα, πήραν μαζί τους, τους 8 Ιταλούς αιχμαλώτους, όλα τ' άλογα και γύρισαν στη βάση εξόρμησης γεμάτοι αγωνιστική έξαρση.

Στη μάχη αυτή, εκτός από το Γιώργο Καλιανέση, (του αστικού Στρατού), αξιωματικό του ΕΛΑΣ, πήραν μέρος ο Κλεάνθης Ντάγκας (Θύμιος), ο Γιάννης Τσολέκας, ο Κλέαρχος Ντεμής, ο Γιάννης Κοντοκάλης, ο Γιώργος Αναγνωστάκης, ο Τάσος Πριμεκίρης, ο Τάκης Λώλας, ο Στέφος Παυταζής, ο Θύμιος Πακασπύρου, ο Τάσος Ζέρβας και πολλοί άλλοι.

Αντάρτες και αντάρτισσες

Δημήτρη Ροντογιάννη

Βλέπαμε τότε την Ελλάδα
να κλαίει θρηνητικά!
Βλέπαμε πό' σταζε αίμα η λευτεριά.
Κι ήταν των νιών τα μάτια
χειμαρροι οργής και δάκρια
που πότιζαν αλάνες στις καρδιές μας.
Αναβολή δε χώραε ο αγώνας
κι ούτε αντέχαμε σε προσημονή.
Έτσι τότε κήραμε τα βουνά
με στήθια γεμάτα δυναμίτη
κείσμα κι απόφαση για πόλεμο.
Στα διάσελα οι νεκροί μας πρόσμεναν
με μιά έγνοια ακροβολισμένη
που πλάταινε τις όρασεκλιές μας
και στέριωνε τη σιγουριά της νίκης
ορκιστήκαμε στους νεκρούς γονατιστοί.
Πάντα μπροστά στους τάφους γονατίσαμε.
Και γίναμ' ένας αντάρτικος στρατός
λεβέντικος κι ασίκης
που πολεμούσε άοπλος και νησιτικός
τους πάνοπλους και παραχορτασμένους.
Πολλές βδομάδες άπλυτοι κι ανάλλαγοι
μέρα και νύχτα ξάγρυκνοι
με βόλια μετρημένα, λιγοστά.
Για την πατρίδα και τη λευτεριά,
ξεκούραση δεν ταίριαζε σε μας.
Βλέμματα σταιφραετών ολόφλογα
ψαλίδιζαν στα κορφοβούνια τους αιθέρες.
Το αίμα μας τραγουδάε τη λευτεριά
σ' όλους τους τόνους των καμηών μας
με τα λογγίσια αγριοκούλια
όταν τις νύχτες κούρνιαζαν
στη σιωπή των δέντρων
τη σιγαντραγουδιόδαγαν με τ' άστρα
την ακριβή τη λευτεριά.
Εθελοντές αντάρτες και αντάρτισσες,
τα μάτια μας σπιθοβολούσαν κερηφάνια
βλαστάρια της φτωχολογιάς...
μα είχαν τα πόδια μας φτερά!
Κι όσες ψυχές κι όσες ορμές
είχε ο καθένας μέσα μας
γίνονταν φλόγες πό' καιγαν
τα πόδια των οχτρών μας,
πό' καιγαν τους καταχτητές
μαζί και τους προδότες.
Κ' οι αετίνες οι αντάρτισσες
αντροπολέμαγαν στητές στο πλάι μας.
Μα και μπροστά λεβέντες κι ορθομέτωπες
στις κορυφογραμμές του χρέους.
Ανάερες, λυγερές, ντυμένες φως κι ασάλι
τα μαλλιά έξω απ' τα δίκωχα,
έσμιγε τα κόκκινα φουλάρια
σα νά' ταν ματωμένα λάβαρα ο αγέρας.
Κι όλο φαινόντουσαν στα ξάγναντα
γιγάντινες μορφές, που σήμαιναν
τα σήμαντρα του κόσμου.
Κι όταν ψηλά στα διάσελα
κάναν τα χέρια τους στα χείλη τηλεβόα
φώναζαν: θάνατος στο φασισμό
και λευτεριά στην Ελλάδα και στον κόσμο.

Χαιρετισμός Αλέκου Αντωναίου-Γιαννακού

Καινούριος χρόνος — «Παιδίον νέον...»

Καινούριος χρόνος σ' αλλόφρονη οικουμένη
μοιάζει τον ερχομό παιδιού
σε οικογένεια σχεδόν ξεκληρισμένη
στα χρόνια του χαμού
Της Εθνικής Αντίστασης, που λένε
και διηγώντας πάντα κλαίνε...
Για δαύτο ο καινούριος χρόνος
παίρνει τα μπρος σ' ανέκφραστη μορφή...
Πες: άγραφο χαρτί!
Και άντε να το γράψουμε
κασέτα να εγγράψουμε
του χρόνου τη ροή
σα νιόβγαλο παιδί
χαράζοντας αναστολές
λογιό-λογιό καταβολές,
με κέφι και μεράκι,
στ' αθώο προσωπάκι...
Αμ δε! είν' της ζωής η δίνη
που τελικά θα κρίνει...
Ο χρόνος είναι όριο...
Αν τον θωρείς αδιάφορος, κείνος πάντα διαβαίνει
στην όποια τροχιά του — για σε δεν απομένει
παρά το περιθώριο...
Μόνο ψυχή αγωνιστή
παίρνει απ' το χρόνο κατιτί,
σα δροσοστάλα κραινούς
σε φύλλα μαραμένα
ή σα χαμόγελο παιδιού
σε μάτια βουρκωμένα
ανθρώπων που δε γνώρισαν χαρά
κάρεξ τη συμφορά...
Κι ένας παπούς απ' το ΚΑΠΗ
κάποιο λογάκι θα σας πει:
— Πάρτε μου σκέψη και καρδιά
πειρα — βιβλία και λοιπά
— ίσως και κάποια «γρόσα»,
που σώρεψε στα εβδομήντα — τόσα
το κείσμα για ζωή ενός κορμιού
— και δώστε μου γι' αντάλλαγμα
το χαμογέλιο ενός παιδιού...
Μεσ στον πυρηνικό χορό
της πιο απάνθρωπης φθοράς
δε στέκει τίποτ' άλλο
— «σ' αυτό τον κόσμο το μικρό
τον κόσμο το μεγάλο»
σαν σηματοδύρα ανθρωπιάς!

Ο Αλέκος Γιαννακός Αντωνιάδης, ήταν ένας παλαιμα-
χος αγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης, δημοσιογράφος
και ποιητής. Καταγόταν από τη Μυτιλήνη. Ζούσε στην
Αθήνα. Είχε συνεργαστεί και με την Περιοδική μας Επι-
θεώρηση γιατί ήταν φίλος και θαυμαστής της. Έχει
περάσει πάνω από χρόνος που πεθαίνοντας σ' ένα νοσο-
κομείο, μας έστειλε το παραπάνω κύκνιο άσμα του, που
τώρα το δημοσιεύουμε για τη μορφή και τη μνήμη ενός
πικραμένου συναγωνιστή και είναι πάντα επίκαιρο σε
κάθε αρχή χρονιάς.

Πεζογραφία Δοκιμιογραφικές Σκέψεις Ελληνικό Διήγημα

Συγκλονιστικές αναμνήσεις
από τη μάχη της Κρήτης το 1941

Η ιστορία ενός στρατιώτη

Του Μεσεβρινού

Β'

Κατα τις πεντέμιση τα αεροπλάνα σηκωθήκανε ψηλότερα κι εγίνονταν στόχος του αντιαεροπορικού. Άρχισε τότε δαιμονική φωτιά. Δύο είδα να παίρνουν φωτιά στον αέρα και να καίγονται σαν δαδι, με τους αλεξιπτωτιστές μαζί, με όλα. Εμείς βγήκαμε από το Μασταμπα και πιάνουμε τ' αμπέλια. Εδώ κι εκεί συναντούμε δικούς μας, κι απ' την τρομάρα-μας τους παίρναμε για Γερμανούς και πολυβολούσαμε. Τέλος ξεπλωνόμαστε στα χωράφια. Τη νύχτα οι Γερμανοί άρχισαν να συνεννοιούνται μεταξύ-τους απ' όλα τα μέρη όπου είχαν κρυφτεί, με φωτοβολίδες και φωνές που μιμούνταν διάφορα ζώα. Βγήκαμε περίπολο τρεις - τρεις κάθε ώρα. Ιδρωμένοι μούσκεμα, κοιμούμασταν στα υγρα. Ως τις τρεις το πρωί. Με τη χαρραγή έρχονται κι άλλοι δικοί μας και όλοι πάμε σε μια τούμπα. Οι στρατιώτες φέβγανε στα βουνα ένας-ένας. Τα αεροπλάνα άρχισαν πάλι το βομβαρδισμό κι έριχναν αλεξιπτωτιστές. Ήταν κακό μεγάλο. Εμείς είμασταν σχεδόν διαλυμένοι· δεν ξέραμε πού να πιάσουμε θέση. Το ηθικό μας είχε χαθεί ολότελα.

Στείλαμε σκοπούς στα χωράφια. Τον πρώτο που έφυγε για τη θέση-του τον σκότωσαν οι Γερμανοί, κρυμμένοι μέσα στα στάχυα. Βγήκαμε τότε για έρεβνα. Βρήκαμε δεκατέσσερις εχθρούς στο χωράφι, με ένα πολυβόλο. Τους αποπλίσσαμε και ο ανθυπολοχαγός τους παράλαβε να τους οδηγήσει στην πόλη. Όμως εκεί γίνονταν οδομαχίες και τους έφερε πίσω. Τους κλείσαμε μέσα σε μια καλύβα, εκεί στο αμπέλι. Αφήσαμε σκοπούς και καμία εικοσιπενταρία περίπολα γύρω. Έρχεται ένας ταγματάρχης-μας, ντυμένος πολιτικά, ένας μαβριδερός, με μουστάκια και μας διηγήθηκε πως περνώντας το ύψωμα Σπηλιές έπεσε απάνω σε Γερμανούς κρυμμένους. Αναγκάστηκε να υψώσει τα χέρια· αλλά στο δεξί του κρατούσε το περίστροφο. Ήταν δυο. Και καθώς πλησίαζε, κατεβάζει το χέρι σαν αστραπή και τους ρίχνει.

Κατά το σούρουπο ετοιμαζόμαστε να μπούμε στη μάχη. Ξεκινήσαμε νύχτα, καμία εκατοστή άντρες με δύο ανθυπολοχαγούς και την 3η πολυβολαρχία. Σ' ένα μέρος πιάνουμε θέσεις σε ημικύκλιο. Σε καμία ώρα, έρχεται ο σύνδεσμος της πολυβολαρχίας και μας φέρνει την είδηση

ότι οι Γερμανοί έχουν φωλιά δεκαπέντε μέτρα πίσω μας. Διαταγή να φύγουμε γρήγορα. Τραβηχτήκαμε λοιπόν, αντι να τους επιτεθούμε, σε μια τούμπα έξω από το Ηράκλειο. Εκεί ήταν μια μικρή βάση δική μας. Πέσαμε σκοτωμένοι κι αποκοιμηθήκαμε. Το πρωί σηκωθήκαμε, τρέμαμε. Μας βάλανε ν' ανοίξουμε ατομικά ορύγματα πάνω στο λόφο. Δεν είχαμε φτυάρια· με τα ξίφη. Μόλις βγήκε ο ήλιος, έρχονται κύματα τα Μέσσερσμιτ και μας χτυπούν με κάθετη εφόρμηση, από πολυ χαμηλά. Κατεβήκαμε ένας-ένας σε μια σπηλιά ώσπου να περάσει το κακό. Πεινούσαμε. Ένα λεωφορείο μας φέρνει ψωμί. Οι φαντάροι χύμηξαν, άλλος πήρε, άλλος δεν πήρε. Τη στιγμή εκείνη μας πλακώνουν πάλι τ' αεροπλάνα. τ' αφήσαμε και φύγαμε.

Κοντά μεσημέρι ένας επιλοχίας-μας παίρνει δεκαπέντε άντρες, να καθαρίσουμε μια εχθρική φωλιά. Ξεκινήσαμε στις δυο η ώρα προς το Ηράκλειο. Τα πολυβόλα έριχναν από παντού. Οι Γερμανοί πλήθαιναν, ήταν κρυμμένοι μέσα σε σπίτια, σε αβλές, σε χωράφια. Κινδυνέβαμε φοβερά, από τις σφαίρες. Γιαφτο κι εγώ μαζί με άλλους δυο πατριώτες ξεφύγαμε και πήγαμε στο τάγμα-μας. Κατά το βράδυ οι μάχες είχαν σταματήσει.

26 του Μάη. Ένας ανθυπολοχαγός, οπλισμένος με πολυβόλο, μας πήρε να χτυπήσουμε αλεξιπτωτιστές που είχαν πιάσει το έξω μέρος της Καμάρας (της Πόρτας των Χανίων) στο Ηράκλειο. Πιάσαμε μια γούβα. Οι Γερμανοί μας βαρέσανε με τα πολυβόλα, αλύπητα. Οι πέτρες της γούβας είχαν γίνει θρύψαλα. Ο ανθυπολοχαγός-μας κάνει να σηκώσει το κεφάλι και τον παίρνει η σφαίρα στο μάτι βγαίνοντας από το σβέρκο. Έπεσε νεκρός. Παίρνω τότε το πολυβόλο, τραβιέμαι σιγα-σιγα και μπαίνω σε μιαν αβλη. Από κει πέρασα μέσα στην πολιτεία κι έσμιξα με τους χωροφύλακες, που μαζί με μερικούς φαντάρους κράταγαν τη μάχη με τους Γερμανούς που βρίσκονται έξω από την πόρτα. Ήταν καμία πενηνταρία. Για να μπουνε στην πόλη έβαλαν μπροστα-τους γυναίκες δικές-μας, κορίτσια και παιδιά και προχώρησαν, από πίσω-τους όντας βέβαιοι πως δε θα πυροβολούσαμε δικούς-μας ανθρώπους. Είμασταν κρυμμένοι πίσω από μια γωνία σπιτιού. Πυροβολήσαμε απάνω-τους μερικές ριπές και πέσανε πολλές γυναίκες και παιδιά. Οι Γερμανοί σαστίσανε. Όσπου να συνέρθουν τους θείσαμε όλους.

Εκείνη την ώρα είδαμε να πέφτουν άλλοι αλεξιπτωτιστές πάνω σ' ένα εργοστάσιο σταφιδίνης, του Κωνσταντινίδη. Στήσανε τη σημαία-

τους κόκκινη-κόκκινη. Τότε τρέχει η πυροσβεστική υπηρεσία της πόλης (ήταν δίπλα στο εργοστάσιο), βάζει φωτιά στο χτίριο και τους καίει όλους, καμία εικοσαρία. Εκεί κοντά ήταν μια μικρή πλατεία. Ο εχθρος τη βομβάρδισε, σκοτώνοντας ανθρώπους, γυναίκες, παιδιά και μερικά γαϊδούρια. Κατάστρεψε και μερικά άρματα μάχης των Άγγλων καθώς κατεφθύνονταν στον Εσταβρωμένο, όπου είχαν πέσει πολλοί αλεξιπτωτιστές. Ο κόσμος τραβήχτηκε στα σπίτια-του. Βράδιαζε. Εγώ έφυγα. Βρεθήκαμε στο τάγμα. Πέσαμε να κοιμηθούμε. Σκεφτόμασταν πως τη νύχτα θα την περνούσαμε ήσυχα, γιατί οι αλεξιπτωτιστές είχαν μείνει λίγοι.

27 του Μάη. Πρωί, συννεφια. Πλακώνουν κύματα-κύματα τα αεροπλάνα, πεντακόσια, εξακόσια, επτακόσια, βομβαρδίζουν μια ώρα δίχως διακοπή. Τότε φάνηκαν και πολλά οπληταγωγα Γιούνκερ και ρίξαν αλεξιπτωτιστές, διπλάσιους από εκείνους που είχαν ρίξει τις πρώτες τρεις μέρες μαζί. Ο άμαχος πληθυσμός έτρεχε άταχτα στα βουνα, φωνάζοντας. Ήταν γενική σύγχυση, αληθινός πανικός. Κι οι στρατιώτες φέβγανε από το Ηράκλειο, έξω, στο χωριό Αρχάνες, δεκαπέντε χιλιόμετρα μακριά, όπου είχε καταφύγει το μεγαλύτερο μέρος του στρατού.

Μέσα στην πολιτεία είχαν μείνει οι Άγγλοι και λιγοστοί δικοί-μας. Μας χώνουν στον κινηματογράφο του χωριού κι εκεί κοιμόμαστε ο ένας πα' στον άλλον.

Το πρωί μας φέρνουν ψωμι, αγοράζουμε κασέρι, είμαστε άλαλοι. Ο ταγματάρχης, ο υπολοχαγός και ο ανθυπολοχαγός μας βγάζουν λόγο: «Οποιοσδήποτε είναι παλικάρι πρέπει να πολεμήσει» και άλλα τέτοια. Ο εχθρός όμως είχε συγκροτηθεί καλά στις θέσεις που είχε πιάσει και τώρα μας ήταν δύσκολο να τον εκτοπίσουμε. Στην αρχή φύγανε 250 άνδρες, να χτυπήσουν τις θέσεις-του. Γύρισαν μόνο πενήντα. Φέβγουν άλλοι πενήντα, γυρίζουν τέσσερις. Την τρίτη φορά φέβγουν 450 γυρνούν οι 104. Δίχως κανένα αποτέλεσμα. Η μάχη δινόταν στις σπηλιές, κοντά στο αεροδρόμιο.

Στην τέταρτη αποστολή ήμουν κι εγώ. Μαζί-μας είχε έρθει κι ένας Άγγλος που ήξερε ελληνικά. Στο δρόμο συναντούσαμε φαντάρους που επέστρεφαν από τη μάχη και μας λέγανε την κατάσταση. Τα γερμανικά πολυβόλα ήταν τρομερά, έλεγαν. Προχωρούσαμε με προσοχή, σερνόμασταν μέσα στ' αμπέλια. Αρχισαν όμως οι Γερμανοί με τους όλμους. Που να κουνηθείς; Βάσταζε αφο κανένα τέταρτο της ώρας. Οι δικοί-μας είδανε τους αντίθετους με κοντά πανταλόνια και τους περάσανε για Άγγλους. Σηκώθηκαν φωνάζοντας «Γρέκο, Γρέκο!...». Κι οι Γερμανοί τους καθарίζανε.

Εκείνη τη μέρα χάσαμε πέντε ανθυπολοχαγούς. Κάποια στιγμή έρχεται κοντά μας ένας ανθυπολοχαγός και μας δίνει συμβουλές, πως

να καλυφτούμε κ.λπ. Εγώ κοίταζα που μπορούσα να καλυφτώ, και καθώς σερνόμουνα πέφτει δίπλα-μου ένας όλμος και με βρίσκει στο αριστερο-μου πόδι, στον αστράγαλο κοντά. Φωνάζω: «Κύριε ανθυπολοχαγε, τραυματίστηκα» - «Κοίταξε να ξεφύγεις, να πας κάτω» μου φώναξε. Ήταν κατά το δειλίνο. Σύρτηκα πίσω, ώσπου έπεσα σε μια λάκκα. Μαζί-μου τραβήχτηκαν κι άλλοι. Ο αξιωματικός τους πήρε χαμπάρι και τους κάλεσε, βρίζοντας, πίσω. Οι περισσότεροι σύρτηκαν πάλι μπρος, στη γραμμή. Απ' τη λάκκα έφυγα έπειτα κουτσαίνοντας ελαφρά. Πήγα στις Κάτω Αρχάνες, μαζί με πέντ' έξι άλλα παιδιά. Η μάχη συνεχιζότανε. Οι Εγγλέζοι βαρούσανε με το πυροβολικό από το αεροδρόμιο, αλλά πολύ αραιά και χωρίς άμεσο αποτέλεσμα.

Χαράματα όλος ο στρατός-μας γύριζε πίσω στις Αρχάνες. Διαδόθηκε ότι θα παραδίναμε τα όπλα και τον αγώνα θα τον αναλάβαιναν οι Κρητικοί. Τα αεροπλάνα φάνηκαν και πάλι, ρίχνοντας πολλούς αλεξιπτωτιστές. Τα Χανιά είχαν πέσει. Το βράδυ είχε διαδοθεί ότι έπεσε και το Ηράκλειο (28 του Μάη). Ο φρούραρχος πήγε με λεφκή σημαία μέσα και συνθηκολόγησε. Το βράδυ στις οχτώ διαταγή να παραδώσουμε τα όπλα.

Την άλλη μέρα έρχεται ο λοχαγός-μας και μας λέει: να πετάξουμε και το τελεφταίο μολύβι. Είχαμε κατεβάσει όλοι τα κεφάλια. Τι μας μέλλεται τώρα; Τι άνθρωποι είναι αυτοί οι Γερμανοί; Μας οδηγούν στην πλατεία του χωριού, τρεις Γερμανοί με τα πολυβόλα έτοιμα μας περίμεναν. Δέκα-δέκα πηγαίναμε κι αφήναμε τα όπλα, κοντά στην εκκλησία. Ήταν εκεί και ο ταγματάρχης και ο φρούραρχος κι ένας Γερμανός λοχαγός. Μπαίναμε στη γραμμή κι οι αξιωματικοί μας οδηγούσαν πάλι στον καταβλισμό. Εγώ είχα δεμένο το πόδι είχα και πυρετό.

Πέρασε η μέρα εκείνη. Δεν είχαμε ακόμα Γερμανούς φύλακες. Οι αξιωματικοί μας λέγανε λογής-λογής παραμύθια: πως τάχα θα πάμε γρήγορα στα σπίτια-μας, αφού μέσα σε καμιά-δυο βδομάδες θα καθαριστεί η θάλασσα. Όλες αφτες τις μέρες ο πυρετός μ' έκαιγε, κανέναν δε γυρνούσε να με κοιτάξει. Είχα μερικά λεφτά, τὰ 'δωσα να μου αγοράσουν ιώδιο, οξυζενε, ασπιρίνες από το φαρμακείο. Ο πυρετός άρχισε να πέφτει. Την έχτη μέρα (νομίζω στις 4 ή 5 του Ιούνη) διαταγή από τους Γερμανούς, δυο λόχοι να μετακινηθούν στο Ηράκλειο. Θα δουλέβαμε, μας είπαν, δυο μήνες κι έπειτα θα φέβγαμε. Οι άλλοι λόχοι θα πήγαιναν στα χωριά. (Στο στρατόπεδο είμασταν συγκεντρωμένοι κάπου δυόμισυ χιλιάδες άνδρες, καθισμένοι κάτω από τις ελιές).

Μας βάζουν σε ένα στρατόνα, χάλια. Ούτε νερό, ούτε φαί, ούτε τίποτε. Ούτε μέρος για ύπνο. Δυο τρεις μέρες κιντύνεψαμε να πεθάνουμε από την πείνα. Τότε καταλάβαμε πια πως

ήμασταν αιχμάλωτοι... Υστερα μας στεγάσανε ένα νεόχτιστο χτίριο που προοριζόταν για τηροκομείο, στη θέση Ντάπια, έξω από το πάρκο του Ηράκλειου, κοντά στο μνημείο για την εκαντονταετηρίδα της Επανάστασης. Ήταν τελώριο, τετράπατο, με μεγάλα διαμερίσματα, με παράθυρα εβρύτατα, φωτεινα, απάνω απέρατη ταράτσα, και στην είσοδο, άλλη μια μικρότερη, στηριγμένη σε κολόνες. Είμασταν κάπου 2000-2200 αιχμάλωτοι και κοιμούμασταν όλο το χρόνο κάτω στο τσιμέντο. Μερικοί είχαν τις κουβέρτες-τους, άλλοι βολέβονταν πάνω σε σανίδες. Εγώ είχα βρει τρεις σανίδες κι έκανα μ' αφτες ένα καλο κρεβατάκι, μια σπιθαμη ψηλα απο το δάπεδο. Οι περισσότεροι είμασταν τσακισμένοι, με κακοπαθημένη τη πτολη, με άθλια άρβυλα, βρώμικοι. Η ανησυχία και η ανυπομονησία πότε θα μας αφήσουν να φύγουμε δε μας παρατούσε ούτε στιγμή. Οι Γερμανοι μας λέγαν πάντα, πως, άμα καθαριστεί η θάλασσα, θα μας στείλουν στα σπίτιαμας. Οι μέρες περνούσαν, μια, δυο, τρεις βδομάδες αφο το βιολι κρατούσε μήνες συνέχεια...

Στο μεταξύ μας βάλανε στη δουλια. Μας σηκώσανε το πρωι στις έξι, με τρομερη γρηγοράδα. Εμεις όμως είμασταν ξύπνιοι απο τις δύο τα μεσάνυχτα, γιατι οι στρατιώτες-τους είχαν το συνήθειο νά 'ρχονται τη νύχτα στους κοιτώνες-μας, με τους φακους αναμμένους, και μας ξυλοκοπούσαν με το καρεκλόποδο, τις περισσότερες φορες για ασήμαντες αιτίες, ή χωρις αιτία, για να διασκεδάζουν. Μας βάζανε στη σειρα και μας στέλνανε στις αγγαρείες. Ήταν δυο λογιω: εφχάριστες και δυσάρεστες. Πολλες φορες μας στέλνανε να μαζέβουμε σφαίρες, αλεξίπτωτα απ' το πεδίο της μάχης, από τ' αμπέλια, κι εκει τρώγαμε σταφύλια και φέρναμε και στο στρατόπεδο και πουλούσαμε! Άλλους όμως τους στέλνανε σε βαριες και επικίνδυνες αγγαρείες: να σκάβουν ορύγματα σε ορισμένα σημεία του αεροδρομίου, να φορτώνουνε αφοκίνητα και μαούνες, να κουβαλουν σακκιά γεμάτα και κιβώτια, ή πολεμοφόδια. Έναν απο μας, εκει που δούλεβε, τον αρπάζει ο γάντζος του βιντσιου από το μάτι, τον σηκώνει ψηλά και τον σκίζει.

Μας παίρνανε λοιπον κάθε πρωι απο το στρατόπεδο και μας μεταφέρνανε με τα φορηγα στο αεροδρόμιο, πέντε χιλιόμετρα απόσταση. Ως ένα διάστημα μας κρατούσαν ως τις δύο, κι απο κει είμασταν ελέφθεροι. Γυρίζαμε στο στρατόπεδο και αναπαβόμασταν μια χαρα.. Αργότερα μας έξεψαν στη δουλιά ολάκερη τη μέρα. Υποφέραμε. Στις τρεις τα μεσάνυχτα άλλαζε η φρουρα-τους. Εμπαιναν λοιπον οι στρατιώτες μέσα στα διαμερίσματα που κοιμόμασταν, άρπαζαν στην τύχη έναν απο μας και τονε σέρνανε έξω, σαν πεθαμένο, απ' τα πόδια. Τον κατέβαζαν κάτω και τον βουτούσαν με το

ζόρι μέσα σε μια κοπάνα νερο, ολόγυμνο. Εμεις, όταν ακούγαμε τις μπότες-τους να χτυποουν ανεβαινοντας, μας έπιανε τρομάρα. Μαζεβόμασταν με αγωνία: άραγε ποιον θ' αρπάζουν; Το πρωι, βγαίνοντας στη γραμμη, δεν είχαμε καιρο ούτε καλα-καλα να πλυθούμε. Οι Γερμανοι μας βιάζαν και, καθως βγαίναμε στην αβληπατεις-με πατω-σε, στήνονταν στην έξοδο δυο-τρεις απ' αφτους και μας χτυπούσαν σαν ζώα. Οποιος έκανε το ζόρικο, έπεφτε αλύπητο ξύλο. Τη γραμμη την ήθελαν ίσια και οι διαταγες-τους να εχτελιούνται αμέσως.

ΜΕΣΕΒΡΙΝΟΣ

Δραματικό αφήγημα

Ο ανώνυμος πόνος και το ακέφαλο σώμα

Γιώργου Παπαστάμου

ΚΑΙ ΒΡΕΘΗΚΑΜΕ όλοι εκει, όπου μια γυναίκα κατάμονη έκλαιγε στην πλατεία της Κήρινθος. Και πήγαμε κατά τη μεριά της στα σκοτεινα και στα σκοτεινά προχωρούσαμε φτωχοί, στα προσωρινά και μάταια, πλούσιοι πολύ στα ιστορικά του κόσμου, στον άγριο φόβο της αγάπης, στην τρυφερότητα του μίσους και στην κατηφόρα του σκοταδιού.

Ήρθαμε σιμότερα στη γυναίκα... Και καμιά δεκαριά ψωρόσκυλα θέλανε να μας εμποδίσουνε το δρόμο. Κι ο καπετάν Βύρων, που ήτανε απ' αυτούς, που θέλανε να σώσουνε μια σφαίρα, που ξέφυγε απ' τη φωτιά και το νερό της οργής, έβγαλε το πιστόλι του και τα σκότωσε όλα. Και σκιάχτηκε η γυναίκα από τους πυροβολισμούς και έκανε να φύγει φοβισμένη. Και την κρατήσαμε απ' τ' αχαμνό της χέρι, την πικραμένη Μαυρομαντηλού.

Τι ορίζετε αφέντη είπε... και άρχισε πάλι το κλάμα της και δεν μπορούσε να μιλήσει άλλο: *Γιέ μου Γιέ μου...* μόνο εφώναζε «ανθέ της ερημιάς μου» το πήγαινε κρίζοντας... Είμαι στην «πατρίδα» και δεν έχω τὸ σπλάχνο μου... Έλεγε με τα μάτια. Και δάγκωνε τις κραυγές της και ήθελε να γίνει μια λάμψη στην ασύλληπτη νύχτα. Ν' αποφύγει το μίσος του κόσμου. Να φύγει σε κάποιο αλαργινό τόπο. Χρυσή σκόνη θλίψης να γίνει, μέσα στο θολόν αιθέρα, απλό στοιχείο ελεύτερο και γενναίο: χαμόγελο πένθους, στον άγριο χειρασμό της.

Μα δεν εφευγε... δε γίνονταν τίποτα. Και μόνο το ψωριασμένο σκυλί, ένα μόνο απόμεινε κι αυτό λαβωμένο, ήταν εκει και ούρλιαζε απ' τον πόνο, δαγκώνοντας με λύσσα την ουρά του.

Και σύρθηκε το μισοχτυπημένο σκυλί απ' τη γωνιά του δρόμου και τράβηξε νύχτα προς το καρακόλι, να μηνύσει στους χωροφύλακες για την παράνομη μάνα, που έκλαιγε σπαραχτικά το χαμένο παιδί της. Ότι γυμνό και πεινασμένο χάθηκε

Τα μάτια του Σωτήρη

Ρεαλιστικό διήγημα

Του Ερρίκου Βλάχμπη

Η κυρά - Λένη αγαπούσε και θαύμαζε τα μάτια του γιού της Σωτήρη. Ήτανε γαλανά, φωτεινά και γελαστά, σαν τον καθάριον ουρανό και το πλατύ το πέλαγο. Ήταν το φως της ψυχής της.

Από μικρός ο Σωτήρης, όταν έκανε καμιά αταξία, η μάνα του τον κοιτούσε άγρια να τον μαλώσει. Εκείνος της ημέρευε με τα γλυκά κι ελκυστικά του μάτια.

Όταν της ζητούσε κάτι και τη θωρούσε παρακλητικά, της ήταν αδύνατο να του αρνηθεί και να μην ικανοποιήσει την πεθυμιά του.

Μα σαν έγινε παλικάρι της παντρείας, η μάνα του, τό 'χε καμάρι καθώς όλες οι γνωστές κοπέλες έλεγαν τα καλύτερα λόγια γι' αυτόν.

Είχε όμως η κυρα Λένη και μιαν άλλη αιτία που κρυφοκαμάρωνε τα μάτια του Σωτήρη, γιατί ήταν ολόιδια με του σχωρεμένου του άντρα της, του Θανάση.

Γι' αυτό όταν τον έβλεπε, θωρούσε πως ζούσε εκείνος στα μάτια του γιού της.

Ο Σωτήρης όμως, δεν περιφανευόταν για την ομορφιά του. Ούτε κι έμοιαζε τον ονειροπαρμένο Νάρκισσο που ήθελε πάντα να βλέπει καθρεφτισμένο το πρόσωπό του.

Ο Σωτήρης, υποστήριζε και θαύμαζε τις καλές κι όμορφες πράξεις των ανθρώπων.

Η φύση έλεγε - δημιουργεί με τους δικούς της νόμους. Δεν πρέπει κανείς να καυχιέται για όποιο δώρο του χάρισε -η φύση. Νά 'ναι περήφανος για ό,τι καλό κι ωραίο φτιάχνει ο ίδιος ο άνθρωπος.

Η κυρα - Λένη τον είχε καμάρι και χαρά κι όταν της έρχονταν τα προξενειά...

Μάνα της έλεγε ο Σωτήρης τη γυναίκα που θα πάρω, θα τη βρω μονάχος μου, δεν περιμένω να μου τη διαλέξει άλλος.

Έτσι περνούσε ο καιρός κ' η κυρα-Λένη ζούσε με την προσμονή της νύφης του Σωτήρη και της δικής του εκλογής. Πίστευε κι έλπιζε πως η κοπέλα που θά 'μπαινε σπίτι της, θά 'ταν από το εργοστάσιο που δούλευε ο γιός της. Μόνο την έτρωγε η αγωνία κ' η λαχτάρα για την αργητά του.

Κι εκεί που περίμενε την καλή της τύχη, της ήρθε μαύρη κι άραχλη. Ο χάρος δρασκέλισε το κατόφλι της.

Το θλιβερό και ξαφνικό μαντάτο, της τό 'φερε ο φίλος του γιού της, ο Κώστας... Μπήκε στο σπίτι, την αγκάλιασε και της τό 'πε ψύχραιμα με πόνο, ότι, ο Σωτήρης σκοτώθηκε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα...

Σε λίγο της τον έφεραν νεκρό, κι έκατσε και τον έκλαιγε!

Το σπίτι γέμισε κόσμος. Ήταν κ' οι κοπελιές κ' οι φίλοι του. Κλαίγανε όλοι τα νιάτα του παλικαριού και την καλή καρδιά του. Αλλά και μια νέα μωροφοριμένη, έπιανε το χέρι της μάνας και τό 'σφιγγε και μοιραζότανε τον πόνο και τη λύπη.

Στεκόταν δίπλα της, σα θλιμένη Παναγιά που ξέφυγε από κάποιο εικονοστάσι.

Κ' η μάνα εκεί που τον έκλαιγε τονε θρηνούσε και τον χάιδευε, άγγιξε με το χέρι της τα βλέφαρά του. Για μια στιγμή τα σήκωσε να ιδεί στερνή φορά τα όμορφα και γαλανά του μάτια. Αλλά, ξαφνιάστηκε. Έρμηνή πλάι στην κάσα και της φάνηκε σα ν' άνοιξε φυλαχτάρι θησαυρού και δεν τον βρήκε μέσα. Σα ν' άνοιξε παράθυρο κι αντίκρουσε σκοτάδι. Ήταν σα να παραμέρισε τα σύννεφα και δεν είδε τον ήλιο. Ταράχτηκε και κατέβασε τα βλέφαρα σαν κεραυνόπληχτη. Της ήρθε να φωνάξει, να ουρλιάξει. Ταλαντεύτηκε. Μα προτίμησε να μη μαθευτεί πως έλειπαν τ' αγαπημένα της τα μάτια του νεκρού Σωτήρη. Ήθελε τον πόνο πού 'νιωθε σα μαχαιριά στα στήθια να τον χωνέψει όλον μέσα της, κι ας δε γινότανε ο λυτρωτής της. Υπόμενε την ώρα εκείνη.

Όταν έφυγε το σκηνώμα, ο κόσμος άδειασε το σπίτι και σ' αυτό βασίλευε ύστερα, η πίκρα κ' η θλίψη μέρα - νύχτα.

Σαν πέρασαν λίγες μέρες, της ήταν αβάσταχτο το μυστικό για τα γλυκά μάτια του γιού της.

Θέριευε μέσα της η περιέργεια κι ο καημός. Και μια μέρα, την επισκέφτηκε ο φίλος του Σωτήρη ο Κώστας. Ευθύς του άνοιξε κουβέντα για να μάθει.

Δε μου λες Κώστα, γιατί ο γιόκας μου στον τάφο του μπήκε με δίχως μάτια; Τι έγιναν τα μάτια του, τι έγιναν παιδί μου;

Ο Κώστας απόρησε.

Καλά δεν τό 'ξερες; Δε στο 'χε πει ο Σωτήρης;

Τι να μου 'λεγε παιδί μου; Τι να ξέρω;

Ο Σωτήρης ήταν «δωρητής σώματος» της είπε. Και της εξήγησε πως, στο νοσοκομείο είχε γίνει χειρουργική επέμβαση, και τα μάτια του νεκρού τα βάλανε σ' έναν νέο τυφλό, που τον έλεγαν Μιχάλη Κ.

Και τώρα αυτός βλέπει με τα μάτια του Σωτήρη;

Μάλιστα.

Η κυρα-Λένη τά 'χασε και ζαλίστηκε.

Δηλαδή τώρα, τα μάτια του Σωτήρη ζουν στο πρόσωπο κάποιου άλλου;

Ναι ζούνε!

Κι ευθύς, όπως στη βαρυχειμωνιά, μια ηλιαχτίδα περνάει τα πυκνά σύννεφα και πέφτει πάνω στη γη την παγωμένη και τη ζεσταίνει, έτσι και μια ανακούφιση, πέρασε τα στρώματα του πόνου της ψυχής της, και της έδωσε ένα κουράγιο ελπίδας.

Και μπορούμε να τον βρούμε αυτόν τον άνθρωπο;

Βέβαια μπορούμε την ενθάρρυνε ο Κώστας.

Την άλλη μέρα, η κυρα-Λένη έτρεξε στο νοσοκομείο, μπήκε σε γραφεία, ρώτησε κι έμαθε ποιός είχε πάρει τα μάτια του γιού της. Πήγα τον βρήκε. Καθότανε στην αυλή του σπιτιού του και διάβαζε βιβλίο. Την είδε να μπαίνει με θάρρος, σηκώθηκε και την καλοσώρισε. Εκείνη στάθηκε μπροστά του κι είδε τα μάτια του Σωτήρη, σαν τον καθάριον ουρανό και τη γαλήνια θάλασσα. Έμεινε κατάπληχτη και δεν πίστευε πως ήταν αλήθεια. Τα κοίταζε αχόρταγα τα ολοζώντανα χα-

Σκέψεις και κρίσεις

Η κατανώθηση φτηνών αγαθών σε βάρος της αληθινής τέχνης

Του Αναστάση Τακά

Η αισθητική χαρά είναι ένα είδος πνευματικής τροφής για τον άνθρωπο της εποχής μας, όπως ήταν σε κάθε εποχή, από τότε που ο κάτοικος της γης εγκατέλειψε τον πρωτογονισμό του. Το απάνθρωπο και αντικοινωνικό γνώρισμα του καταναλωτισμού (εισέδισε» και στον λεγόμενο αισθητικό χώρο, σ' αυτόν όπου κινούνται οι «λειτουργοί» των Καλών Τεχνών, εικαστικών, λόγου, κίνησης, ρυθμού, ήχου. Και δεν μπορούσε να γίνει αλλιώς, αφού ύλη και πνεύμα, φυσική τροφή και στοχασμός, συνιστούν αντικείμενα ανάγκης περιστασιακής, ή σταθερής και μόνιμης, πάντως σε κάθε περίπτωση λειτουργικής και κατά συνέπεια, άρρηκτα δεμένης με την ύπαρξη του ατόμου.

Όμως, όπως σε κάθε τομέα της σημερινής εποχής της προόδου και της ορμητικής εξέλιξης, η λογική δίνει τη θέση της στον παραλογισμό, το «άριστο μέτρο» των αρχαίων στην υπερβολή και η αντικειμενική και σώφρονη εκτίμηση πραγμάτων και προσώπων, στην υποτίμηση ή την υπερεκτίμηση. Αδιάφραστη απόδειξη αυτού του εξωλο-

μογελαστά μάτια του Σωτήρη. Άκλωσε το χέρι και τον ακούμπησε.

— Ξέρεις ποιά είμαι; του είπε.

— Ναι, έμαθα και το μαντεύω. Της αποκρίθηκε.

Κι εκείνη τρέμοντας τον αγκάλιασε.

— Άσε με παλικάρι μου να φιλήσω τα μάτια του παιδιού και του αντρός μου. Τον ικέτεψε με μητρική στοργή και δάκρυσε από χαρά.

Τ' αγκάλιασε, τα φίλησε, γέμισαν την ψυχή της. Κι εκείνος την ένιωσε σα μάνα του!..

Τα κοίταξε ώρες και δεν τα χόρταινε τ' αγαπημένα μάτια του Σωτήρη, στο πρόσωπο του Μιχάλη που τα φιλοξενούσε.

Έπειτα γνώρισε και τη γυναίκα του τη Μαρία και το μικρό παιδί του το Δημήτρη. Της φέρνονταν με καλοσύνη, μ' αγάπη και μ' ευγνωμοσύνη.

— Ούτ' εγώ ούτε η Μαρία έχουμε γονείς. Να καθήσεις εδώ να σ' έχουμε σα μάνα. Της πρότεινε ο Μιχάλης κι εκείνη δέχτηκε κι έμεινε. Παρηγοριόταν κι άλλαξε τη ζωή της.

Έπειτα σκεφτότανε το πόσο ορθά και σωστά έπραξε ο Σωτήρης της, που χάρισε μέλη από το σώμα του και ιδιαίτερα τα μάτια του, που θα τ' άβλεπε κι αυτή όσο ζούσε. Λες κι ήξερε πως θά 'φευγε απ' τη ζωή νωρίς. Λες και προαισθάνθηκε τον πόνο που θ' άφηνε στη μάνα του, ο πρόωρος χαμός του και της άφησε τα μάτια του, να την παρηγοράνε.

Ο Σωτήρης είχε δώσει και τα νεφρά και την καρδιά του. Σκόρπισε το σώμα του στους ανθρώπους, όπως όταν ζούσε τους έδινε την ψυχή του.

Σέρρες Δεκ. '88

γικού και εξωπραγματικού γεγονότος είναι η έξαρση της αναζήτησης από όλους μας και ιδιαίτερα από τη νεολαία μας, του θεάματος και του ακροάματος, σε βάρος όπως είναι ευνόητο και φανερό, της εικόνας στην καλλιτεχνική της μορφή (ζωγραφική - γλυπτική) και του κειμένου, στη λογοτεχνική του παρουσίαση.

«Μεταφορικό μέσο» αυτής της αλλαγής στις αισθητικές προτιμήσεις του σύγχρονου ανθρώπου, υπήρξε στην αρχή το ραδιόφωνο και αργότερα, ως τις μέρες μας, η τηλεόραση. Σοφός καθηγητής της κοινωνιολογίας και της παιδαγωγικής, μας έλεγε, εμάς τους φοιτητές τότε, σε ελβετικό πανεπιστήμιο (Γενεύης), ότι το ραδιόφωνο εκείνη την εποχή και η τηλεόραση, που αθόρυβα έβγαινε από τα σπάργανά της αργότερα, θα γινότουσαν οι καταστροφείς της γνήσιας τέχνης του λόγου, του ήχου και του ρυθμού, οι αρνητικοί παράγοντες της προόδου στα μέσα έκφρασης του στοχασμού και του ανθρώπινου συναισθήματος. Η πρόβλεψη του σοφού Ντοτράν βρήκε την οδυνηρή και απογοητευτική δικαιοσύνη της. Κείμενα όπως αυτά του Παλαμά, του Τσίρκα, του Γ. Πακαστάμου, του Α. Μάλαμα, του Θ. Φραγκόπουλου, μουσικές φωνές του Γούναρη, του Εκιτροπάκη, της Εσκενάζη, ρυθμός και ηθοποιία του Μπάκουλη και του Νέζερ, εικόνα του Γκίζη και του Κοντόπουλου, σπρώχνονται σταθερά, από την εύκολη και άκοπη, τη στερημένη κριτικού λογισμού καταναλωτική μανία του ανθρώπου της εποχής μας, που άμεσα ή έμμεσα υκείθνοι είμαστε εμείς. Σπρώχνονται λέω, στον παραμερισμό, στο σκοτάδι, στην ανπαράξια, αυτά τα θάνατα και ανεκτίμητα δημιουργήματα της γνήσιας ανθρώπινης έμπνευσης και σύλληψης, αυτά τα θαυμαστά κλάσματα του «θεού - δημιουργού ανθρώπου», για να ιθμηθοίμε το γνωστό υπέροχο προφητικό στίχο του εθνικού μας βάρδου. Τώρα η μουσική, ο ρυθμός και η εικόνα έγιναν εμπορεύσιμο είδος με μεγάλη ζήτηση, έγιναν όπως είπαμε στην αρχή, αξιόλογα καταναλωτικά αγαθά, που θίγουν μόλις ζώπετσα το καλλιτεχνικό αισθητήριο του δέκτη - ανθρώπου. Έτσι, το θαύμασιο «Ματωμένο Καλοκαίρι» και «Το συναξάρι ενός μετανάστη» του Γιώργου Πακαστάμου, μαζί με την τριλογία «Ακυβέρνητες Πολιτείες» του Στρατή Τσίρκα, με τον μοναδικό σε αντιπολεμική έμπνευση και σύνθεση «Ιταλικό Λόφο» του Νίκου Γαλάζη, μένουν ακίνητα διακοσμητικά στοιχεία στη βιβλιοθήκη μας (!). Γιατί προτιμούμε το ποδαρικό σόλο του Σαραβάκου ή του ακριβοπληρωμένου Ντέταρι. Ο Αλέξης Μινωτής «κατά παραχώρησιν θεάται» στην Επίδαυρο. Γιατί εμείς (;) Προτιμούμε τη «δυναστεία» της μικρής οθόνης, άκοπα και αδαπάνητα φερμένη στο σπίτι μας. Ο αναγνωρισμένος τραγουδιστής παίρνει για ένα βράδυ σ' ένα σκυλάδικο, όσα κερδίζει με τον πνευματικό μόχθο του σ' έναν ολόκληρο μήνα ο άνθρωπος της επιστήμης και της τέχνης του καιρού μας — της δημιουργικής επιστήμης και της αληθινής τέχνης, με την αισθητική της έκφραση. Και πως αυτό; Μα απλούστατα: το λέμε στον τίτλο της στήλης αυτής: Ο καταναλωτισμός με το κερδοφόρο μαγικό ραβδί της Κίρκης, μήκε αδυσώπητος και κυρίαρχος στο χώρο της!

Ρεαλιστικό διήγημα

Ο δύστυχος χωριάτης

Του Ζαφείρη Στάλιου

Ο Γκόρο ένας άντρας πενήντα περίπου χρονών, που με το πρόωρο γερασμένο πρόσωπό του, τα δίχτυα των ρυτίδων πάνω στο μαυρισμένο του δέρμα και τα γκριζα ακατάστατα μαλλιά του, έδειχνε πολύ μεγαλύτερος απ' αυτό που ήταν. Ανέβαινε με βαθιές ανάσες το χιονισμένο μονοπάτι του βουνού. Είχε φύγει τα χαράματα από το χωριό του που βρισκόταν στην κορφή, σ' ένα ψηλό οροπέδιο, πάνω από χίλια μέτρα. Είχε πάει στην πιο κοντινή πόλη για ν' αγοράσει φάρμακα για την κόρη του, που από τρεις βδομάδες κοίτονταν άρρωστη στο στρώμα, και τώρα, ύστερα από επτά ώρες δρόμο για να πάει και να 'ρθει, γύρναγε βρεμένος, κουρασμένος, μόλις με δυσκολία μπορούσε να σύρει τα βήματά του.

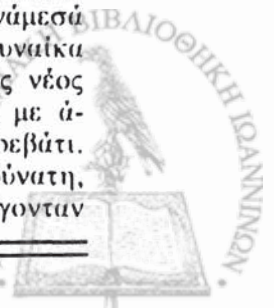
Ένα δάσος ατέλειωτο, πυκνό, ακίνητο ήταν γύρω του γεμάτο μ' αόρατα στοιχεία, μ' άγνωστα μυστικά, με άυλες σιωπηλές φωνές που δεν ακούγονταν, μ' ανώνυμα χέρια που δε σάλειναν. Απλώνονταν στις πλαγιές, στα διάσελα, στις βαθιές χαράδρες, στη στενή κοιλάδα. Σκέπαζε με τη βαριά του παρουσία ολόκληρο το τοπίο. Ψηλά ελάτια μ' ορθόστητους κορμούς, με φλοιούς βασανισμένους από τις καταιγίδες, το χαλάζι, τους κεραυνούς, με μακριά κλαδιά που λύγιζαν μαλακά.

Κάποτε στολίζονταν με τις μικρές άσπρες μπάλες του ίξου, που στέκονταν από πάνω του. Το χιόνι που όλα τα τύλιγε με τα λεπτά του πέπλα, με τ' άσπρα του σάβανα, πασπάλιζε τις κορφές, τα βελούδα των φυλλωμάτων, τα κρυσταλλά που κρέμονταν παντού, που σχεδίαζαν τα παγωμένα πορτρέτα. Άρχιζε πάλι να χιονίζει. Είχε σταματήσει όταν ξεκίνησε από κάτω. Οι νυφάδες σαν πούπουλα σκορπισμένα, σα λευκά μηνύματα, σαν άσπρες στιγμές της φαντασίας, έρχονταν από ένα μολυβένιο ουρανό. Ο αγέρας τις έσερνε μαζί του. Χόρευαν σαν τρελές. Πήγαιναν αριστερά και δεξιά, πίσω, μπροστά, πριν πέσουν στη γη διέγραψαν την τελευταία του καμπύλη. Έπρεπε τώρα να περάσει από το φαράγγι. Το φαράγγι ήταν στενό, άγριο, έφερνε ίλιγγο μονάχα που το κοίταζες. Το μονοπάτι τον ψευτογυρνούσε στην άκρη του γκρεμού. Από τη μια μεριά του ήταν ψηλοί βράχοι, θεόρατοι, κομμένοι με πριόνι, οι φλέβες τους ήταν κόκκινες, σταχτιές, γκριζες, οι άκρες του έμοιαζαν με κεφάλια αρπαχτικών πουλιών. Από την άλλη η χαράδρα, κάθετη, απότομη, τα κοτρόνια κάθε λίγο ροβόλαγαν μ' ένα μουντό θόρυβο κάτω από τα πόδια του, στο βάθος ένας ορμητικός χείμαρρος κατρακύλαγε τα θαμπά νερά του, τους αφρούς τους,

την υγρή του βιασύνη. Το χιόνι εκεί που δε φύσαγε, όπου ο τόπος ήταν κλειστός, προφυλαγμένος, στοιβάζονταν πυκνό, είκοσι, τριάντα πόντους, ίσως και περισσότερο. Αλλού έλειωνε, γινόταν λάσπη, θρυμματισμένα κομμάτια πάγου, όπως προχώραγε κάθε στιγμή φοβόταν μήπως γλιστρήσει. Περπάταγε σιγά, με προσοχή, το βήμα του ήταν αργό, όσο μπορούσε πιο σταθερά, έκανε μισή ώρα για να περάσει.

Ύστερα ανηφόρισε πάλι. Έφτασε στο οροπέδιο, το βράδυ ερχόταν, οι σκιές πλησίαζαν, πύκνωναν. Ένα θάμπος απλώνονταν. Μπροστά του ξετυλίγονταν τώρα μια γυμνή έκταση τυλιγμένη στην καταχνιά. Τα δίχτυα κάποιας αράχνης σέρνονταν παντού, σα θαμπά όνειρα. Σχήματα απροσδιόριστα, σα σκοτεινές αυλαίες, ξεσκίζονταν, πύκνωναν μέσα στο λόφο, σιγά σιγά έπνιγαν το κάθε τι. Λίγο πιο πάνω, σε είκοσι λεπτά δρόμο ήταν το χωριό του. Ούτε ένα δέντρο, ούτε ένας θάμνος δεν υπήρχε ολόγυρά του. Μονάχα πέτρες, βράχοι, μικροί μεγάλιοι, το τοπίο ήταν σκληρό, είχε ένα χρώμα μουντό, έμοιαζε με μια εικόνα σεληνιακή. Οι καλύβες, καμιά δεκαριά όλες κι όλες, σε διαφορετικά διαστήματα, μακριά η μία από την άλλη, ήταν μικρές, κακοχτισμένες, με πολλά σχήματα, φτιαγμένες από ξύλα, από τούβλα, από τενεκέδες. Τα παράθυρά τους ήταν στενά, ακανόνιστα, σαν τρύπες, τα περισσότερα χωρίς τζάμια, στη θέση τους ήταν χαρτόνια, λαμαρίνες, κομμάτια από φλοιούς δέντρων. Οι πόρτες τους ήταν χαμηλές. Από μια καμινάδα πάνω στην κεραμιδένια στέγη, έβγαινε λίγος καπνός, ο άνεμος τον έπαιρνε, στριφογύριζε, ύστερα διαλυόταν, χάνονταν μακριά στη γκριζα έκταση. Η στέρηση, η έλλειψη, η φτώχεια, είχαν βάψει τη σφραγίδα απάνω τους. Ούρλιαζε η απελπισία τους σ' αυτή την ατέλειωτη ερημιά. Η δυστυχία με το μακρύ φουστάνι της, σα μια γριά της συμφοράς, κάθονταν στο κατώφλι της.

Ο Γκόρο σταμάτησε σε μια απ' αυτές, χτύπησε τις αρβύλες του. Έσπρωξε τη σκεβρωμένη πόρτα, έτριξε θλιβερά, παραπονεμένα. Έσκυψε το κεφάλι του. Πέρασε μέσα, ήταν ένα μικρό δωμάτιο, μια λάμπα πετρελαίου κρέμονταν από ψηλά. Το ταβάνι ήταν από δοκάρια. Κάτω είχε πατημένο χώμα. Οι τοίχοι ήταν ασοβάτιστοι. Στο βάθος, στη γωνιά έκαιγε ένα τζάκι. Αριστερά και δεξιά ήταν δυο σιδερένια κρεβάτια, παλιά, σκουριασμένα, τα στρώματά τους, οι βελόντζες τους ήταν βρώμικες, μισοσκισμένες, πλάι τους βρίσκονταν ένα παλιό τραπέζι με τρία πόδια, δυο σκαμνιά, ανάμεσά τους ήταν ριγμένα μερικά χράμια. Μια γυναίκα κάθονταν στο ένα σκαμνί, έπλεκε, ένας νέος ήταν μπροστά στο τζάκι. Ένας γέρος με άσπρα γένια ήταν ξαπλωμένος σ' ένα κρεβάτι. Μια κοπέλα στο άλλο. Ήταν χλωμή αδύνατη, βόγγαγε κάθε λίγο. Ο βήχας της ακούγονταν

βαρύς, υπόκωφος τράνταζε όλο της το στήθος.

Ο Γκόρο έβγαλε την κάπα του, ξαναχτύπησε τις αρβύλες του για να φύγει το χιόνι που είχε μείνει. Κάθισε στο άλλο σκαμνί. Όλοι τον κοίταζαν. Κανένας δε μιλούσε. Η σιωπή της αναμονής βάρυνε στο δωμάτιο.

— Πώς είναι η Μάρα; Ρώτησε..

— Τα ίδια όπως την άφησες, έχει ρίγη, πυρετό, σχεδόν τίποτα δεν μπορεί να φάει, με δυσκολία σηκώνεται από το στρώμα.

— Έφερα τα φάρμακα, τα ίδια που είχαμε πάρει και την τελευταία φορά. Κόστισαν πάλι ένα σωρό λεφτά. Λίγα μου έχουν μείνει. Να δούμε πως θα βγάλουμε το μήνα. Πήγα στο νοσοκομείο, μίλησα μ' ένα γιατρό, αυτός που είναι από το γειτονχώρι. Του είπα τι έχει η Μάρα, μόλις φτιάξει λίγο ο καιρός πρέπει να την κατεβάσουμε κάτω. Θα την κρατήσουν εκεί, θα την εξετάσουν, θα της κάνουν ό,τι χρειάζεται, ίσως να μπορέσουν να την κάνουν καλά. Έψαξε μέσα στην τσέπη του, έβγαλε ένα κλειστό φάκελο, μου το 'δωσε ο ταχυδρόμος, είναι για σένα Μόρο, με το χιόνι δεν μπόρεσε να 'ρθει.

Ο νέος που ήταν μπροστά στο τζάκι σηκώθηκε, πλησίασε τον Γκόρο, πήρε το γράμμα, τ' άνοιξε, άρχισε να το διαβάζει.

Περίμεναν. Από ποιόν είναι; Ρώτησε ο Γκόρο.

— Από τον ξάδερφο τον Κοντίνο, από την πρωτεύουσα. Του είχα γράψει πριν από καιρό. Του ζήτησα αν μπορεί να μου βρει εκεί καμιά δουλειά.

— Και τι σου λέει;

— Πως είναι πολύ δύσκολο, δεν έχει δουλειές, υπάρχει κρίση, οι άνεργοι όσο πάει και γίνονται περισσότεροι, πολλοί κεινούνται...

— Όστε δεν γίνεται τίποτα;

— Όχι στο τέλος λέει πως κατάφερε να μου βρει μια θέση, βοηθός σε κάποιο μαγαρείο. Θα πλένω πιάτα, θα καθαρίζω πατάτες, θα κάνω τα θελήματα του μαγαζιού.

— Και τι θα παίρνεις;

— Ο μισθός είναι πολύ λίγος, μόλις θα φτάνει για να ζήσω. Δεν θα μπορώ να σου στέλω χρήματα.

— Θα φύγεις Μόρο. Είπε η μάνα του. Θα σε χάσουμε. Ποιος θα βοηθήσει τον πατέρα σου; Έχει γεράσει. Δεν μπορεί να τα βγάλει πέρα με τις δουλειές.

Ο Γκόρο κούνησε το κεφάλι του. Ναι θα σε χάσουμε Μόρο. Μα τα κτήματα δε δίνουν τίποτα σήμερα. Κάτω θα έχεις ένα μηνιατικό, με τον καιρό θα πάρεις περισσότερα. Ίσως μπορέσεις αργότερα να μας βοηθήσεις.

Ο Μόρο σήκωσε το βλέμμα του. Τα χρήματα είναι λίγα. Είπε. Το σκέφτομαι αν πρέπει να φύγω. Ύστερα δεν έχω πάει ποτέ εκεί. Άλλος κόσμος, Άλλοι άνθρωποι. Πώς θα τα καταφέρω;...

— Θα συνηθίσεις. Δεν είναι φοβερό. Στο ξεκίνημα ίσως να έχεις μερικά εμπόδια. Μα γρήγορα θα τα ξεπεράσεις.

— Πριν από πολλά χρόνια, στα νιάτα μου, πριν παντρευτώ, είχα πάει, δούλεψα λίγους μήνες, δεν ήταν τίποτα δύσκολο, στην αρχη τα έχασα λίγο, μα γρήγορα βρήκα τα νερά μου.

— Και γιατί δεν έμεινες;

— Ήμουνα μόνος, δεν είχα κανένα, στενοχωριόμουνα. Ήθελα να κάνω οικογένεια. Αγακούσα από τα καλιά τη μάνα σου. Δεν μπορούσα να την ξεχάσω. Γύρισα πίσω.

Η γυναίκα που καθόταν στο σκαμνί, σηκώθηκε, πήρε από το πλάι της μερικά κούτσουρα, τα 'βαλε στο τζάκι. Βγήκε. Πήγε στο καλαϊνό δωμάτιο. Πήρε μια γαβάθα φασόλια, κέντε πήλινα πιάτα, τα γέμισε. Γύρισε πίσω, του τα 'δωσε. Βοήθησε τον παππού σου να φάει. Είπε στον Μόρο.

Άρχισαν να τρώνε. Ο Μόρο παράστεκε το γέρο. Ήταν μισοπαράλυτος. Μόλις μπορούσε να σηκωθεί. Οι άλλοι με μια μονότονη κίνηση έφερναν στο στόμα τους τα κουτάλια. Οι μασέλες τους ανεβοκατέβαιναν. Τα χείλη τους ρούφαγαν, κατάπιναν το φαγητό.

Ήταν μια στιγμή γεμάτη σιωπή, γεμάτη δέος, γι' αυτή την ιεροτελεστία που γινόταν κάθε μέρα, που τους πήγαιναν τόσο κοντά σ' αυτή τη βασική, τη μοναδική, την άγια λειτουργία της ζωής.

Όταν τελείωσαν, η μάνα μάζεψε τα πιάτα, τα πήγε στο πλάι. Ο Γκόρο πλησίασε την κόρη του, της χαϊδεψε τα μαλλιά με τη σκληρή του παλάμη.

— Θα γίνεις καλά. Της είπε. Μη φοβάσαι. Όλοι θα σε συντρέξουμε. Θα έρθουν όλα όπως τα θέλεις. Ύστερα ξάπλωσε στο στρώμα. Η γυναίκα ήρθε στο πλάι του. Ο Μόρο έσβησε τη λάμπα. Κοίταζε τις τελευταίες φλόγες που ξεψυχούσαν στο τζάκι, τη θρακιά, τα ματωμένα σχέδιά της, τις τελευταίες κόκκινες ανταύγειες. Ο ένας πάνω στον άλλον, στα λίγα τετραγωνικά μέτρα της κάμαρας. Ήταν σαν ένα κοπάδι πρόβατα, σα ζώα, σαν κατσίκια που τα σταυλίζουν σε μια στάνη. Ένα μάτσο από βρώμικα κορμιά, από αναπνοές, από βαριές μυρουδιές που τους τύλιγαν, τους έσφιγγαν, τους έπνιγαν απ' όλες τις μεριές...

Ο Γκόρο ξύπνησε χαράματα, μόλις γαλάκτωνε η μέρα, όταν το φως άρχισε να κάνει τα πρώτα χλωμά του βήματα, τις πρώτες αδύναμες παρουσίες του. Σηκώθηκε με προσοχή για να μην ξυπνήσει κανέναν. Οι άλλοι κοιμόντουσαν ακόμη. Το βλέμμα του τριγύρισε στο δωμάτιο. Πλησίασε τη Μάρα. Ανάπνεε με δυσκολία. Έβηχε κάπου κάπου. Της χαϊδεψε πάλι τα μαλλιά. Έριξε στην πλάτη του την κάπα του. Βγήκε έξω. Πίσω από ένα φράχτη ήταν δεμένα μερικά γίδια. Πήρε από την αποθήκη μια αγκαλιά χόρτο. Το έριξε πλάι τους. Γέμισε ένα

Θεατρική ζωή και κίνηση

Θεατρικά παραλειπόμενα

Ο Συγγραφέας Ηθοποιός κι ο Ηθοποιός Συγγραφέας;

Αναμνήσεις κι εξομολογήσεις

Του Θάνου Κωτσόπουλου

2ο

(Συνέχεια από τό 69 τεύχος)

Οι αναμνήσεις μου περνάνε μοιραία μες από βιώματα ρόλων αρχαίων δραμάτων, που κατά καιρούς έπαιξα στην Επίδαυρο, στους Δελφούς, στη Δωδώνη και σε άλλα αρχαία θέατρα. Έτσι, έρχονται και ξανάρχονται στη μνήμη μου και στα όνειρά μου, οι ακόλουθοι ρόλοι: Θησέας στον «Ιππόλυτο», Ορέστης στην «Ηλέκτρα», Ορέστης στην «Ιφιγένεια εν Ταύροις», Πολυμήστορας στην «Εκάβη», Αγγελιοφόρος στους «Πέρσες», Ορέστης στην «Ορέστεια», Ιάσων στη «Μήδεια», Κρέων στην «Αντιγόνη», Ηρακλής στον «Ηρακλή Μαινόμενο», Αίας στον «Αίαντα», Αγαμέμνων στην «Ιφιγένεια εν Αυλίδι», Αγαμέμνων στον «Αγαμέμνονα», Μενέλαος στην «Ελένη», Άδμητος στην «Άλκηστη», Πηλέας στην «Ανδρομάχη», Δαναός στις «Κέτιδες», Οιδίπους στον «Οιδίποδα Τύραννο» και Προμηθέας στον «Προμηθέα Δεσμώτη».

Δεν αποτελεί τη μεγαλύτερη ευτυχία σ' έναν ηθοποιό, να έχει παίξει αυτούς τους υπερτέλειους ρόλους; Το αίμα τους πέρασε από μέσα μου και, θαρρώ, πώς κυκλοφορεί ακόμα μέσα στις φλέβες μου.

Β'

Η υποκριτική τέχνη φέρνει, καμιά φορά, και τον πυρετό της δραματουργίας. Θέλεις,

εσύ, ο ηθοποιός να γίνεις κι ο ίδιος ο συγγραφέας. Θέλεις, σ' αυτό που ζεις, σαν εκτελεστής, να δώσεις ο ίδιος την πρώτη έμπνευση, την πρώτη ύλη, να γίνεις κι ο πρώτος δημιουργός. Και τότε, εσύ, ο ηθοποιός, υποτίθεται, ότι θα είσαι σε θέση ευνοϊκότερη από το συγγραφέα που δεν είναι ηθοποιός, ότι θα κλάσεις, δηλαδή, καλύτερα τους ρόλους του έργου (καίζοντάς τους, ενώ τους γράφεις), τις συγκρούσεις του, την ανέλιξή του, την οικονομία του.

Πολλές φορές μπήκαν τα ερωτήματα: ένας συγγραφέας, που δεν είναι ηθοποιός, μπορεί να γράψει άριστο θέατρο; Κι αντίστροφα, ένας συγγραφέας που είναι ηθοποιός, δεν μπορεί τάχα να γράψει κακό θέατρο, ή το έργο του να μην είναι θεατρικό; Κι οι δυο περιπτώσεις σίγουρα συμβαίνουν. Συγγραφείς που γνωρίζανε την τέχνη του ηθοποιού από την εξωτερική της μόνον όψη, (βλέπανε, δηλαδή, απλώς και μόνο πώς λειτουργεί στους ηθοποιούς η τέχνη της υπόκρισης, την ώρα της παράστασης), μπόρεσαν να εμφυσήσουν αληθινή θεατρική ζωή στους ρόλους που γράψανε κι έτσι να δώσουν ένα ολοκληρωμένο θέατρο.

Δεν ξέρω αν πέρασαν από Δραματική Σχολή, αν παιζανε θέατρο, σαν ηθοποιοί, αν είχαν ανεκδήλωτες υποκριτικές ικανότητες ο Γκαίτε, ο Σίλ-

λερ, ο Ίβεν, ο Στρίντμπεργκ, ο Μπέρναρ Σω, ή, άλλοι πολύ μεγάλοι θεατρικοί συγγραφείς. Αλλά, στους ήρωές τους, καθώς και στη διεξαγωγή του δράματος, νιώθω ν' αποτιπώνεται ακέρια ο θεατρικός πυρετός, ακέρια η θεατρική γλώσσα. Είναι αυτοί οι θεατρικοί συγγραφείς, που, κλάθοντας αληθινούς ήρωες τους βάζουν να ζήσουν στη Σκηνή ενός θεάτρου. Αυτοί, που δεν έχουν μόνο το δαιμόνιο του θεατρικού συγγραφέα αλλά και του ηθοποιού. Αυτοί που είναι γεννημένοι για να εκφράσουν το θέατρο.

Από την άλλη μεριά, ηθοποιοί που γράψαν θέατρο, δε μας δώσανε την απόδειξη, πώς, σαν ηθοποιοί που είναι, έπρεπε νά 'χανε φτάσει σ' ένα ύψος απόδοσης, αν όχι των αρχαίων τραγικών, του Σαίξπηρ ή του Μολιέρου, που ήταν ηθοποιοί - συγγραφείς, αλλά, τουλάχιστον σ' ένα ύψος που θα τους διαφοροποιούσε αμέσως κι έκδηλα από τους συγγραφείς εκείνους που δεν ανέβηκαν ποτέ στη Σκηνή.

Πού καταλήγουμε λοιπόν; Ίσως, στο ότι: οι δυο τέχνες, του ηθοποιού και του θεατρικού συγγραφέα, μπορούν κάλλιστα να συνυπάρξουν σ' ένα πρόσωπο, αν και οι δυο αυτές τέχνες περικλείουν αληθινές συλλήψεις κι άρτιες τεχνικές αποδόσεις όλων εκείνων των

στοιχείων που συνιστούν και τις δύο τέχνες. Κι αφού μπορούν να συνυπάρξουν κι οι δύο σ' ένα πρόσωπο, στον συγγραφέα - ηθοποιό, μπορούν να υπάρξουν και χωριστά, ή στον ηθοποιό, ή στον συγγραφέα, σαν αυτόνομες τέχνες, αλλά που εξαρτώνται κι αλληλοσυμπληρώνονται η μια από την άλλη. Αυτόνομες τέχνες, που πρέπει όμως να εκπληρώνουν άριστα το σκοπό τους. Και να μην υπολείπονται η μια της άλλης. Ο ηθοποιός να είναι ιδανικός εκφραστής του ιδανικού συγγραφέα.

Μου είναι πάρα πολύ δύσκολο να μιλήσω για τη δική μου περίπτωση, να είμαι ταυτόχρονα ηθοποιός και θεατρικός συγγραφέας. Γι' αυτό, θα δώσω το λόγο σε άλλους. Σ' όσους μου κάνανε την εξαιρετική τιμή ν' ασχοληθούν με το τι πάλεψα να δώσω ως τώρα, όχι μόνο σαν ηθοποιός, αλλά και σαν θεατρικός συγγραφέας. Φυσικά, δεν είναι δυνατόν ν' αναφέρω όλους όσους ασχολήθηκαν με την ταπεινότητά μου. Στο βιβλίο μου - μνημόνιο, πού 'χει για ζώφυλλο τ' όνομά μου με μια φωτογραφία μου στο ρόλο του βασιλιά Ληρ, υπάρχουν αποσπάσματα απ' όλες τις κριτικές που 'χουν γραφτεί από πνευματικούς ανθρώπους της εποχής μου, για τους ρόλους που 'χω παίξει, για τα ποιήματα και τα πεζιά (μυθιστόρημα και διηγήματα) που 'χω γράψει, καθώς και για τους τρεις τόμους με τα 15 θεατρικά έργα μου. Αλλά, φυσικά, εδώ, σ' αυτή την αυτοπροσω-

πογραφία μου, θ' αναφερθώ σ' όσους πνευματικούς ανθρώπους είναι απόλυτα απαραίτητοι για να παρουσιαστεί το θέμα μου, όσο το δυνατόν περιεκτικότερα.

Ο ποιητής και ηθοποιός Χρήστος Κατσιγιάννης σε μια ομιλία του για μένα στον «Παρνασσό», στις 22 Μαρτίου 1988, όταν ο φιλολογικός αυτός Σύλλογος μ' ανακήρυξε

«... επίτιμο μέλος του, κι ο πρόεδρος του, καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Νικόλαος Λιβαδάρας, μου επέδωσε το σχετικό δίπλωμα... είπα, ανάμεσα σ' άλλα

«... Ο δραματουργός Κωστόπουλος έχει ως τώρα στο ενεργητικό του δέκα πέντε θεατρικά έργα· άλλα απ' αυτά παιγμένα στη Σκηνή και άλλα άπαιχτα· όλα τούς, όμως, υπάρχουν στους τρεις ογκώδεις τόμους, που τωπώθηκαν το 1980... το πρώτο του έργο «Ο πόλεμος τελείωσε», ή, όπως αργότερα το ξαναβύφτισε: «Όταν θα νικήσουν οι νεκροί», βραβεύτηκε στον Καλοκαιρινό Θεατρικό Διαγωνισμό και παίχτηκε στο «Λαϊκό Θέατρο», του Βασίλη Ράδα, το 1941».

[Εδώ, παρεμβαίνοντας στα όσα είπε ο αγαπητός φίλος Χρήστος Κατσιγιάννης, σημειώνω πως ο θεατρικός συγγραφέας προηγήθηκε από τον ηθοποιό. Ήμουν, θεατρικός συγγραφέας προηγήθηκα από τον ηθοποιό. Ήμουν, βέβαια, σπουδαστής στη Δραματική Σχολή, αλλ' αποφοίτησα απ' αυτήν και προσελήφθηκα στη δύναμη του Εθνικού Θεάτρου, τον Οκτώβρη του 1932. Επομένως, οι εμπειρίες μου από την τέχνη του ηθοποιού ήταν ελάχιστες. Κι όμως, στο πρώτο θεατρικό έργο μου, εκείνο που βραβεύτηκε και παίχτηκε μ' επιτυχία, μπόρεσα ν' ανταπεξέλθω στις σκηνικές απαιτήσεις].

Το δεύτερο, εξάλλου, θεατρικό έργο μου, το ποιητικό δράμα «Το Κοράκι στην Ερημιά», είναι άπαιχτο. Ηστένω, όμως, όπως έχει γράψει ο ποιητής, ηθοποιός και κριτικός Μήτσος Αυγίζος, όταν δημοσιεύθηκε: «Το Κοράκι στην Ερημιά».

«... Είναι γραμμένο για Θέατρο. Για Θέατρο Τέχνης θα πρόσθετα εγώ. Δεν μπορώ να το φανταστώ αλλού, παρά σε μια σάλα που το ακροατήριο της, να βασίζεται σ' αυτή τη περιγραφή της. Γι'

χνης. Μια σάλα σε τόσο προηγμένο του να μην το απασχολούν παρά τα προβλήματα της τροχότητας, κι όχι της αλληλεξέλιξης. Εγώ χαίρομαι αυτό το βιβλίο σαν μια πηγή υγείας για το Θέατρό μας».

Παρόμοια επιβεβαίωση χρίζει στο συγγραφέα κι ο ιστορικός του νεοελληνικού Θεάτρου Γιάννης Σιδέρης που έγραψε: «Το Κοράκι στην Ερημιά» θα είναι μέσα στα βιβλία του καιρού μας σεβαστά».

Συνεχίζοντας την ομιλία του, ο Χρήστος Κατσιγιάννης είπε: «... Ο Λέων Κουκούλας, ο αξιόμηστος ποιητής και κριτικός, παρακολούθησε το επόμενο έργο του Θάνου Κωτσόπουλου, όταν παίχτηκε στο Εθνικό Θέατρο, με τον τίτλο «Ο Αυτρωμός», σημείωσε πως: «... Ο ποιητής κι ο ηθοποιός δεν παραλλάζουν. Το έργο αυτό έπρεπε να παιχτεί στην «Ηρωτοποριακή Σκηνή» του Εθνικού Θεάτρου, προπάντων επειδή πιστοποιεί μια τολμηρή, όσο και συνειδητή προσπάθεια ανανέωσης της εκφρασης και μορφής...».

Ήμουν πια ηθοποιός του Εθνικού Θεάτρου, πρωταγωνιστής. Πρωταγωνιστής και στον «Αυτρωμό», που, χάρη στον τότε διευθυντή του Εθνικού, Γιώργο Θεοδοκά, τον σκηνοθέτη Ηέλο Κατσέλη και τους θεατρικούς κριτικούς Άλκη Θυρόλο, Λέοντα Κουκούλα και Πέτρο Χάρη, είδε το φως της Σκηνής. Ήταν το 1946.

Έχουν περάσει από τότε σαράντα δυο χρόνια. Μπήκαμε στο σωτήριο έτος 1989. Κι όμως, εμένα δε μ' έσωσαν από τα κυκλώματα και τις πολιτικές βουλήσεις των θρονόων το Εθνικό Θέατρο. Θέλω να πω, πως δεύτερο έργο μου, μετά το «Αυτρωμό», δεν αξιώθηκα να το ιδώ στην Σκηνή του Εθνικού.

Είναι αλήθεια, πως, όταν υπέβαλα και τους τρεις τόμους με τα θεατρικά έργα μου σ'

αυτό που είχα εν τω μεταξύ γράψει, από το 1946, το έτος της αναβίβασης του «Λυτρωμού», ως το 1980, έτος που κυκλοφόρησαν οι τρεις τόμοι, ζητώντας να παιχτεί ένα δεύτερο έργο μου στο Εθνικό, ο τότε διευθυντής του Αλέξης Σολωμός με κάλεσε στο γραφείο του και με ρώτησε ποιό απ' τα δέκα πέντε έργα μου θα ήθελα να προτείνω για να παιχτεί; Είπα το «Αρετή και Λιόγηνη», έργο που ανήκει κι αυτό στη λαϊκή παράδοση, σαν το «Λυτρωμό», και που έχει ρόλους ταιριαστούς σε δυο άξιες πρωταγωνίστριες και σ' έναν δυναμικό νέον ηθοποιό, που θα ερμήνευε το ρόλο του Κωνσταντή. Αλλά, αυτό ήταν όλο. Δεν έγινε τίποτα. Ίσως, και γιατί στη διοίκηση του Εθνικού ήρθαν άλλα πρόσωπα. Σήμερα, αν είχα την τύχη να με ξαναρωτήσουν ποιό από τα έργα μου θα ήθελα να παιχτεί, θα πρότεινα την τριλογία μου «Η Τραγωδία του Θησέα». Γιατί, πιστεύω, πως αποτελεί μια πληρέστερη παρουσίαση της πλευράς του θεατρικού συγγραφέα, κι ένα βαρύτερο εγχείρημα αναβίβασης έργου, που μόνο το Εθνικό θα μπορούσε να το αναλάβει.

Στην έμμετρη τραγωδία μου «Ατρείδες», που πρωτοτυπώθηκε σ' αυτοτελή έκδοση το 1962, μπήκε στον πρώτο τόμο της τρίτομης έκδοσης και των δέκα πέντε θεατρικών έργων μου, και παίχτηκε τον Αύγουστο του 1977 στο αρχαίο θέατρο της Ρόδου στους «Ατρείδες», λοιπόν, αρχίζει να διαφαίνεται η πλήρης σχέση ανάμεσα στον ηθοποιό και στο θεατρικό συγγραφέα, θέμα που μας απασχολεί στην παρούσα ανασκόπηση. Γιατί, να, τι είχε συμβεί στην πραγματικότητα ποιά ήταν η αφορμή και το κίνητρο, για να γράψω τους «Ατρείδες». Που τους έγραψα, μόνο και μόνο γιατί ήμουν ηθοποιός; αλλιώς, δε θα τους έγραφα.

Όταν έπαιζα τον Ορέστη στην «Ηλέκτρα» του Σοφο-

κλή, αλλά και τον Ορέστη στην «Ορέστεια» του Αισχύλου, στην ψυχή μου είχε γεννηθεί μια αντίδραση, που, μονάχα ένας σύγχρονος άνθρωπος, με τη σημερινή ψυχολογία, θα μπορούσε να νιώσει: «Πώς θ' αντιδρούσε ένας σημερινός Ορέστης; Πώς θ' αντιμετώπιζε την εντολή του Απόλλωνα να σκοτώσει τη μητέρα του, για να εκδικηθεί το φόνο του πατέρα του από κείνη; Αν τον Ορέστη τον έγραφε σήμερα ένας θεατρικός συγγραφέας, τα συναισθήματα με τα οποία θα τον φόρτιζε, δε θα ήταν διαφορετικά; Και, γενικά, δε θα 'πρεπε να δώσει το δράμα του Ορέστη μ' άλλη διάσταση, κάτω απ' το φως μιας σύγχρονης αντίληψης, μες' από μια διαφορετική δραματουργική επεξεργασία; Αυτό κι έκανα στους «Ατρείδες» μου.

Έτσι, με τον ίδιον αρχαίο μίθο και με καινούργια πλοκή, νέα συναισθήματα, καινούργιες σκέψεις, συνέθεσα τους «Ατρείδες» — μια σύνοψη της «Ορέστειας», μέσα σε μια σύγχρονη αντίληψη της διαχρονικότητας της αιώνιας ανθρώπινης περιπέτειας. Κι έτσι, για τους λόγους αυτούς, θεωρώ τους «Ατρείδες» παιδιά της εποχής μου, παιδιά, της ιδιοσυγκρασίας μου και παιδιά που γεννήθηκαν από την αιτία πως ήμουν ηθοποιός της τραγωδίας και ζούσα με την ψυχή μου και το σώμα μου πάνω στη Σκηνή, όχι μόνο τον Ορέστη, αλλά και τους άλλους ήρωες της τραγωδίας των «Ατρείδων», με τους οποίους έρχεται αντιμετώπος ο Ορέστης.

Από την ίδια αιτία πηγάζει κ' η τριλογία μου «Η τραγωδία του Θησέα», ή, τα «Θήσεια» — όπως παίχτηκε το πρώτο μέρος της στο «Ηρώδειο», το Σεπτέμβρη του 1986.

Από την αιτία πως ήμουν ένας ηθοποιός με απόκλιση προς την αρχαία τραγωδία κι ένας συγγραφέας, φορτισμένος ιδιαίτερα με τους θρύλους και

τις παραδόσεις της πατρίδας μου από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα.

Για την τριλογία μου «Η τραγωδία του Θησέα» ή, «Τα Θήσεια» γράφτηκαν κριτικές που με κάνουν κερήφανο, μα που δεν τις επικαλούμαι, πριν πραγματοποιηθεί η παρουσίαση ολόκληρης της τριλογίας μου σ' ένα αρχαίο θέατρο, ή, σε μίαν ευρύχωρη Σκηνή.

Και δεν είναι, φυσικά, μόνο το δικό μου έργο που το οραματίζομαι να ζωντανεύει στο θέατρό μας. Είναι κι όλα τα έργα των συγγραφέων εκείνων, που ακολουθώντας το παράδειγμα του Παύλου («Γρισειόγηνη», του Σικελιανού «Διγενής», «Σίβυλλο», «Χριστός στη Ρώμη» και του Καζαντζάκη «Καποδίστριας», «Ιουλιανός», «Κούρος» κ.ά.) καλλιέργησαν το Ποιητικό Θέατρο: Πολίτης, Τερζάκης, Πρεβελάκης, Ακρίτας, Αλέξανδρος Μάτσας, και, ίσως, κι άλλοι, που η παραγωγή τους παραμένει σκεπασμένη από τα χρόνια, άγνωστη κι άκαρπη. Γιατί, αυτό το Θέατρο, το Ποιητικό, δεν προσπαθήσαμε να το φέρουμε στην καρδιά των θεατών, όσο το αξίζουν όλοι οι θεατές, μορφωμένοι κι αμόρφωτοι — ιδίως αυτοί — κι όσο το αξίζουν τα θαιμάσια έργα του ποιητικού θεάτρου, έργα, που αποβλέπουν στη δημιουργία μιας πνευματικής στάθμης, όπου να μετριέται καλύτερα το βάθος του θεατρικού μας — και γιατί όχι και του εθνικού μας — πολιτισμού.

Δεν αναφέρθηκα ακόμα και στ' άλλα άπαιχτα έργα μου. Ποιά είναι; Μονάχα, τους τίτλους τους θα μπορούσα να πω, γιατί είναι αδύνατο, από σεβασμό στο χώρο που μου αφιερώνεται για δημοσίευση, να προσθέσω έστω και δυο λόγια περισσότερο για το καθένα.

Έχουν, λοιπόν, παιχτεί: 1) «Όταν θα νικήσουν οι νεκροί» [«Ο πόλεμος τελείωσε»] 2) Ο «Λυτρωμός» 3) Οι «Α-

Κρίσεις και σχόλια παραστάσεων

Του Θεράποντα Μελιγαλά

Το «Πανηγύρι» του Δ. Κεχαΐδη που ανέβασε το Εθνικό στο γκαράζ το Νοέβρη, είναι γνωστό και πολυπαιγμένο κοινωνικό δράμα, με τ' ανάλογα κωμικά του στοιχεία. Είναι, ας πούμε, κατά γενική παραδοχή κι ομολογία, ένα καταξιωμένο έργο, από τα καλύτερα του νεοελληνικού θεάτρου.

Θά 'λεγε κανείς ότι, αποτελεί μια γέφυρα, για το πέρασμα της νεώτερης θεατρικής μας ζωής, από την ηθογραφία στο νεορεαλισμό. Αναπαρσταίνεται φτωχούς λαϊκούς ήρωες από το θεσσαλικό κάμπο. Πρωταγωνιστεί έν' αντρόγυνο με το γιο και την κόρη του. Ο αγράμματος πατέρας «Στρατηλάτης» ως παπλωματάς με αδρά χαρακτηριστικά, ρέμπελου και μισοτεμπέλη τύπου, που αρκείται στη μιζέρια, στα στενόμυαλα και χοντροκομμένα του φερσίματα, στο μαντολίνο του και στο πιστό. Τον τρέφει η μωροκαυχησιά της συμμετοχής του στον πόλεμο της Μικρασίας, η αντιφατική του συμπεριφορά και τέλος η πικρή μοναξιά του.

Η γυναίκα του Δέσποινα, έξυπνη, αεικίνητη, τρώγεται με την έγνοια και τον καημό να παντρέψει τη 14χρονη κορούλα της το «Χνούδι» όπως τη λένε, (καθώς παντρεύεται κι ο γιός τους Τριαντάφυλλος στο Άργος). Την κόρη τη δίνουν σ' έναν 36χρονο φραγκοράφητη στη Θεσ/νίκη...

Το «Πανηγύρι» γράφτηκε το 1962, όταν η αστυφιλία βρισκόταν σε ένταση, κι αποσκοπούσε στην τόσο προβληματική ζωή της υπαίθρου.

Πρωτοπαίχτηκε από το θέατρο τέχνης του Κουν και είχε αποτυχία, με παθητικό 70.000 δρχ. τότε.

Όμως, η τύχη αυτού του έργου από το 1970 κι έπειτα, υπήρξε ευτυχής. Μα κι αν ανέβηκε στη Σκηνή πολλές φορές, κι άνοιξε δρόμο ενθαρρυντικό κι επάξιο στο συγγραφέα του, εμείς θα τονίζαμε σε τούτο το μικρό σημείωμα, πέρα από κάποιες αδυναμίες σε οπτικά φόντα και ακουστικά εφέ, πως η παράσταση ήταν

μια εξαιρετική επιτυχία. Είχε ταιριαστό σκηνηκό και πειστική σκηνοθετική απόδοση από το Νίκο Αρμάο. Δυναμική, υποκριτική και συγκινητική ερμηνεία, από γερούς κι επιλεγμένους ηθοποιούς. Ιδεώδης και υποβλητικός ως πατέρας ο Χρ. Καλαβρούζος. Εκφραστική, με υπέροχο και κυρίαρχο κινητικό δυναμισμό η Σοφία Μυρμηγκίδου σα μάνα Δέσποινα. Σπριτόζικη, αφομοιωτική και πολυθαύμαστη στο ρόλο της κόρης (Χνούδι) η Λ. Παρούση. Άνετος και φυσικός στο παίξιμό του και ο Φ. Γκαβέρας στο ρόλο του Τριαντάφυλλου. Ξεχωριστές και πικάντικες κωμικές φιγούρες ήταν ο Σπ. Κωσταντόπουλος ως φίλος του Στρατηλάτη «Νάτσινας» και η Ντίνα Κώνστα ως γιαγιά της νύφης. Γενικά, χαρήκαμε μια παράσταση, αξία των κόπων και των εξόδων της.

Ο «Αόρατος Θίασος» του Ιακ. Καμπανέλη στην Κεντρική Σκηνή του Εθνικού, ήταν μια παράσταση, με πολλά έξοδα για το τίποτα, για λίγους θεατές, ψυχρούς κι αδιάφορους, για να μην πούμε απογοητευμένους, μπροστά σ' ένα φλύαρο, υποσυνείδητο κι ονειροπαρμένο κατασκευάσμα, χωρίς πειθώ και συγκίνηση, χωρίς συνοχή κι αληθοφάνεια.

Λόγια, λόγια, μέσα σε αρρωστημένες φανταστικές καταστάσεις, που ονειρεύεται ένα ανήσυχο και ανισόρροπο διχασμένο ζευγάρι. Από τη Σκηνή παρήλασε μια κουστωδία από 30 σχεδόν ηθοποιούς. Άλλοι με μονόλογους κι άλλοι με διάλογους. Μα όλοι σ' ένα αλαλούμ, από σύγχρονα εξελιχτικά ενδιαφέροντα και «μέρτζα» διάφορα, «μπουρμπούτσαλα» όπως θά 'λεγε ο ίδιος ο συγγραφέας.

Ανταγωνισμοί και αντιφάσεις που πήγαιναν σύννεφο. Δεν υπήρχαν αλληλουχιακά επεισόδια και μηνύματα. Τη δράση των προσώπων την προκαθόριζε ο συγγραφέας, σε άχαρους κι αστήριχτους ρόλους.

Ο Ι. Καμπανέλης αναδείχτηκε βέβαια στο μεταπολεμικό νεοελληνικό θέατρο, μια πρώτη αξία σε προηγούμενα έργα του. Αλλά, στον «Αόρατο θίασο» θέλησε να καινοτομήσει. Τό

τρείδες» 4) «Ο τίγρης της Βεγγάλης» 5) Το «Ξεκίνημα», πρώτο μέρος της τριλογίας: «Η τραγωδία του Θησέα» ή «Θήσεια» και 6) «Κωνσταντίνος Παλαιολόγος».

Κι είναι άπαιχτα: 1) «Το κοράκι στην ερημιά» 2) «Αρετή και Λιόγερνη» 3) «Ο Αγώ-

νας», δεύτερο μέρος της τριλογίας: «Η Τραγωδία του Θησέα» ή «Θήσεια» 4) «Το Μαρτύριο», τρίτο μέρος της ίδιας τριλογίας 5) «Η κατάκτηση του Γκλέντερ» [«Αττίλας»] 6) «Νέρωνας» 7) «Η τελευταία εκτέλεση» 8) «Ο Θρύλος των Μπαντολέρος» και 9)

«Το νησί της Αγίας».

Αυτή είναι και η πλευρά του υπογράφοντος σαν θεατρικού συγγραφέα, που μαζί με τις άλλες επιδόσεις του, σαν ηθοποιός, ποιητής, πεζογράφος και σκηνοθέτης, επιβραβεύτηκε κι από την Ακαδημία, το 1983.

Οι Συγγραφείς και τα Βιβλία

Μικρές αξιολογήσεις, παρουσιάσεις, γνώμες και κρίσεις

Από τον Λάμπρο Μάλαμα

Κάνω κριτική δημιουργώντας και όχι ψάχνοντας να βρω λάθη.
Μιχαήλ Άγγελος

Κώστα Γ. Μίσσιου:

«Τα ποιήματα» (1965 - 1985)

Έκδ. Μυτιλήνης 1986, σελ. 142. Η ποιητική τούτη προσφορά του Μυτιληνιού βάρδου που ζει κι εργάζεται στην Αθήνα, είναι μια τέχνη ανθρωπιστική, υπέρτατης λογικής και συναισθηματικής αξίας. Ο Κ. Μίσσιος, είναι ένας από τους σεμνούς, αθόρυβους και ουσιαστικούς ρεαλιστές ποιητές των ημερών μας. Ένας ιεροφάντης που βιώνει και μετουσιώνει υπεύθυνα κι ευσυνείδητα πολλές δραματικές πτυχές από τη σύγχρονη κοινωνική ζωή μας. Είναι μια ρωμαλέα φωνή διάχυτης ψυχολογικής και σηματοδοτικής παρρησίας του κατά βάθος θλιβερού μας περίγυρου, από την πλευρά της τεχνολογικής και πολιτισμικής παραφοράς των ανθρώπων.

Χωρίζει το βιβλίο του σε μικρά ποιητικά τμήματα, με ανάλογους τίτλους όπως: «Προκάτ», «Καθημερινά», «Ξεχασμένα», «νυχτομαχία», «τρίπτυχο», «μνήμες», «νηπενθή», «εωθινό», «διάσταση», «Κύκλος α'» και «Κύκλος β'».

Σε όλα του έχει νότες που αποκαλύπτουν κι αναπαρασταίνουν συγκλονιστικά την ηθική κατάπτωση της κοινωνίας.

Στυγματίζει το σύγχρονο άνθρωπο που τον εκμαυλίζουν χωρίς μέτρο και σύνεση τα υλιστικά αγαθά. Τα αγαθά εκείνα που κυνηγάει με τόση απληστία, ώστε να χάνει ολότελα την ψυχή του, μέσα σε στεγανά ατομικιστικά ενδιαφέροντα. Ο ποιητής μέμφεται τον άνθρωπο που αδιαφορεί αν, η ατομική ευτυχία βρίσκεται μέσα στις χαρές και τις επιτυχίες του πλεθυσίου και του συνόλου.

Πολλά ποιήματά του, τα διακρίνει κι ένας φιλοσοφικός πεσιμισμός. Μερικά μάλιστα, μιλάνε και σε δεύτερο πρόσωπο.

Το ύφος του Κ. Μίσσιου, είναι απόλυτα προσωπικό. Ορισμένα φλογερά του στοιχεία, τονίζουν δραματικές κλίμακες που τις κορυφώνει ο ίδιος ο αδρός του ρεαλισμός, η βαθύτερη και ουσιαστικότερη βίωσή του με τα πράγματα και η συμπόνια του γενικά, για τα «ακωκώς κείμενα». Το πάθος του για τη ζωή, κάνει την τέχνη του πολυπράγμονη και πολυσήμηνη.

Θά 'λεγε κανείς ότι, το νησί της Σαπφώς και των τόσων νεότερων ποιητών και πεζογρά-

φων, είναι μια ποιητική βρυσομάννα!

Ο Κ. Μ. δείχνει την πονεμένη και θαρραλέα στάση του απέναντι στις εκτροπές της προόδου, στηλιτεύοντας την άδικη μοίρα και τη θλιβερή όψη του βίου.

Επιβάλεται με την πρωτοτυπία της εκφραστικής μορφής του.

Η γλώσσα τού είναι άμεση κοφτή, καιρία και υποβάλλει τον αναγνώστη. Ακόμα και μία συγγενική σε επίδραση, ιδιότυπη στο ρέοντα στίχο του, δομή, σου θυμίζει σε ορισμένα ποιήματα, κάλβειο και καβάφειο ρυθμό, ρίχνοντας έτσι ευκολότερα το λεπτό σαρκαστικό του κεντρί.

Η τολμηρή γραφή του καταργεί και τα διφθογγα και ακολουθεί το αφαιρετικό από τις λήγουσες μονοτονικό του Ελισαίου Γιαννίδη των αρχών του αιώνα μας.

Γενικότερα, η ποίηση του Κ. Μίσσιου πείθει και συγκινεί άμεσα, γιατί είναι προικισμένη με αδιαμφισβήτητες κοινωνικές αλήθειες, με ζηλευτές αρετές και ηθικές αξίες, που προβληματίζουν τον αναγνώστη και τις εγκολπώνεται άμεσα, για τη λύτρωσή του.

Αλέκου Κουτσούκαλη:

«Οι Υπερήφανοι» και άλλα

Ο Αλ. Κ. είναι ένα σεβαστό και σημαντικό συγγραφικό ανάστημα. Εξόρμησε από την Ήπειρο. Έθεσε την έντονη και πολύμοχθη σφραγίδα της προσωπικότητάς του και του άγρυπνου δημιουργικού του ένστικτου, πάνω στην νεότερη πολιτική κοινωνική και αγωνιστική ιστορία του λαού μας. Έδωσε με βαθιά συναίσθηση ευθύνης, μια σειρά διδαχτικά βιβλία, που αγκαλιάζουν γενικά τη σύγχρονη ζωή και τα προβλήματά της.

Σαν λογοτέχνης βέβαια και κριτικός, ανήκει στη γενιά του 1950. Αλλά, εδώ εμφανίστηκε μετά την υπερορία της προσφυγιάς. Δηλαδή γύρω στο 1980. Στην Τασκένδη πέρασε μια μακριά περίοδο περισυλλογής και μελέτης, δουλεύοντας και ως δημοσιογράφος. Όταν επαναπατρίστηκε, στην Αθήνα, τύπωσε τα βιβλία:

«Ιστορικός Υλισμός - επιστημονική θεωρία της κοινωνικής εξέλιξης» (1980). 2) «Καρλ Μαρξ και Φρίντριχ Ένγκελς - οι θεμελιωτές του Μαρξισμού» (Από τη ζωή και το έργο τους) (1981). 3) «Η Εθνική Αντίσταση του Νομού Άρτας» 1940 - 45» (Αναμνήσεις - σκέψεις - κρίσεις - τόμος πρώτος) (1983). 4) «Οι Υπερήφανοι» (Μυθιστόρημα)

(1984) και 5) «Η Εθνική Αντίσταση του Νομού Άρτας 1940 - 45» - τόμος δεύτερος) (1985).

Με ιδιαίτερη βαρύτητα αξίας, για τις ιστορικές κι αντικειμενικές αλήθειες του, αξιολογήθηκε από την κριτική κοινή γνώμη το δίτομο έργο του με τις αναφορές, τις αναμνήσεις τα ντοκουμέντα του αντιστασιακού αγώνα του λαού στην περιφέρεια της Άρτας.

Τα έργα του Α. Κ. γενικά έχουν πολλά διδαχτικά χαρίσματα πατριωτισμού, ανδρείας και παλικαριάς, ψυχικού μεγαλείου και αυτοθυσίας με απλή, στρωτή και καθάρια γλώσσα. Κάθε σύγγραμμά του είναι συνθετικό, εμπειρικό και ωφέλιμο για όλους, βασισμένο σε κανόνες αισθητικής τιμιών ιδεολογικών αρχών. Φίλος και συνεργάτης του Άρη Βελουχιώτη, αγωνίστηκε σ' όλη του τη ζωή και προσπόρισε στα έργα του, τα υψηλά ανθρωπιστικά ιδανικά, με έρευνες, πλούσιες εμπειρίες και μελέτες.

Θα σταθούμε ξέχωρα στο μυθιστόρημά του, να παραθέσουμε λίγα λόγια για τα συστατικά του στοιχεία. Ταιριαστός είναι ο τίτλος του «Οι Υπερήφανοι» (με 254 σελίδες) που βγαίνει από τα χαρακτηριστικά των ηρώων του. Γνήσιο και βιωματικό υλικό, από το μεγάλο αγώνα σε πόλεις και χωριά, σε κάμπους και βουνά της πατρίδας, στον καιρό της αντιστασιακής εποποιίας. Έργο που προβάλλει και αναλύει σκοπούς και ιδεώδη με την υπέρτατη θυσία, για τη λευτεριά και την ευτυχία, με ολοζώντανες παραστάσεις, δυνατές περιγραφές και συγκινήσεις. Με αληθινή ψυχολογία, αγνούς και τίμιους έρωτες, ανάλογες ενοράσεις, λύπες γι' αποχωρισμούς πεσόντων, ψυχικές εξάρσεις από νίκες, χαρές και περηφάνιες.

Ο Α. Κ. ζωγραφίζει με το λιτό και καθάριο ύφος του, την επική και ηρωική εποχή του 1940 - 45.

Κεντρικός πυρήνας του έργου, είναι μια φτωχή οικογένεια βουνήσιου χωριού, με δυο παιδιά τον Ηρακλή και τη Χρυσούλα. Ο πατέρας τους ο μαρμπα - Γιώργης, που ήταν κι αιχμάλωτος των Τούρκων και είχε δραπετεύσει, πήγε στους βαλκανικούς πολέμους, κι έγινε αποσπασματάρχης, κι ένωθε ξεχωριστή περηφάνια, σαν άδολος και καλός πατριώτης. Η γυναίκα του, είχε τη στενοχώρια και την έγνοια των παιδιών τους, να μορφωθούν ν' αλλάξουνε τη μοίρα τους.

Όταν ο Ηρακλής τέλειωσε το γυμνάσιο, ο πατέρας του, δεν πρόλαβε να τον χαρεί και πέθανε. Αλλά πριν φύγει, είχε αφήσει ένα συστατικό γράμμα για κάποιον φίλο του στην Αθήνα. Η μάνα κ' η Χρυσούλα, παρότρυναν τον Ηρακλή να πάει στην πρωτεύουσα, που με το γράμμα εκείνο θά βρισκε δουλειά. Έτσι κι έγινε. Αλλά, όταν μελετούσε να μπει στο Πανεπιστήμιο, τον βρήκε η Κατοχή και δεν πρόλαβε. Εκεί γνώρισε και μια κοπέλα, τη Θάλεια. Μπήκε στην Αντίσταση σαν διαφωτιστής. Κι έπειτα βγήκε στο βουνό. Ξανοίγεται σε περιπέτειες του αγώνα, με άλλους συναγωνιστές. Ο συγγραφέας πλέκει τον καμβά του συναρπαστικό, μες από τα γεγονότα, με το φινάλε της ελεύθερης πατρίδας και του αίσιου τέλους του ιδύλλιου με τη Θάλεια.

Τώρα ο Αλ. Κουτσούκαλης ετοιμάζει μια ιστο-

ρία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας: βαρύτατης βέβαια ευθύνης. Τον συνοδεύουν οι ευχές μας για το αίσιο τελειώμά της.

Παναγιώτη Τσουτάκου:

«Ανάπλευση»

Αθήνα '88, σελ. 96, εκδ. Συμυριωτάκη. Είναι η 18η ποιητική συλλογή και το 22ο βιβλίο του διακεκριμένου ποιητή και πεζογράφου της γενιάς του 1940 - 50, που συνεχίζει την ανοδική δημιουργική του πορεία, με χαρακτηριστικά κι αυθεντικά ιδανικά: την παγκόσμια ειρήνη, τη βαθύτερη και ουσιαστικότερη ανθρωπιά και την ενότητα κι αδερφοσύνη ανθρώπων και λαών. Και η νέα εντατική δημιουργική του παρουσία, διακρίνεται για τη δυναμική της αίσθηση, το πλατύτερο αγκάλιασμα, την άσχουσα συμμετοχή του, στα τραγικά φαινόμενα του κόσμου που μας περιζώνει. Μια δραματική τέχνη, που την αποδέχεται και την επικροτείς, για τους συγκινησιακούς κραδασμούς και τους σηματοδοτικούς δείκτες κάθαρσης και λύτρωσης.

Μια τέτοια ποίηση, είναι μεγάλη παρηγοριά και καλλιτεχνική συντηγορία, για κάποια ηθικά και ρόδινα φιλιωτικά διέξοδα των ψυχών, που μπορούν να ξεφύγουν από τα σκοτεινά και τραγικά πεδία της απόγνωσης.

Ο Τσουτάκος επιμένει δίκαια, στις γνωστές θέσεις της κοινωνικολυρικής του τέχνης, για την αισιόδοξη κατάφαση της ζωής και της προόδου. Βλέπει τις αποτελεσματωμένες καταστάσεις και συμπονεί πικρά τον ξεπεσμό και τα δεινοπαθήματα του κόσμου. Ο στόχος και το πάθος του είναι, να ωφελήσει αντικειμενικά, να παροτρύνει στις ηθικές κι ευδαίμονες εξάρσεις.

Σε ορισμένα του ποιήματα, έχει και νύξεις πεσσιμισμού και πεισιθανάτιου στοχασμού. Και τούτο γιατί αντικρύζει και φιλοσοφεί ρεαλιστικά την ανθρώπινη και δημιουργική πορεία που κάποτε τελειώνει, με τα σχέδια και τα οράματα, μιας δυστυχώς ανικανοποίητης φιλοδοξίας του δημιουργού. Καθώς, όλα τα βιώματά του πασκίζει να τ' ανασταίνει με τρομερή στοργή και να τα σφραγίζει με τοις αιώματά στην αιωνιότητα. Η «Ανάπλευση» είναι μια δοκιμασία, μια εξομολόγηση και μαρτυρία. Πολλά ποιήματα τ' αφιερώνει στη μάνα του, σαν μια επίκληση στην αθάνατη μορφή της, στη διαίωνηση του βίου και του ανθρωπιστικού πολιτισμού. Και μ' άλλα ερωτικά, κερνάει τον αναγνώστη, νέκταρ της αγάπης, της ομορφιάς και της ευτυχίας, περιτρέχοντας με νοσταλγία και όνειρο, τους χώρους των αναμνήσεων. Γενικά, η ποίηση του Τσουτάκου είναι, μια αναβάτιση που μας δίνει (σε γενικότερη αντιστοιχία), στις κολυμήθρες της αγάπης, της ανθρωπιάς και της Ειρήνης και στις υπέρτατες αξίες και χαρές της ζωής.

Λέκου Χρυσοστομίου:**«Ένας μικρός επιστήφιον»**

Αθήνα '89, εκδ. Σμυρνιαστήκη, σελ. 96. Είναι 12 περιχρυσικά, διδαχτικά και εχθρότητα δηγήματα του Κιρτασκιόττη σπασιαζίστα στο τίτλο, από τη γλώσσα του λόγου και παλιού καλλιτέχνη του θεάτρου.

Όσοι φορέ, κι αν διαβίσει κανείς, τι, οραματική, κειμενογραφική, δημιουργία, του Χρυσοστομίου, δεν τις χορταίνει. Δοκιμάστε το και θα μαθαρηθείτε. Κάθε υπόθεση είναι μια σπαρταριστή και ζωντανή αναπαράσταση βιοτική. Κάθε πλοκή ομαλή και πιστική. Κάθε φινάλε προβληματισμό, και διαισθητικό. Οι ήρωες του είναι απλοί άνθρωποι της καθημερινής ζωής. Έργα του Παιδιά ναυτικού φωτογράφου επαγγελματία, αφρονιστή, τη Αντίσταση, και τη, ζωοτορία, που παλιούσαν πολλές φορές, κι ανήμια σε πλάνα, κι όνειρα, για μια καλύτερη ζωή. Δοκιμήνοι πατριώτες, Λεζιά, κι εγγάθη του μπέρβου, φονιάδες, ενό, καταστημένους. Είναι συμπαριστική, σελήδες, με ρέουσα γλώσσα, πλάσματα, με το έμπειρο μάτι, την ευσθησία και τη μιστοική πένα του Χρυσοστομίου. Απικονίζουσαν ανθρώπινα, σχέσεις, κι αντανάκλους κοινωνικές, αδικίες, μέσα στον αλοπρόσαυτο σύζυγο των αντιθέσεων της ζωής.

Σε ορισμένα, στηριχτείτε και την αυθαίρετη ατομική βία που ασκούνταν πάνω σε αθώες υπάρξεις, σε ανώμαλα, καταστάσεις.

Ο Χρυσοστομίου, τίτλο, θα περιούσια μ' έναν μικρό σαρκασμό, ότι μόνο εκκίνου, τους αυταπατημένους, που πιστεύουν σε κάτι και υποφέρουν, βουτηγμένοι σε θάλασσα, πόνων, κλημών και βυσάνων, παρά και τους άλλους, τους επιτήδειους, τους ισχυρούς, που επιβάζουν στους αδύναμους, την άγνοια, τη σύγχυση, την πλάνη, την απάτη και τη δυστυχία με την καρποφλαρισμένη απανθρωπιά του.

Μισεβρινού:**«Η Θλίψη των υγιώντα μοιρών»**

Από στα τετράδια του Ρήγα, Θεσσαλονίκη '88, σελ. 48. Ο γνωστός Έλληνας, καθηγητής Πανεπιστημίου στη Σουηδία, ποιητής, πεζογράφος, μεταφραστής, φίλος, και συνεργάτης του «ΕΛ Πνεύματος», με, έστυλι, γόνιμο, πάντα κι ανήσυχο, ένα είδος κομψό σε μικρό σχήμα βιβλίο του.

Όσο κι αν ο Μισεβρινός, με μακριά από την πατρίδα, ο νους, κι η ψυχή του είναι πάντα στην Ελλάδα και στην Κύπρο, που με τόση αγάπη προσφέρει στο γυόμα, τα προσδοκτικά κι ανθρωπιστικά του μηνύματα. Οι φρέσκι, τοίτε, σε τίτλο, του, είναι μια σειρά από πρωτότυπα στοιχεία, και γυόμα πλάσματα, κείμενα με ποιητική, αποχρώσει, βαθύτητα, κερύνει κανείς, και εύστοχο οραματικό και σκοπτικό στοιχείο. Έχει ουσιαστικά, και μετρημένα, περιχρυσικά, περιγραφή, που εντυπωσιάζει, αν και τον αναγνώστη και υποδηλώνουν με αναδρομή, και μέτρο, σε κεντρικά προβλήματα με την ταμική καινοτομία της γνωστή, προσωπική, του, γραφή.

Νίκου Α. Παπακωνσταντίνου:**«Αιόττοντες» και άλλα**

Αθήνα '88, εκδ. Μυρσίδη, σελ. 54. Σειμνός, φιλότιμος, κι αθόρυβος, γόνιμος κι ακαταπόνητος, παλιός σκληρός κι αδιάκοπος με τις τέχνες και τα γράμματα, ο Ρουμλιώτης διακεκριμένος καλλιτέχνης Ν. Π. που ζει στην Αθήνα.

Η θεατρική του καριέρα στο Εθνικό και στο ελεύθερο θέατρο, άφησε εποχή, καθώς, ερμήνευσε, ρόλους, που η επιτυχία τους σε έργα νεοκλασικών και αρχαίων συγγραφέων, έμεινε αόρη, ζωντανή κι αλησιμόνητη. Έδωσε, επίσης, τα φώτα του, χρόνια, σαν καθηγητής σε θεατρικές Σχολές και ιδιαίτερα στην κατάρτιση της αγωγής και της ορθοφωνίας του λόγου. Μεγάλη στάθηκε και η συμβολή από το ογκώδες, βιβλίο του «Αγωγή του λόγου - Ορθοφωνία», που είχε εκδόσει το 1979.

Εξαιρετική υποδοχή από τον κόσμο των γραμμάτων είχαν και οι υπέθετες και σοβαρές, ποιητικές, μεταφράσεις του: «Η μπαλάντα της φιλακής» Όσκαρ Ουάιλντ (1956), ο «Φουγιένος Ουέγινο» του Πούσκιν (1962), το «Άσμα ασμάτων» του Σολομώντα (1976).

Αλλά και στο προσωπικό δημιουργικό του έργο, ο Ν. Π. συνεχίζει με φλόγα και ζήλο, να καταθέτει στο λογοτεχνικό ταμείο, της αλήθειας, και της ανθρωπιάς, της τιμότητας και της αρετής, της ομορφιάς και της κοινωνικής παρακαταθήκης, τ' αποθέματα των εμπειριών και της καρδιάς του, συνεπικουρούμενα κι από την ενδοτική καλλιτεχνίδα και πιστή του συντροφίσσα Άννα Πολυτίμου.

Ο Ν. Π. στα 1968, τόπωσε την ιστορική μονογραφία «Αθανάσιος Διάκος», Το 1979, τα μονόπραχτα του «Ο θάνατος του Πατροκοσμίου», «Το πλιάτσικο του Χατζηγομάρου», «Η λιτανεία». Στα 1980, έδωσε το τρίπρακτο έργο του «Το μαγεμένο κρασί».

Εμπέ, θα σταθούμε, πιότιρο στην ποιησή του.

Μετά τη συλλογή του, πό' χει τίτλο «Ποιός μοιρών» (1979), γαρήκαμε, ξεχωριστά και τους «Αιόττοντες», με τους εγχοσύλλεθους στίχους, σε σταυρωτικό και εχθρότητα γυόμα, και και σχέδια Μιχ. Νικοζινάκου. Είναι μια τέχνη γοητευτική, επιγραμματική, εχθρότητα, με τ' ανάλογο στοχαστικό και φιλοσοφικό της, ψήγματα, σε 6 ενότητες. Στίχοι πεμπτουσιαστικοί, παραινετικοί και συμβουλοεχθρότητα, ιστορηματικοί, επιδέξιοι και ρομαντικοί. Είναι γυόμα, δοξαστικά, με ποζία υπονοούμενα και χροιαζόμενα αποφθεγματικά διαμάντια λόγου, βγαλμένα από ανήσυχο πνεύμα, που ρυθίζει μέσα σε απέραντα περιβόλια και πέλαμα της ζωής, και της φύσης. Ο Ν. Π. και με του, τίτλο, «Αιόττοντες», του, αποδείχνει τη βαθιά συμμετοχή του, στα πράγματα και στη ζωή, που με ηθική συνείδηση προσπαθεί και με τους τίτλους, τόνους, του, γυόμα να ωφελεί.

Πάικου Δ. Νικολαΐδη:

Κόλλουθου: «Αρπαγή της Ελένης»
Τριφιόδωρου: «Η Άλωση της Τροίας»
Μουσαιού: «Ηρώ και Λεάνδρος»

Αθήνα '87, σελ. 96. Ο χαλκέντερος μεταφραστής των αρχαίων μας επικών και τραγικών ποιητών, Μοραΐτης που ζει στην Αθήνα, μας χάρισε και σε τούτο το βιβλίο του, υπέροχες και γλαφυρές — όχι μόνο σε μεταγλώττιση — σελίδες, αλλά, και σε εισαγωγές, αναλύσεις, μύθους και στοιχεία για τις καταγωγές και για την προσφορά των τριών παραπάνω βάρδων της αρχαιότητας, που για τους περισσότερους Έλληνες οι τρεις αυτοί ποιητές, βρίσκονταν σχεδόν στην άγνοια και τη λήθη. Αντίθετα, οι Ευρωπαίοι, τους τίμησαν και τους τιμούν, με αλληπάλληλες ως τα σήμερα, μεταφρασμένες στις γλώσσες τους εκδόσεις· μαζί και όλη γενικά την αρχαία ελληνική γραμματολογία. Γι' αυτό, και ορισμένοι Γερμανοί, Άγγλοι και Γάλλοι ερευνητές - μελετητές, είχαν εκδηλώσει κατά καιρούς κρίσεις και γνώμες διαφορετικές — ως προς την πατρότητα της «Οδύσειας» και της «Ιλιάδας» — για τα Ομηρικά μας Έπη. Ο Π. Νικολαΐδης εκφράζει κι αυτός μια σχετικά παρόμοια αμφισβητήσιμη άποψη.

Η εργασία τούτη του γέρου - Πάικου, έχει κι ανάλογες πρωτοτυπίες· και είναι καμωμένη με βαθιά συναίσθηση ευθύνης.

Ιδιαίτερη συγκίνηση νιώθει κανείς και με το προσωπικό του δράμα: το ποίημα που προτάσσει στο βιβλίο, χαρισμένο στη νεκρή συντρόφισσα της ζωής του, που με αβάσταχτο πόνο την κλαίει και τη μοιρολογεί. Την «Ηρώ και το Λεάνδρος» του Μουσαιού, τ' αφιερώνει στον υπέροχο κι αμίμητο λαογράφο συγχωριανό του και φίλο Κίτσιο Κόκκαλη...

Παναγή Λευκαδίτη:

«Λεύκωμα με Υδατογραφίες»

Αθήνα '88, σελ. 48. Είναι η ενδέκατη ποιητική συλλογή του. Ανήκει στη γενιά του 1950 - 60. Παρουσιάζει μια ιδιότυπη τέχνη στοχαστική κι επιγραμματική. Τα κίνητρά του είναι και φυσιολατρικά και κοινωνικά. Μια συντομογραφία ελευθερόστιχων με ρομαντικές διαθέσεις, θαρρείς και με ανατολίτικες επιρροές. Κάτι σαν χάι - κái, σε νέα διάσταση· σα να θυμίζουν Ομάρ Καγιάμ και Χαλίλ Γκιμπράν, ή σαν τους «Πεζούς Ρυθμούς» του Ζ. Παπαντωνίου. Ο Λευκαδίτης όμως έχει τις δικές του εμπνεύσεις κι αποχρώσεις, με εικόνες περιεχτικής ουσίας που γοητεύουν. Στίχοι με χαρακτηρισμούς σε φυσικά κι οντολογικά φαινόμενα, που είναι συνυφασμένοι με λεπτά συναισθήματα για τις στερήσεις και τα προβλήματα του

κόσμου, με τις εποπτικές ματιές του συμπονετικού ποιητή, στην κοινωνική μας ζωή.

Φάνη Μούλιου:

«Οι Κληρονόμοι» «Μυθιστόρημα»

Εκδ. «Επικαιρότητα» Αθήνα '88, σελ. 115. Το μικρό αναγνωστικό κοινό της λογοτεχνίας μας, επιθυμεί καλύτερα ν' αναβαφτίζεται μέσα στις βιοματικές αλήθειες της ζωής και της νεότερης πολιτικής και κοινωνικής μας ιστορίας, παρά σε έργα φαντασίας του δημιουργού, κι ας είναι και αριστουργήματα. Τα γεγονότα και τα επεισόδια ενός πραγματικού βίου, ξεπερνούν σε ομορφιά και γοητεία, ακόμα και την πιο δυνατή δημιουργική φαντασία. Και τούτο γιατί «κάθε ομορφιά βρίσκεται μέσα στην αλήθεια» όπως τονίζει και ο Μπουαλώ.

Αυτό το πετυχαίνει πειστικά και συγκινητικά ο Φ. Μούλιος εξαιρετος Ηπειρώτης λογοτέχνης, που ζει και δικηγорεί στον Πειραιά.

Όπως στο προηγούμενο μυθιστόρημά του, τη «Φαμίλια των Λιστινών», έτσι και τώρα στους «Κληρονόμους» πλάθει θαυμάσια παιδικές αναμνήσεις, με πρωταγωνιστικά πρόσωπα, από την ίδια την πατρική του οικογένεια. Τα κινεί και τα προσφέρει μ' έναν σφιχτοδεμένο ηθογραφικό ρεαλισμό, μ' ένα ρέοντα κι ευχάριστο λόγο, σε περιγραφές και αφηγήσεις. Έχει συνειδητοποιήσει πως εκείνο που περισσότερο αιχμαλωτίζει τους ώριμους αναγνώστες, είναι η μαστορική παράθεση ενός βιοματικού υλικού που ζει και μετοισιώνει ο συγγραφέας. Και ο Μ. τηρεί πιστά την τόσο κοινωνικά και ηθικά αναγκαία επιταγή των ημερών μας, που υπαγορεύει (όταν πέφτει βαρύς ο ξεπεσμός· όπως παρότρυνε κι ο Παλαμάς) την επιστροφή στις ρίζες. Ο Μούλιος αγκαλιάζει με θερμή και συμπόνια, με τον τρόπο του, το συγγενικό του κόσμο από το 1940 ως το 1950, κι από την τόσο ηρωική και τραγωδική εκείνη δεκαετία τ' ανασταίνει, τ' αναθερμαίνει, με την καρδιά του, και τ' απαθανατίζει σα στοργικός πατέρας στη δική του φόρμα.

Η πορεία και τα βάσανα των ηρώων του, αρχίζουν από το ηπειρώτικο χωριό του, με τον πόλεμο του 1940. Μικρό παιδί τότε, μπαίνει και συμμετέχει στη ζωή και αφηγείται σε πρώτο πρόσωπο. Η γιαγιά του σκοτώνεται από ιταλικές βόμβες. Συμπαθής κι ο ρόλος του παππού του. Ο πατέρας του λείπει... και ο μικρός συνομιλεί με τη φωτογραφία του. Έρχεται η ήττα με την άταχτη και θλιβερή οπισθοχώρηση του στρατού. Πέφτει η Κατοχή, ο χειμώνας, η πείνα, ο μαυραγοριτισμός κ' η δυστυχία. Αναφορά στον αντάρτικο ξεσηκωμό. Μέσα στις στερήσεις, τονίζει τη στοργή της μάνας και τη συγκλονιστική γένεση της αδερφούλας του. Αναγκαστική η φυγή από το χω-

Νίκου Γαργαρώνη:
«Σκόρπια Στάχνα»

Αθήνα '88, σελ. 64, εκδ. Μαίρης Γαργαρώνη Ιπποκράτους 65. Πέρασαν κιόλας 14 μήνες α-φότου, η ζωντανή παρουσία του Ν. Γαργαρώνη, έλλειψε από κοντά μας. Σα να βιαζότανε να φύγει, για να περάσει τυπωμένη, η διαμαρτυρόμενη ποιητική φωνή του, σε Ηλίσια διάρκειας κι αθανασίας. Έτσι και χάρη στη μέριμνα της καλής του συντρόφισσας, χαρήκαμε την πρώτη σε βιβλίο ποιητική του συλλογή.

Ο Ν. Γ. άφησε κι άλλη ανέκδοτη παραγωγή. Ποιήματα που σφίζουν από ρωμαλέα κι οργισμένα αισθήματα, γνήσια μέταλλα ριζοσπαστικής, πονεμένης κι αισιόδοξης κραυγής, που όπως τονίζει σ' ένα του δίστιχο: *Κάτω από την απελπισιά, διάφανη σαλείει η ελπίδα*. Και το φως θα λέγαμε του λυτρωμού. Κρίμα που χάθηκε στα 53 του χρόνια, πάνω σ' έναν καταπληχτικό δημιουργικό οργασμό, μιας πηγαίας παρθενικής τέχνης. Γεννημένο δυναμικό ταλέντο, συχνά εκρηχτικό, οργίλο, αισθηρό, σα μάτι αετού, κι άλλοτε τρυφερό σαν κλαψούρισμα περιστεριού. Σα να 'θελε να γλυκάνει, ν' απαλύνει και να ξαλείψει τις αγιάτρευτες κοινωνικές πληγές κι αδικίες του κόσμου.

Το «Ελ. Πνεύμα» τον τίμησε ανάλογα, κι ήταν από τα πρώτα έντυπα που εντόπισε, την αξία του, αναπτέρωσε τα ηθικά του, και το δυνάμωσε, χαρίζοντάς του και τις πρώτες χαρές της δημοσιότητας. Μεγάλος του καημός να τυπώσει από τα κολλά του δραματικά και λυρικά ποιήματα, ένα βιβλίο του. Μα οι βιοποριστικές του υποχρεώσεις και οι περισπασμοί, δεν του επέτρεψαν. Τη χαρά όμως αυτή και την εύλογη περηφάνια, ας τη νιώθουν τώρα οι φίλοι αναγνώστες, η αξία γυναίκα του και τα παιδιά του, που με τη φροντίδα τους θά 'ρθουν κάποτε και τ' άλλα του στο φως.

Μιχάλη Π. Δελησάββα:
«Λαογραφικά Μάκρης και
Λιβισίου Λυκίας Μικράς Ασίας»

Αθήνα '88, σελ. 272. Ο Μ. Δ. εισήλασε ακάθεκτα στο χώρο της λογοτεχνίας, με συλλογές διηγημάτων και ποιημάτων. Γερό κι αξιόλογο ταλέντο. Επιστημονική και πνευματική προσωπικότητα. Είναι ο γνωστός παιδίατρος από τη Ν. Μάκρη, που μοιράζει το χρόνο του κι εκεί και στην Πεντέλη και στο Χαλάνδρι. Τώρα, μας ξαφνιάζει και με τη σημαντική του λαογραφική εργασία. Ένα βιβλίο έρευνας και μνήμης, μόχθου και υπεύθυνων καταγραφών, που συγκινεί κι αγαπιέται. Είναι από τ' αρχαία και νεότερα παράλια ελληνικά μέρη της Μι-

κρασίας. Της Μάκρης και του Λιβισιού, που 'ναι κοντά στο Καστελλόριζο κι απέναντι απ' τη Ρόδο. Ο Μ. Δ. πλουτίζει έτσι την αισθητική επιστήμη της λαογραφίας, υφαίνοντας αυτό το κομμάτι της Ρωμιοσύνης, με την καλιά κι όμορφη κοινωνικο - λαϊκή ζωή του, τα ήθη κι έθιμά του. Της Μάκρης και του Λιβισιού τις παροιμίες, τα βότανα, τις τέχνες, τα παραμύθια, τις ευτράπελες διηγήσεις, τα αινίγματα και τις προσφωνήσεις. Ακαθαρτίζει ένα τμήμα της Διασποράς που χάθηκε, με όλη την ευρηματική και πικάντικη λαϊκή σοφία και πολιτιστική του υπόσταση.

Όλα σ' εντυπωσιάζουν και σε συγκινούν. Αυτή η μοναδική στο είδος της εργασία, θά 'πρεπε να είχε βραβευτεί από τη νωθρή κι αδιάφορη, παρακμιακή κι άχρηστη γεροντική ακαδημία.

Σωτήρη Π. Τουφίδη:
«Αγώνες και Θυσίες»

(Μαρτυρίες χρονικά 1943 - 44)

Γιάννινα '88, σελ. 60. Ο κονιτσιώτης συγγραφέας της αγάπης, της «Φίσης του Αώου», της τουριστικής προβολής της «Κόνιτσας και των χωριών της» και του «Χρονικού της Καλλιθέας 1944», είναι παράλληλα και αναστηλωτής μνημείων, αντιστασιακών μορφών της περιφέρειας Κόνιτσας και Παγωνίου. Ένθερμος τοπολάτρης, και δίκαιος εκτιμητής σε μνήμες πεσόντων πολεμιστών του ΕΛΑΣ. Άξιος γιός Εαμίτη αγωνιστή πατέρα, κατάφερε ως τώρα με κύρια συμβολή κι εκιστασία του, να τιμήσει με δυο απέριττα μαισωλεία, νεκρά παλικάρια, με λίγα έξοδα και με προσωπική εργασία. Το ένα στην Καλλιθέα, δεξιά από τα Άνω Ραβένια και το άλλο στη Βίγλα του Γεροπλάτανου.

Καρπός του δεύτερου και λεύκωμα των ηρώων του, είναι το τέταρτο βιβλίο του. Με την αφορμή αυτή, το διανθίζει και με άλλα χρήσιμα για την ευρύτερη αληθινή ιστορία στοιχεία, γύρω από τη δράση της ΕΠΟΝ και των αναγεννητικών της συνθηκών, καθώς είχε δημιουργήσει και σ' αυτές τις περιφέρειες, ο λαός με την τοτινή αντιστασιακή πρωτοπορία του, τα όνειρα και τα οράματά του, για το μέλλον, που δε βρήκανε δικαίωση.

Γιάννη Μήτση:
«Χιονίζει κάπου μες στα παραθύρια»

Εκδ. Γκοβόστη, Αθήνα '88, σελ. 78. Ο νέος Θεσπρωτός ποιητής που ζει στην Αθήνα, τύπωσε την πρώτη συλλογή του, με μια γνήσια

δική του εκφραστική κάποιων αξιώσεων. Σύμβολά του έχει τη νύχτα, τη μοναξιά, τ' όνειρο, την απελπισία της φθοράς και τον αναχωρητισμό. Οι ήρωές του κινούνται και κουβεντιάζουν τη νύχτα. Όταν κοιμάται η πολιτεία, διαφεντευτής ο ποιητής, με το λαμπρό φεγγάρι συντροφιά, σ' αδιάκοπες αγρύπνιες κι όνειρα. Έκδηλες είναι οι μελαγχολικές του διαθέσεις. Στίχοι αραδιαστοί στο ίδιο μοτίβο, μιας μονότονης αθυμίας και υπαρξιακής αγωνίας, για τη φυγή του χρόνου, τη χαμένη ελπίδα και το νόστο. Το πρώτο μέρος του βιβλίου είναι μια άτιτλη ποιητική σύνθεση. Αλλά για χάρη όποιας πρωτοτυπίας στη μορφή, η ποιητική τέχνη όσο κι αν σφύζει από περιεχόμενο, δεν πρέπει να στερείται θεματογραφίας και το κάθε θέμα, θέλει την αρχή, τη μέση και το τέλος στο ποίημα. Ο νέος ποιητής μπερδεύει κάπως ομόθυμα, το φως με το σκοτάδι, για να δείξει μάλλον θέσεις κι αντιθέσεις που καθορίζουν την κίνηση της ζωής.

Τον ερεθίζει αδιάκοπα μια ρομαντική απαισιοδοξία. Πάντως, πέρα από κάποιες αδυναμίες, ο Μήτσης (ανεπίδος του καθηγητή και τ. Πρύτανη) έχει καλό και θετικό φυσικό ταλέντο και το πρώτο του κιόλας βιβλίο και με πεζόρυθμο λόγο, χαρακτηρίζεται από γνήσια αισθήματα, εκφρασμένα με δικό του τρόπο και πόνο.

Λάμπρος Μάλαμας

Η ζωγραφική τέχνη του Αντρέα Ρηγόπουλου

Κριτικές Σημειώσεις του Νίκου Γαλάζη

Καταξιωμένος ζωγράφος ο Αντρέας Ρηγόπουλος με ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στο χώρο της πατρίδας, μας παρουσιάζει πρόσφατη και παλαιότερη απ' την εικαστική του προσφορά. Με άρτιες σχεδιαστικές ικανότητες προβληματίζεται στις συνθετικές χρωματικές εμπειρίες, στα τοπία, στις νεκρές φύσεις και στις συνθέσεις του. Εμπρεσιονιστής. Διαλέγει μ' αυθορμητισμό τα θέματά του από τα καθημερινά. Αλλά κι από το παρελθόν απαθανατίζοντας γωνίες της πατρίδας μας, σπίτια, πόρτες, μικρομάγαζα, τοίχους με συνθήματα, που σιγά σιγά αφανίζονται απ' τη βάρβαρη και βάνανιση επιδρομή του τιμέντου. Παρεχτός όμως από τη βιοποριστική κι εμπρεσιονιστική αποτύπωση, δεν τιθασειεί τις παρορμήσεις του. Δημιουργεί φόρμες προχωρημένης συνθετικής δικής του υφής, διοχετεύοντας τους προβληματισμούς του. Όμως τα έργα του είναι στέρεα. Λίγως εξαλλοσύνης της συνηθισμένης παραμορφωτικής ει-

Γιαννιώτης με το μπουζούκι του

Χωριατοπούλα στο μασούρισμα

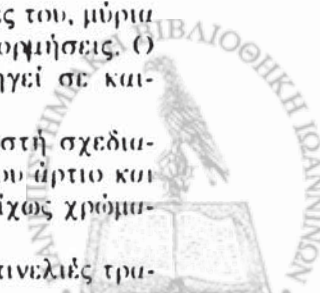
κονογραφίας και του παραλογισμού της σύγχρονης αγοράς.

Ο Αντρέας Ρηγόπουλος πορεύεται με σιγουριά την οδό της ανοδικής του εξέλιξης. Κατορθώνει να μεταδίδει μηνύματα συμπόνιας και συμπαράστασης για τους ταπεινούς, τους ξεχασμένους και τους αφανείς ανθρώπους του μόχθου.

Μεταβιβάζει με τις αδρές πινελιές του, μύρια αισθήματα και συγκινησιακές παρορμήσεις. Ο νατουραλισμός του, χωρίς να οδηγεί σε καινούργιες κατευθύνσεις θέλγει.

Κείνο που ξεχωρίζει είναι η σωστή σχεδιαστική του ικανότητα. Το σχέδιό του άρτιο και σωστά τοποθετημένο, ακόμα και δίχως χρώματα, θα καταξίωνε τέλειο έργο.

Ακολουθούν οι χρωματικές του πινελιές τρα-

χιές, η μορφοπλαστική, το αδρό χρώμα για ν' αποδώσουν την ατμόσφαιρα, το διάχυτο φως, τις σωστές προοπτικές αναλογίες και τη συνθετική του λαϊκιστική ικανότητα ν' απομονώνει αυτοδύναμα τα θέματά του. Δίνει ζωή στο απαθανάτισμα του αντικειμένου με τις εκφραστικές του δυνατότητες. Κοντολογίς, ο ζωγράφος Αντρέας Ρηγόπουλος διαπνέεται από πλούσια αισθήματα, ανθρώπινης ζεστασίας, την οποία κατορθώνει να διοχετεύει μ' ενάργεια στις δημιουργίες του.

Ο ζωγράφος Ρηγόπουλος με την προσφορά του, το μόχθο, τον αυθορμητισμό και τη γνησιότητα της εικαστικής του, συναρπάζει.

Σε τελευταία ανάλυση η αξιολογη εργασία του θά 'πρεπε ιδιαίτερα να προσεχτεί, για να προχωρήσει στον ανοδικό δρόμο που ακολουθεί και μας καθλώνει, για να θαυμάσουμε τις οάσεις που μας προσφέρει στον κατήφορο της απάνθρωπης εποχής μας.

Γιώργου Γ. Τριανταφύλλου:

«Θέρμο - Προυσός - Αργυστόλι»

Ταξιδιωτικό, Αθήνα '88, σελ. 80 Το βιβλίο αυτό, είναι ένα προσκήνιο στη γενέθλια γη, στους τόπους των προγόνων του. Ο Τ. εκτός από τη νοσταλγία για τα ιερά χώματα, έχει και πρωτόφαντο οίστρο και ζωντανεί με τη γραφίδα του, μουσικά ορατόρια, ιστορίες κι αστρακόβροντα του καριοφιλιού. Από τα σωθικά του ξεπετάγεται σ' ολάκερο το φάσμα, αγάπη για πρόσωπα και πράγματα. Αισιόδοξη ενατένιση και οργιαστική φαντασία. Σχεδιάζει πίνακες αδρούς σε εικονιστική πανθαΐσια. Δε μιλάει με χολεστερικούς που καπνίζουν, διαρκώς, μέμφονται την τερατούπολη και το νέφος Ο Γ. Τ περιδιαβάζει σε χαρούμενα τοπία καθώς αναβιώνει λακωνικά ιστορίες και ηρωϊσμούς, δίνοντας αριστοτεχνικά περιλήψη ζωής. Τα κατάρτια, τ' ολόασπρο κανί, τα κερήφανα βουνά της Ρουμέλης, οι δαντελωτές ακρογιαλιές, οι παρομοιώσεις του, τεράστιοι κύκνοι τα φέρυ - μωπ, το ηρωϊκό Μεσολόγγι, ο λόφος του 'Αι - Σιμισιού με τους αρματομένους του «Τάκη Πλούμα» του Μαλακίση, τ' αηδόνια τα θραυερά ίσαμε τη Γούργια. Όμως στην πυκνή γραφή του, χρειάζεται ν' αντιγράψουμε το βιβλίο για τη λιμνοθάλασσα, τις ψαροκαλύβες που τις χιλιοτραγούδησε - καθώς γράφει - ο Κ. Παλαμάς. Απ' τις σελίδες του, ξεπετάγονται, από το γερο - Κωσάλη, το Λιακατά, τον Καραϊσκάκη, μια τεράστια πινακοθήκη αγωνιστών, οι πασάδες Ιμπραήμ - Κιουταχής, Ομέρ Βριώνης, καπεταναίοι αρματολοί και κλέφτες, ο Βύρων και τα πανηγύρια της Αγιαγάθης, νταούλια και ζουρνάδες. Η ιστορία, ο μύθος, ο ζωντανός λόγος, συμπλέκονται σε συναρπαστική αφήγηση, σε ουσιαστική κατάθεση. Από τις σελίδες του, αναδύεται κοντολογίς, γνήσια θρησκευτικότητα κι εμμονή στα έθιμα και στις παραδόσεις. Ο Άγιος Κοσμάς, η Παναγιά η Προυσιώτισσα, η κοπέλα του βουνού, τα γάργαρα νερά. Με την ίδια σίσταση συνεχίζει το οικοκορικό του στην Κυλλήνη, στον Πόρο, στο Αργυστόλι. Γενικά, εμάς τους Ρουμελιώτες, το βιβλίο του Γ. Τ. μας γέμισε ευφροσύνη, από τα ονειρεμένα τοπία και τα ματωβαμμένα χρώματα της ιδιαίτερης πατρίδας.

ΝΙΚΟΣ ΓΑΛΑΖΗΣ

Στο Φοίβο Λέψη*

Γιώργου Κατσιμπα

«Περπατώντας σταύρωνες ιρημίες»
κι αετός της Λιάκουρας δίκλωσες τις φτερούγες
στο κατώφλι του σπιτιού σου, στην οδό Μουσών.
Τώρα τα τραγούδια σου στην Κασταλία Πηγή φωτίζουν τις θλιμμένες Φαιδριάδες, που δεν είδαν τ' όνομά σου χαραγμένο στο ναό του Απόλλωνα, Φοίβο Λέψη.

* Ο ποιητής Φ. Δέλφης πέθανε στις 16.2.88 και κηδεύτηκε την επόμενη στο νεκ φείο Ζωγράφου. Θά 'πρεπε να ταφεί στους Δελφούς που είχε γεννηθεί το 1909. Πέθανε στο σπίτι του στο Π. Ψυχικό, με την πίκρα, γιατί το έργο του δεν αναγνωρίστηκε στην πατρίδα του, ενώ έτιχε μεταφράσεων και διακρίσεων από ποιητικούς κύκλους της Ιταλίας. Έχει γράψει πολλές ποιητικές συλλογές, μικρά κριτικά δοκίμια και κατά καιρούς έβγαζε και το περιοδικό «Δελφικά τετράδια».

Σχόλια για πικρές αλήθειες

Με το σφυρί

Του Άλκη Φωτεινού

«Γίνου καλύτερα σφυρί
για να μην είσαι αμόνι».
Γκαίτε

στα καμώματα

Συμπόσια και γλώσσα

Στη χώρα μας, όταν γίνονται φιλοσοφικά συμπόσια, οι διάφοροι καθηγητίσκοι κι άλλοι ψευδοδιανοούμενοι, τα καταντάνε κομπούζια και βαβυλωνίες ασυναρτησίας και ακατανοησίας. Και τούτο γιατί, οι μοντερνοεκφραστές του ανούσιου λόγου, κουλτουριάρηδες, θέλουν να επιδείξουν (πέρα από την απλή, τη λογική και για όλους κατανοητή γλώσσα) την εξεζητημένη τους λεξιθηρία. Παρασταίνουν τους «νεοφιλόσοφους» με απεραντολογίες και ίξεις - μίξεις - βήξεις, ιδιαίτερα δε, και σ' «ελεύθερα ανοιχτά πανεπιστήμια» με τιποτένια αποτελέσματα. Προβάλλουν βέβαια ορισμένες αναθεωρητικές αντιλήψεις και απόψεις, για παράδειγμα σε μαρξιστικά συμπόσια, όπως ένα που έγινε το Νοέμβρη στο πανεπιστήμιο των Γιαννίνων και ήταν φτωχό και ισχνό από συμμετοχή και ουσιαστικό ενδιαφέρον...

Να ιδούμε τελospάντων, πότε αυτοί οι ψωροφανατισμένοι βερμπαλιστές, υπερφίαλοι εγωιστές, αναζητητές και εκζητητές νέων τρόπων λαλιάς και γραφής, πότε θα ενστερνιστούν το του Σοφοκλή αξίωμα «σοφόν το σιφές», να απλοποιούν και να εκλαμικεύουν τα θέματά τους. Έχουν θολώσει και τα δικά τους μυαλά με τα πολύπλευρα και τα σύνθετα. Αυτοί που θέλουν νέους ορίζοντες έρευνας, κριτικής και δημιουργίας, πρέπει να βρίσκονται σε κλασικά ύψη απλότητας. Κάθε τολμηρή άλλωστε ιδέα, πρόταση και κριτική, χρειάζεται την απλή διατύπωση. «Είναι βασικό να μάθει κανείς να μιλάει και να γράφει απλά, εντελώς απλά, έτσι που να φτάσει στην έσχατη απλότητα», όπως υποστήριζε κι αξίωνε και ο υπέροχος Ρώσος συγγραφέας Ιβάν Μπούνιν. Γιατί και κάποιοι «νεομαρξιστές φιλόσοφοι»... όσους συγκαιρινούς αναθεωρητές και στοχαστές κι αν επικαλούνται... λησμονούν ακόμα και τη βασική διαπίστωση του Ένγκελς που είπε εκείνο το περίφημο: Αν όλοι οι φιλόσοφοι ήρθαν κι έρχονται απλώς να ερμηνεύσουν τον κόσμο, ο Μαρξ ήρθε και θα παραμείνει να τον αλλάξει...

Ακροάματα ευτυχίας

Ευτυχώς, σε δυο εξαιρετικές εκπομπές της ΕΤ που επιμελήθηκαν δυο εκλεκτοί συνεργάτες της, αποστεινωποιοιθήκαμε κατά τι, έστω και για λί-

γο και απολαύσαμε Φώτη Πολυμέρη και Νίκο Γούναρη, με τα υπέροχα αισθηματικά και ρομαντικά τραγούδια τους σ' εποχές που κυριαρχούσε και διαφέντευε τις καρδιές της νιότης, ο αγνός και συνεπής στα φυσιολογικά του όρια και βίτσια «μικρός θεός» τότε που εκείνα τα τραγούδια της αγάπης και του πόνου, άφησαν γλυκύτατες αναμνήσεις, γιατί είχαν γίνει κτήμα στα χείλη του λαού και καλλιέργησαν κι ανέβασαν το γνήσιο μουσικό αίσθημα κάποιων γενεών.

Έχει μεγάλο δίκιο ο Umberto Eco που γράφει ότι: «Κάθε φορά που προωθούνται απόψεις για τη βελτίωση και την ανύψωση των τηλεοπτικών προγραμμάτων, οι αξιόλογες θεραπείες είναι μόνο και πάντα πολιτικές. Μόνο η ιδεολογία μπορεί να αλλάξει την ταυτότητα και την κατεύθυνση του μέσου».

Πλάτωνας και Σοσιαλιστικός Ρεαλισμός

Με προβληματίσε και με βυσάνισε πολύ, η ερωτηματική σκέψη: Γιατί ο Πλάτωνας ήθελε να εξοστρακίσει τους ποιητές από την ιδανική του Πολιτεία; Και λέω, ποιός ο λόγος να υποτιμούσε το φυσικό талант του καθενός και την αξία του;

Νομίζω πως είχε χρέος να υπολογίσει την παραγωγική κοινωνική τους ωφελιμότητα.

Κι άλλωστε, κατά ποιά λογική να τους δεχόταν, όταν αυτοί θα ήταν αργόσχολοι, ή θα έκαναν την τέχνη του λόγου, ένα παιχνίδι ατομικό, κλειστό για τον εαυτό τους και άχρηστο για την κοινωνία;

Η ανυχρία κ' η ασυδοσία στην τέχνη (που δεν έχει σχέση με την καλώς εννοούμενη ελευθερία) την κάνει ανώφελη κι αχρείαστη για τον άνθρωπο και για το σύνολο. Είναι πιθανόν ο Πλάτωνας να επιδίωκε μια κοινωνία υποδειγματικά διαπαιδαγωγημένη, με ίσες ευκαιρίες, υποχρεώσεις και δικαιώματα συμμετοχής στην παραγωγή και στις απολαύσεις, με καθολική αυτογνωσία και πειθαρχία.

Γιατί λοιπόν, δε θα είχαν θέση σε μια τέτοια ιδεώδη πολιτεία οι ποιητές, αφού θα συνειδητοποιούσαν το χρέος να κάνουν στρατευμένη τέχνη, για τις ανάγκες της σωστής αγωγής και παιδείας, για το καλό του ανθρώπου και της κοινωνίας, που θα συντελούσαν γενικότερα στη δημιουργία και ανάπτυξη πολιτισμού; Ποιός ο λόγος να μην είχανε το σεβασμό και το δικό τους κοινωνικό προορισμό;

μου. Το τρίο διαφωτιστών της προεκλογικής προπαγάνδας της νουδού το 1985, που εξυπέλυσε τους αντιπασοκικούς και κομμουνιστοφαγικούς του μύδρους στις επαρχίες, από μέρους τάχα της «Εθνικής Εταιρίας των Ελλήνων λογοτεχνών»(!). Τρία πουλάκια γύριζαν... και θλιβερά και άγρια κακάριζαν κόντρα στο άνοιγμα των σχέσεων της τωρινής κυβέρνησης με τη γειτονική Σκιπρία. Και ήρθε βλέπετε η ώρα ν' ανταμειφθούν και τα τρία μαζί με μπόλικο παραδάκι, για να ξανασταλούν το Μάη στην ενδοχώρα, να κελαηδίσουν σα βραχνά μπερατινά κοκόρια. Φέξτε και γλιστρίσαμε. Ρε τα πουλάκια μας (!). Πώς έγινε κι έπεσαν και τα τρία μαζί στον τζερεμέδικον αχλά(!). Ρε ξέρουν φίλοι μου οι κουκουβαγιάροι, ας είναι κουφοί και κούσιαλοι, το πού τα δίνουν τα λεφτά και το γιατί τα δίνουν. Αμ πως, τα μεπεγέλια θα παίξουνε στο αποστεωμένο αρχιερατείο, οι «σοφοί» τσιντζιλο-φιντζιλαιοί όπως θα τους κογιονόριζε αν ζούσε σήμερα και ο Δυσσεάς Αντρούτσος; Κι όταν μπήκε ο κ. Βρετάκος, είπαν ορισμένοι αφέλεις, πως κάτι άλλαξε στο άντρο των «αθάνατων». Και βέβαια είχε αλλάξει ασφαλώς η αυξομισθοδοσία, επί το γενναιότερον. Όσο για την άλλη τη διασυρμένη «Αλλαγή»... Κοιμάται μακαρίως(!). Ενώ η Γιρονδίνα δουλεύει υπογειώς(!)

Μοντέρνοι ποιητές

Καμαρώστε κάποιους μοντέρνους ποιητές, που επειδή κατέχουν ένα καθηγητικό δίπλωμα, θέλουν ντε και καλά να φανούν και σπουδαίοι ποιητές.

Αυτοί οι ξεστρατισμένοι, με τη θολούρα, τη σύγχυση και τη σνομπαρία, με τις τρελές κουτουράδες, την υσάφεια, τη διαστροφή, τον απαράδεχτο εξωφρενισμό, τους γελοίους κώδικες του αποκρυφισμού τους. Αυτοί που παριστάνουν τους «ανεξίτητους βαθυρήμονες», συνεχίζουν το βιολί τους με τα παράτονα σουρεαλιστικά και σκοτεινά τροπάρια τους. Αλλά από τότε που τους έλουσε και τους χτένισε με το γιούχα του ο αλησμόνητος Γιώργος Κοτζιούλας στο κριτικό του φυλλάδιο με τίτλο: «Για πού τραβάει η ποίηση»; (1950)

αυτοί έγιναν κατεστημένο και υποστηρίζονται αδιάκοπα, από διεφθαρμένες κλίκες. Έτσι, κάνουν την αντιδραστική πολιτική τους απέναντι στο λαό και στην κοινωνία, ταλαιπωρούν την τέχνη, τα γράμματα, τη γλώσσα, την ποίηση, το θέατρο, τη λογική και γενικότερα τον τομέα της κουλτούρας.

Ένας απ' αυτούς τους νέους αστέρες της ποεταστρίας, είναι και ο κ. Ν. Βαγενάς, που τύπωσε μια συλλογή με τίτλο: «Περιπλάνηση ενός μη ταξιωτή». Ακούστε λίγους στίχους για παράδειγμα: «Δεν χρησιμοποιήσα όλο το σκοτάδι μου σωστά. Ούτι το λευκό που είχα στοιβάζει στο στήθος». «Δικυπενταύγουστος όμως στη μέση της αυλής τόσο γιόνι

Μυρίζει κολώνια.

Ο νεκρός

κουρέας ξυρίζει ακόμα.

Από τον ουρανό σου κρέμονται κάτι παλιά σκονινιά

ξεχαρβαλωμένα...».

Έπεα λοιπόν πτερόεντα. Ο κ. καθηγητής κατέρριψε ρεκόρ αεροβασίας(!) Μετάρσιος. Εκτός πραγματικότητας.

Αφού η ποίηση είναι: έκφραση της πραγματικότητας και της λογικής των αισθημάτων, σαν μια δυνατότητα. Μην απορείτε. Αυτός θα βραβευτεί από τους κ.κ. Μερακλαντάν και Αργυριουστάν και θα τους αντικαταστήσει επαξίως στη διεύθυνση των γραμμάτων και τεχνών και θα γίνει κριτής απ' υψηλού που θ' απορρίπτει την ορθόδοξη και ωφελμιστική λογοτεχνία του έθνους και του λαού. Φαίνεται πως μήτε καλά τους αρχαιοκλασικούς, μήτε τους νεοκλασικούς αισθητικούς, διάβασε και χώνεψε ο κ. καθηγητής. Δηλαδή από τον Αριστοτέλη ίσαμε τον Ντιντερό, για ν' αφομοιώσει γερά το νόημα, τη γραφή και το σκοπό της τέχνης του λόγου. Κρίμα που κι ο Γάλλος διαφωτιστής συμβουλεύει: «*Η συγγραφική τέχνη να είναι ευκολονόητη, απλή, κομψή, σαφέστατη, περριεχτική και αρμονική*». Κι ο πάτερας της ποιητικής Αριστοτέλης έτσι κάπως ορίζει: «*Ο αληθινός ποιητής είναι μιμητής πράξης που γίνεται στην πραγματικότητα, όταν φυσικά είναι μέσα σ' αυτή και τη ζει.*»

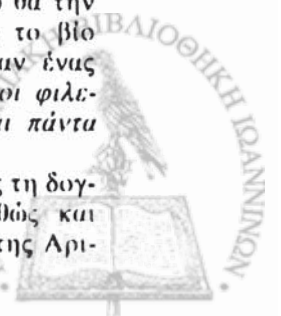
Ευμένειες, άγνοιες και πλάνες

Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου, κ. Π. Δ. Ματροδημήτρης, πάνω σε μια σεφέρικη υμνομυθολογία, έγραψε κι αυτός πριν λίγον καιρό στο «Βήμα» από ακράτητη σεφερολογία εμμετικούς διθύραμβους, για τον ποιητή της «Στροφής» και της καίριας ελισοτικής επιρροής που «η Ελλάδα τον πλήγωνε παντού», αλλά και «τον πλήρωνε» αδρά (κατά παραλλαγή Αλ. Αγγέλογλου).

Οιστρηλατημένος ο κ. προφασσόρος κι από τις «γάτες τ' άι-Νικόλα» ως φάνηκε, τό 'βαλε να δημοκρατικοποιήσει και να εξαγιάσει τη στάση του νομπελίστα μας, στη μεταξική περίοδο, ίσως, χωρίς να γνώριζε πως ο Σεφέρης τότε, υπηρέτησε, κατά το μάλλον υσπόνδυλο το δικτάτορα...

Έτσι, ο κ. Π. Δ. Μ. έγραψε ανάμεσα σ' άλλα, και τις παρακάτω αντιφατικές αρλούμπες: «*Η απέχθεια (του Σεφέρη) για το μεταξικό καθεστώς, είναι προφανής στα ημερολόγια και σε άλλα κείμενά του, και είναι εξάλλου η στάση που θα την περιμέναμε φυσιολογική, κρίνοντας από το βίο και το έργο του... Ο Σ. ιδεολογικά ήταν ένας φιλελεύθερος και κεντρώος (γράφε πως οι φιλελεύθεροι και οι κεντρώοι, συμβιβάζονται πάντα ευκολότερα μ' όλες τις καταστάσεις).*»

Αντιμετώπιζε με συνειδητές αντιρρήσεις τη δογματική μαρξιστική κοσμουντίληψη, καθώς και πολλές συγκεκριμένες πολιτικές πράξεις της Αρι-

στεράς... Η απάντησή του στο πρόβλημα της κοινωνικής δημοκρατίας, δεν είναι, βέβαια, ολοκληρωμένη, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι είναι και ανύπαρκτη... Από ιδιοσυγκρασία και νοοτροπία ο Σεφέρης δεν αντιδρούσε άμεσα και εκρηκτικά...».

Αφού λοιπόν ο κ. εξευμενιστής του τογινού ρόλου του νομπελίστα, πάει να τον ηρωοποιήσει και προσπαθεί να του κολλήσει και... «αφανγκατέ» δημοκρατικό, έχει δικαίωμα, να αγνοεί την άγνοιά του και την οίχτηρή του πλάνη(!)

Για όλ' αυτά, ας πάρει τέλος μια σεφέρικη γεύση, το πώς λιβάνιζε (ο συντάκτης της ζυριχολονδίνιας Συμφωνίας για ν' αφεντοποιήσει τον τουρκαλά σωβινιστή στην Κύπρο) τον Ι. Μεταξά ως Γενικός Διευθυντής επί του Τύπου:

«Ο Μεταξάς είναι ο μόνος αγνός, ο μόνος πιστός. Ο Μεταξάς ως άτομο είναι νομίζω ο πιο δυνατός, από τους γνωστούς πολιτικούς που έχουν απομείνει... με το περισσότερο μυαλό και το περισσότερο σθένος...».

Να ξέρετε, αυτοί οι νέοι ιστορικοφιλόλογοι, τρώνε πολλές χιλόπιτες κι όσες πέτσι κόλες να πιούν, παραμένουν αγκουσεμένοι κι αχώνευτοι, ώσπου να μάθουν τις αλήθειες. Επειδή βιάζονται να γίνουν «αθάνατοι» (έρμες απατηλές φιλοδοξίες!) θέλουν κι από καμιά κεντριά στα οπίσθια, για να γίνουν πιο καλοπερισσμένοι και πιο υπομονετικοί και αντικειμενικοί στις έρευνες και πιο βαθεπύγνωτοι στις ευθύνες.

Ένας ελέφας και δύο «ψύλλοι»

Άλλος πατρώνος προφασσόρος ετούτος, στους παροικούντες περί τα φιλολογικά και την πολυχρόνια κι ακόρεστη καθαφολογία στο κλεινό άστου και στη συμπρωτεύουσα κ. Σαβοΐδης, ξιφουλκίσε πρόσφατα το σκουριασμένο γιαταγάρι του, να κόψει (για τιμωρία της «αυτόκλητης» σωλομικής όχι για βίτσιο της δικής του σολομωνικής) τα κεφάλια του συγγραφέα Γιάννη Νικολόπουλου και του χρηματοδότη εκδότη κ. Γ. Αναμερίτη δντη της Κτηματικής Τράπεζας, γιατί, τίπωσαν μια Στομη μελέτη για το Σολωμό.

Από το οικείο του «Συσκότισμα» έριξε πρόσφατα μια επικριτική κι όλο χολή προκλητική καμάνια...

Πατρικός βέβαια αυτός, από τη σαλονίστικη και ελιτίστικη κουλτούρα των παρακαβαφικών διαγραμμάτων, ενάντια στον πληβείο, καλιό αντιστασιακό και προλετάριο συγγραφέα.

Νεώτερος αγωνιστής και παλικάρι στον αντιχουντικό αγώνα ο κ. Αναμερίτης!

Γιατί κύριοι το κάνετε το «ζουλούμι» αυτό, δίχως τις ευλογίες του σκηπτρούχου καθαφολόγου αρχιερέα; Γιατί του ανάψατε το νευρικό, κι έγινε λιόντας μαινόμενος, πυρομανής και μπουρμπουληθρας, σε τέτοια έργα, έξω από την εποκτεία του; Δε μαντέψατε πως, ο αρχικάπας θέλει να γίνεται το άσπρο = μαύρο, κι όλα τα τοιούτα... δικά του;

Ο Σολωμός, έπρεπε να γίνει από λαϊκός κι ε-

θνικός βάρδος, ελιτίστικος, στρουκτουραλίστας, αριστοκράτης.

Γιατί να μην έμπαινε στο σαβοϊδικό σημειωτικό και τυποποιημένο μοντέλο, υπερρεαλιστικής και υπερβατικής ανάλυσης; «Κι από την πόλη έρχομαι και στην κορφή κανέλα»;

Κακώς που στο Στομο, παρελαύνει η ζωή και η προσφορά του Σολωμού σε σαφείς κι αληθινές διαστάσεις, σε ιστορικά στοιχεία και ντοκουμέντα, σε πλατεία εκλαίκευση και γενική κατανόηση! Κι όχι μόνο γι' αυτά. Το μένος του που ξέσπασε για τη φωτιά... ήτανε προπάντων οι ορισμένες αδυναμίες, τα τυπογραφικά λάθη και οι σχετικές ελλείψεις ή επαναλήψεις. Δεν ξέρατε κύριοι, Νικολόπουλε και Αναμερίτη ότι, ο κ. Σαβοΐδης είναι: ο δερβέναγας και ο μέγας παρασκηγιούχος κοιμνταδόρος του ΥΠΠΟ, Καημένοι, κρίμα! Γιατί δεν υκολογίσατε τον από τον καιρό της χούντας που 'γινε και μ' άλλη έδρα καθηγητή (εκτός από την παρασιτική του Χάρβαρντ) και φαντομά διευθυντή κι κηρεαστή όλων των ευνοιών, των διακρίσεων, των φατριών και των μικροσκανδάλων στις τέχνες και στα γράμματα; Αλλά προπάντων δε λογαριάσατε και τα «κρατικά» βραβεία της λογοτεχνίας, που τα υπαγορεύει, ή τα πατρωνάρει και τα επικυρώνει ο ίδιος;

Γιατί λοιπόν ξεφύγατε από το πρώτο θεηγόρο μάτι του αρχιεπιτολέα και παρακυβερνήτη της κουλτούρας; Δεν ξέρατε πως περνάει πάντα τον εαυτό του για ελέφαντα και τους άλλους συγγραφείς για «ψύλλους»; Γιατί γινήκατε κι εσείς «ψύλλοι» που μπήκατε στ' αυτιά και στον κόρφο του, αιθαίρετοι κι «αυτόκλητοι» σολαμιστές, και παραβιάσατε τα όρια των χωραφιών του; Ασέβεια κύριοι. Έπρεπε να ρωτηθεί η αφεντιά του ποντίφικα, για το χρησμό του σολαμισμού και του «αυτοκλητισμού». Θά 'πρεπε η Στομη έκδοσή σας να περάσει απ' το δικό του έλεγχο κι από την έγκρισή του(!). Διότι, ο αρχιεπιτολόδοτης είχε τους καθηγητές της παρέας και της κλίκας του, που τους έχει και στις διάφορες ευνοιοεπιτροπές, να ορίσει αυτός εργασίες για όποιες μεγάλες μορφές. Ποιοί είσαστε σεις που είχατε τέτοιο θράσος(!) Άντε τώρα, για να μη σας πάει και στο εδάλιο για ιεροσυλία και προσβολή της μνήμης του εθνικού μας ποιητή, ζητείστε του συγνώμη, και να μη το ξανακάνετε...

Τι ο πάπας είναι γάτα απ' την Κορώνη και γάτος πια... δεν του γλιτώνει(!).

Ερτιζίδικες επιλογές

Δεν ξέρω το ποιός θα μπορούσε να ντραπέι στην ΕΤ-1, για κάποιες διακριτικές και αβασάνιστες επιλογές, σε πολλές εκπομπές γύρω από τις τέχνες και τα γράμματα: αλλά, ιδιαίτερα και στη «Μαζί και σήμερα» ως αναφορά τον τομέα της λογοτεχνίας. Μέτριοι κι ακίθανοι συγγραφίσκοι παραδιαφημίζονται και κάνουν χρυσές δουλειές. Ώς τότε αυτές οι μονοσύστατες και σκανδαλιάρες προβολές; Δεν είχαμε δει κάμποσον καιρό το συπαθή νεοβεντέτο μας Χρόνη Μίσιο. Τώρα τον

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Λόγια που καίνε
του Στέλιου Κεντρή

Ο Συγγραφέας έχει χρέος να γράφει την αλήθεια. Δηλαδή, δεν πρέπει να την αρνείται, ούτε να την παραλείπει, κι ούτε να τη μασκαρεύει. Η αλήθεια είναι χρήσιμη, όταν μετατρέπεται σε ενέργεια.

Σημάδια και προβλήματα του Χτες και του Λύριό

Ο χρόνος που πέρασε, άφησε και στη χώρα μας και στο λαό μας πολλά τρωτά και βάσανα, λάθη, ντροπές κι αδυναμίες, κοινωνικές πληγές, θεσμικές προκλήσεις κι ανεπάρκειες, όπως για παραδείγματα:

- 1) Τη γενική πτώση άρνηση και ηθική χρεωκοπία των αξιών.
- 2) Την αλλοτρίωση μεγάλου ποσοστού νέων, 15 ως 25 χρονών, από τα πατριωτικά ιδανικά.
- 3) Τη χαλάρωση, τη φτώχεια, την υποβάθμιση της παιδείας.
- 4) Τη νόθα και ξένη μουσική διαπαιδαγώγηση της νεολαίας.
- 5) Την απομάκρυνση από τα θετικά και όμορφα κοινωνικά και παραδοσιακά έθιμα του λαού μας.
- 6) Την κακοποίηση της δημοτικής μας γλώσσας.
- 7) Τη συνεχή νοσηρή κατάσταση στα μέσα ενημέρωσης.
- 8) Την ατιμωρησία της κλεψιάς, της κραιπάλης και κάθε αφόρητης σκανδαλοθηρίας.
- 9) Το στείρο και τυφλό ατομικισμό, την ηθική κατάπτωση, τον αμοραλισμό.
- 10) Το χουλγκανισμό στα γήπεδα.
- 11) Την ελαστικότητα των νόμων σε κάθε μορφής εγκλήματα... όπως παστώθηκε για τη συχωροχαρτική λησμοσύνη ο φάκελος της Κύπρου...
- 12) Την παραφύση δημοκρατία που κατάντησε αναρχία κι ασυδοσία.
- 13) Τη σχετική απώλεια στο αίσθημα της ασφάλειας, από ληστείες, τραμπουκισμούς και φόνους και την επιείκεια των άδικων νόμων.
- 14) Τα ναρκωτικά κι όλα τα ψυχοφθόρα ξενόφερτα μέσα, που καταστρέφουν τους νέους.
- 16) Τα υποκριτικά κι απαιτηλά παίγνια σε βάρος των Κυπρίων αδερφών μας και πολλά άλλα.

Ξαναεμφάνισαν μεγαλόπρεπα και με σύνθημα σαν ετούτο (κρατηθείτε): «Ελύτης - Μίσιος - Πρώτοι». Δηλαδή στη λογοτεχνία και στη δημιουργική κουλατούρα; Μπράβο στη σοφή συγκριτική(!) Ανευθυνολογία και μέγα έλεος. Γελάτε παρδαλά κατσίκια(!). Τώρα, όσο για το τι σχέση έχει στα πρωτεία ο Ελύτης σαν νομπελίστας και κορυφαίο ποιητικό ταλέντο με τον παλιό αγωνιστή Χρόνη Μίσιο, αντιστοιχεί στο, όση σχέση έχει ο φάντης με το ρετσινόλαδο. Ο φουκαράς και πολυβαντισμένος Χρόνης, έγραψε μ' ένα χυδαίο λεξιλόγιο ένα βιβλίο, κι εκτόνωσε τ' αποθνήσκοντά του από τις προδοσίες των παλιών κρετινών ηγετών της Αριστεράς που του στοίχισαν χρόνια και χρόνια φυλακή...

Δεν είναι το μόνο. Πάντως κι αυτός, τα βρόντηξε κι αλάφρωσε. Τώρα φαίνεται πως είχε κάτι

υπόλοιπα... και τα ξαναβροντάει, έτσι κοινδοτοπι και φυσικά στο ίδιο στολ με τη δεύτερη διαμαρτυρία του, το «Χαμογέλα ρε...», από το ίδιο υλικό. Όμως μπράβο, τον παρουσίασαν και για σοφό.

Αλλά, ας πάει χαλάλι ο Χρόνης από την κυρά την ΕΡΤ. Τελευταία, έχει μια άλλη επιλογή, λίαν θλιβερή κι αηδιαστική. Προσκαλούν στο στούντιο ταχτικά, έναν βομολόχο ποιητάστρο, που είναι με όλους διχασμένος και με τον ίδιο εσωτό του και τον ποζάρουν κορδατωτό και σα σπουδαίο κριτικό και του ζητάνε γνώμες για παλιούς λογοτέχνες...

Μα τελικά ο έρμος δε λέει τίποτα... κι απλώς μόνο ξεφτιλίζει τη λογοτεχνία και τον κόσμο της. Δεν αξίζει τέλος ν' αναφέρουμε τ' όνομά του. Αλλά, να ζήσουν της τουβούλας τα ελεεινά, τ' ανεύθυνα κι ανεκδιήγητα τρόπαια (!).

Όμως, τα ρεύματα της δημοκρατίας ως τότε θα μας παρασέρνουν:

Είναι καιρός, να ενεργούμε, με ευσυνείδητο και καταδικαστικό τρόπο στην καταφρόνια της ηθικής, στη θρασύτητα και στην εξαχρείωση.

Ας καταυγάσει το νου και την ψυχή μας ένα φως αισιοδοξίας στην έλευση του νέου χρόνου. Αυτός για να είναι καλοσώριστος, ευνοϊκός και τυχερός, για ανθρώπους και λαούς και για να πάρουν οι ελπίδες σάρκα και οστά, πρέπει όλοι με τη δύναμη του πνεύματος και των χεριών, με το αίσθημα της ευθύνης στη δουλειά, με τη συνείδηση ακέρια στην παραγωγή και στην περίσωση των πατριωτικών χαρισμάτων και αρετών, να σταθούμε στην πρώτη γραμμή.

Έτσι θ' αναπτύξουμε δυναμισμό στους αγώνες και κάθε Αύριο θα γίνει καλύτερο.

Ο δρόμος, βέβαια, δεν είναι στρωμένος με λούλουδα. Έχει τριβόλια κι αγκάθια, κοτρώνια κι άλλα εμπόδια, που χρειάζεται καθαρή και μάλιστα δυναμική... για την αποκατάσταση των πνευματικών και ηθικών μας αξιών και για να ζήσουμε με ειρήνη και ομόνοια, δικαιοσύνη κι αδελφοσύνη. Ενάντια στον πόλεμο, στο ψέμα, στην αρρώστια, στα γηρατειά, στην απληστία, στην κακοήθεια και στη φτώχεια της παιδείας.

Χοροί και παίγνια

Ο πρόεδρος της Κύπρου Γιώργος Βασιλείου φοιτισμένος, ευσυνείδητος, δυναμικός, ακέραιος, μπήκε κι αυτός σ' έναν ατέλειωτο χορό συναντήσεων και συζητήσεων, με το μεγαλοκέφαλο κ Ντεκτάς, στο σπίτι του Όσκαρ Καμιλιόν, γιατί, έτσι υπαγορεύει και το ακαίσιο και παραρειατικό διπλωματικό παίγνιο των αγγλοαμερικάνων... Κι ο χορός καλά κρατεί, τότε σε ταγκό, τότε σε φοξ στροτ, τότε σε τσάρλεστον, κι άλλοτε σε βαλς εσιντασιόν, μα στα σκοτεινά παρασκήνια των Κυριών πάει το ροκ της τρέλας σύννεφο!) Αυτά δυστυχώς είναι τα θλιβερά αποτελέσματα, από τα παίγνια των αφεντικών και των ζυριχο-λונδινικών Συμφωνιών... Όταν η φάουσα αποικιοκρατία, κατατρώει το δίκιο των λαών και της μαρτυρικής μας Κύπρου, «Όποιος δε θέλει να ζιμώσει ολημίρα κοσκινίζει!»

Επιδρομές αρουραίων

Τον τελευταίο καιρό όπως έγραψαν οι εφημερίδες, ενέσκυψε στο Αγρίνιο μια πρωτοφανής επιδρομή αρουραίων... Λέτε να θέλησε ν' ανταγωνιστεί τους μεγαλοαστούς αρουραίους της καιροσκοπίας και της ευκαιρίας του παραλιγδώματος; Θα λέγαμε πως, όσοι κι αν ήταν που τρόμαξαν τους αγρινιώτες, αυτοί ασφαλώς θα ήταν λιγότεροι από τους τυχοδιωκτικούς και καταλαδαμένους αρουραίους της Αθήνας, που βρώμισαν όλη την ελληνική ατμόσφαιρα, από τα παχουλά λαδώματά τους!) Αυτοί είναι πιο επικίνδυνοι κοντικοί, καθώς μεταμφιέζονται εύκολα σε γάτους πονηρούς και ροκανίζουν τον αγλέουρα, μέσα στα σκοτεινά των τραπεζών λαγούμια (!)...

«Πολλά τα δεινά κούδεν ανθρώπου δεινότερον...»

Νάδια σε παρανομούντες

Ο λαός στις μεγαλουπόλεις, με τις ληστείες τις διαρρηξείς και τα κάθε μορφής εγκλήματα, φοβάται πια κι επιφυλάσσεται ν' ανοίγει την πόρτα του, ακόμα και στο γαλατά! Ο λαός βλέπει ότι οι κακοποιοί ντόπιοι και ξένοι δεν τιμωρούνται. Το αίσθημα περι δικαίου το έχει στην ψυχή μου. Έπρεπε ο ίδιος να φτιάχνει τους νόμους, όπως αξιωνε κι ο Ρήγας, για να τιμωρεί τους παραβάτες σκληρά, όχι με διάφορα νομοτυπικά χαϊδέματα, παρά με σκληρή καταναγκαστική εργασία. Όχι με «κοιμωαλιώτικα ραχάτια», μα με τιμωρίες προς γνώση και συμμόρφωση.

Ο κ' Μένιος κέρρασι, όταν ήταν υπουργός Δικαιοσύνης, από ακράτητη συμπόνια στους φιλακισμένους, είχε ετοιμάσει ως και ειδικό νόμο, όχι για τα θύματα βέβαια, παρά για τους θύτες, θα τους έδινε χάρες και άδειες αναψυχής, ιδιαίτερες ευκολίες και ανάλογες διακοπές... Έτσι, για να μην κυλοπερνάνε μόνο στη «Στενή»(!)

Πάντως δεν ξέρουμε τι θ' απογίνει. Αν αυτός ο ενεργητικός για τους κατάδικους νόμος τελικά θεσπιστεί... οι ειεργετημένοι θα πρέπει, στον εμνευστή νομοθέτη, (πέρα από την όποια σκοπιμότητά του) να του στήσουνε κι άγαλμα. Γιατί έξω, τους είναι πιο δύσκολη η ζωή, και μέσα να μην τους γίνεται μονότονη στην καλοπέραση. Πρέπει να βγαίνουν και με άδειες και με χάρες(!) Να μην ξεχνούν και το «ζανάτι» των εγκλημάτων, που κολλά είναι κι ασύλληπτης φαντασίας... και με το δίκιο τα θαυμάζουνε κι οι μεγαλομαφίες του Σικάγου και της Σικελίας, όπως εκείνο της γεροντοκτονίας κ.ά. Το μάσε-βγάλε, δίνει και ποικιλοτομία στο ριθμό ζωής των χαϊδεμένων κακοποιών, γιατί στον Κορυδαλλό, βρίσκουν και πιο καθαρή κι ανόθευτη του χασισιού τους τη δόση (!)... Ίσως το πάνε και κατά Πλούταρχο που έλεγε: «Η μονοτονία είναι ανίαρό και δυσάρεστο πράγμα». Αλλά, μήπως χρειάζεσαι κι εσύ Λυκούργο Σπαρτιάτη, να ξαναγεννηθείς για ένα νέο «Καιάδα»:

προσγειώσεις των ξένων πιλότων από τα πυκνά τους δίκτυα. Ήδη άρχισαν ν' αλληλομηνιούνται ορισμένοι για λάθρα τηλεοπτικά κανάλια... Μα θα μου πείτε και ποιός βάζει τάξη, να θεραπεύσει αυτή την κατάσταση; Δυστυχώς, στην πολιτική μας κουνίστρα δεν έχουμε καλούς γιατρούς και τα φάρμακα που δίνουν τη χειροτερεύουν...!

Είναι περίεργη η φύση του ανθρώπου και ιδιαίτερα του Νεοέλληνα, είναι απίκορη κι απίθυμη, αυθαίρετη κι ασύδοτη· κι αν δεν έχει συστηματική παιδεία, δυστυχώς παραμένει αδιόρθωτη. Είναι, όπως λέει η παροιμία: «σπίτι χωρίς θεμέλια — που — κέφτει και σε πλάκωνει».

Παπάδες κατά του 'Αι-Κοσμά

Όταν ο Πατροκοσμάς ο Αιτωλός, είχε πάρει αμπάριζα στην Ήπειρο τις πόλεις και τα χωριά... και αφύπνιζε τις συνειδήσεις του γένους, κι έριχνε το σύνθημα: «γκρεμίστε ναοίς κι ανοίξτε σχολεία» όπως γράφει στα «Ήπειρωτικά Αγαθοεργήματά» του, ο γνωστός ιστορικός Ι. Λαμπρίδης, οι παπάδες, για να μη θιχτεί και μειωθεί η καλοπέρασή τους και η ανοχή και συμμαχία τους, με τους τύραννους Οθωμανούς, επενέβαιναν, και δεν επέτρεπαν στον 'Αι-Κοσμά να κηρύξει στην Πάργα και σε άλλες πόλεις:

«Η είδοός του, απετρέπετο, ραδιουργία των ιερέων, φοβηθέντων μη η διδασκαλία του προδρόμου και πρωτομάρτυρος της ελληνικής παλιγγενεσίας, περιστραφεί όπως και εν Χειμάρρα, περί κατεδάφισεως των πολλών εκκλησιών και συγκεντρώσεως των εισοδημάτων αυτών προς διατήρησιν σχολείων. Η διδασκαλία αυτή, απεστέρει των πολλών αγαθών τους αθλίους λευίτας, τας διχονοίας υποθάλλοντας».

Πώς νά 'τανε λοιπόν, να ξαναγεννιόσουν πολύπαθε και τίμια πρωτοδάσκαλε της εθνικής συνειδήσης 'Αι-Κοσμά, νά 'βλεπες 208 χρόνια μετά τον μαρτυρικό σου θάνατο, πώς στη φεουδαρχική δεσποτο - μπανανία, οργιάζει η τραπεζοκρατία, στην ανατολή μάλιστα του 21 αιώνα, υπηρετώντας μόνο τον μαμωνά και την ευζωία της. Πώς να ξαναγεννιόσουν, νά 'βλεπες, πως χτίζουν αράδα εκκλησιές και κλείνουνε σχολεία... για την ταχύτερη και σιγουρότερη διανοητική αποκοντρίαση, του ελλεινού και πλανημένου τους ποιμνίου!

Λίγα από τα Γιατί και Διότι του Γιακουμή και του Νότη

— **Γιατί** πηγαίνουν ορισμένα νιοζεύγαρο του πολιτικού γάμου, να βαφτίσουν απόγονο έπειτα σε παπά. Δεν καταλαβαίνουν ότι οι παπάδες εκδικούνται για «τα καλά και συμφέροντά» τους:

— **Διότι** οι νέοι αυτοί χάνουν το σωστό και λογικό δρόμο, που βρίσκουν στην αρχή με τους γάμους... να τα βαφτίζουν μόνοι τους. Κι έχουν κάθε δικαίωμα να πλανιούνται μέσα στη χασούρα και στην καλινδρόμησή τους. Όπως και στην ξεχαμάρα τους ότι: κάθε ευχή παπαδίστικη, για «να πιάσει» θέλει μαμωνά μπόλικο(!)

— **Γιατί** φωνάζουν οι πονετικοί Έλληνες: προσοχή και μάλιστα ιδιαίτερα στο 1992 να μη χάσουμε την εθνική μας ταυτότητα:

— **Διότι** ανησυχούν και βλέπουν ότι η κοινωνία μας γίνεται ένα πανσπερμιακό φιδοκέφαλο τέρας· και οι τρόποι ζωής στις μεγαλουπόλεις, αμερικανοποιήθηκαν ως τα μεδοί·ια(!)

— **Γιατί** ανασχηματίζει ταχτικά, ο «χαρισματικός» πρωθυπουργός μας την Κυβέρνησή του:

— **Διότι**, ενθουμούμενος το «η κυβέρνησή μου κι εγώ» των Γλυξβούργων... αναλογίζεται ότι δεν πρέπει να προλαβαίνουν οι υπουργοί να καλοστρογγυλοκάθονται σ' ένα θώκο. Γιατί, έτσι, μπορεί ν' αποδώσουν έργο... και οι αχάριστοι ρωμοί να το παραγνωρίσουν. Κι έτσι, ώσπου να κατατοπιστεί ο ένας στο υπουργείο του, παραδίνει στον άλλον που αναδομείται, έστω κι ετεροχρονικά. Κι ας λένε το «ράβε-ξήλωνε, δουλειά να μη τους λείπει». Μπαινοβγαίνει ο ένας, φευγοβγαίνει ο άλλος. Διορίζεται σε λίγο νέος, απολύεται ή παραιτείται ο μη προλαβών να παλιώσει. Είχε δίκιο, λοιπόν, η πρώτη γυναίκα του «μεγάλου», που είπε ότι: «μπορεί να μην τους αγαπάει τους ανθρώπους, αλλά ξέρει να τους χρησιμοποιεί».

— **Γιατί** μιλάνε για ασυδοσία, αναρχία κι ατιμωρησία σε κάθε των ΗΠΑ αποικία; Λες Γιακουμή κάτι να τρέχει και στην όποια υποτελή Δανιμαρκία; Και γιατί να βρῖθουν τα λογής εγκλήματα;

— **Διότι**, σε κάθε προτεκτοράτο που είναι στην ΕΟΚ και στο ΝΑΤΟ, υπάρχει κυβέρνηση και αόρατη υπερκυβέρνηση... που πρέπει να ακολουθεί τα πρότυπα των ηθών και των νόμων της αφέντρας, της γαβουκλούς και σούπερ χασικλούς πατρώνας υπερατλαντίας χώρας, με την ιδιότυπη πολεμοκαπηλική και ολιγαρχική ταχτική της δικτατορίας. Αυτή που στο κουβέρνο της, ευνοεί και απαλλάσσει τους φονιάδες και τιμωρεί τους παθόντες... Έτσι και τα υποταχτικά της κυβερνήδια, οφείλουν να είναι πιστά της αντίγραφα. Αλλά, χρειάζονται και τους ψευτοανθρωπιστές κουλτουριάρηδες, να κανοναρχούν κι αυτοί για την κατάργηση της θανατικής ποινής(!) Κι ας κουρευεται ο καταπονεμένος και βασανισμένος λαός! Κι ας βράζει το αίμα του οργή κι αγανάκτηση για σκληρές κι αντίποινες τιμωρίες.

— **Γιατί** οι νευροί «χούλιγκανς» τα κάνουν γυαλιά-καρφιά στα γήπεδα, όπως οι αναρχικοί, πολλές προθήκες μαγαζιών στο κέντρο της Αθήνας;

— **Διότι**, οι ανόητοι και ακαθοδήγητοι γονείς τους, όταν είναι στην πιο εύπλαστη παιδική ηλικία, δεν τα μαθαίνουν ν' αγοράζουν καλά βιβλία, να διαπλάσουν ηθικό χαρακτήρα.

Δε νιώθουν την υποχρέωση να γίνουν οι πρώτοι παιδαγωγοί, όπως αξίωνε κι ο Πισταλότσι, οι γονείς. Τρέχουν στα βιντεοκασετάρια και τους αγοράζουν κασέτες γουέστερν, βίας, ανωμαλίας, τσόντας και τραμπουκισμών... Κι έτσι αφού οι επιδράσεις στα παιδιά τους είναι καίριες, ξεσπάνε έπειτα σιγά σιγά και δέρνουν και τους ίδιους και γίνονται μπασιμποζούκοι αλήτες, αναρχικοί κι επιζήμια άτομα στην κοινωνία μιας και τα κάνουν εχθρούς του βιβλίου και της ενάρετης αγωγής.

— **Γιατί** η ΕΟΚ με τις ΗΠΑ, πάνω στο κρεατεμπόριο βρίσκονται το τελευταίο δόμηνο σε προστριβές και διαστάσεις;

— **Διότι**, οι καημένοι μας «προστάτες» οι Αμερικανοί, μας λατρεύουν εμάς τους Ευρωπαίους... κι επιμένουν να μας ταί-

ζουν κρέατα με ορμόνες... ταχύτατης πάχυνσης. Έτσι, για να σκάμε από καρδιακά νοσήματα, σαν τα μπαλόνια γρήγορα(!) Να πάμε ευθανασοειδώς και ανωδύνως εις την ουράνιον βασιλείαν(!) Όπως αποδημεί εις παραδείσιους λιμώνες, η χασισομανής νεολέρα μας, ίνα μη καταπονείται εις την παρούσαν ζωήν, με αφορήτους αστοργίας, ακατανοησίας και αδιεξόδους. Οι υπεράτλαντες «ευεργέτες» φροντίζουν να μας απαλλάσουν από αλγηδόνας και βασάνους... και οφείλομεν, εν τη εννοία της «προστασίας» και «ευεργεσίας» να τρώγωμεν τα ορμονοκρέατα. Μην πείτε το «Εκάς οι βέβηλοι». Πήρα φόρα.

— Δε σας αντελήφθην καλώς.

— Μήπως κι εγώ κατάλαβα, αν οι ορμόνες αυτές δε διεγείρουν τας ερωτικές ορμάς;

— **Γιατί** ο «Θεός» της Πολιτείας αποκάλυψε το δημόσιο βίο της χώρας μας «φρενοκομείο»;

— **Διότι** ο φίλος μου ο φρυδάριος Κιούπκιοης 1) δεν μπόρεσε να αντέξει την Κοσκωτάδεια ανάκριση της «Εξεταστικής». 2) Όφειλε ένα θερμό ευχαριστήριο για τα συλληπητήρια που του έστειλαν τα επίσημα κυβερνητικά χείλη για το χαμό κοινού θνητού και άγνωστου αδερφού του Γραμμένου... και 3) ο καημένος ο κουφός, χαρακτήρισε την Ελλάδα «φρενοκομείο», διότι είχε ξεχάσει ότι φρενοκομείο κατάντησε ο περισσότερος κόσμος στον πλανήτη(!) Διορθώνουμε, λοιπόν: Φρενοκομείον η ανθρωπότης(!) Ζήτησαν οι τρέλες, από την Αϊτή, ως τις Σειχέλλες(!)

— **Γιατί** και προς τι ο τόσος ντόρος στον «κίτρινο Τύπο» για ατελώνιστα έπιπλα μπαμπού και βαλιτσάρες φίσκα από Αυστράλια του πρώτου πολίτη της χώρας μας» και της κουστωδίας του; Και γιατί τα θεώρησαν ντροπή;

— **Διότι**, είναι αχάριστοι οι «οχτάστηλοι» αργυρώνητοι και εριστικοί ρεπόρτερς. Δε σκέφτηκαν διόλου πως ένας πρόεδρος δημοκρατίας όταν διαμένει μέλιστα και σε βασιλικό παλάτι... πρέπει η «εγκαταβίωση» του να εξοικιώνει το κορμί του σε αναπαιτικά και γοητευτικά μπαμπού! Αλλά, τους έκανε καλά στο ταξίδι της Κίνας πέρυσι, που τους υποτίμησε: και δεν τους πήρε συνοδεία ούτε στους «πύλινους στρατιώ-

τες». Κι οι αχάριστοι, σκέψου, στην Ωκεανία, δεν υπολόγισαν ότι ο Κύριος Πρόεδρος αντιμετώπισε λεβέντικα και τους υπαίσιους κι ελεεινούς Γιουγκοσλάβους με το «μακεδονικό»!

— **Γιατί** αυτοκτόνησαν τόσοι Γιάπωνες για το θάνατο του απολιθωμένου αυτοκράτορα Χιροχίτο;

— **Λιότι** ο ανόητος κόσμος της τρέλας είναι ειδοβολάτρης και για «ζήτωφ!»

— **Γιατί**, οι περετροϊκάνοι γιόρτασαν στη Μόσχα τα χίλια χρόνια της ορθοδοξίας;

Γιατί κατήργησαν το νόμο που απαγόρευε τον κιναιδισμό; Γιατί επέτρεψαν εκτός από τις εθνικιστικές και ολέθριες αναστατώσεις ως και τις ροταριανές οργανώσεις;

— **Λιότι**, 1) πρέπει οι νεότεροι Ρώσοι, να βαφτιστούν στα παπαδίστικα θολόμυαλα τερτίπια, να γίνουν καλοί «χριστιανοί», να πάνε στον παράδεισο(!) 2) Να έχουν το καλύτερο οι άντρες για τ' αλλαξόκολλα «χαμπίμπια»(!) και 3) τα εθνικιστικά και τα ροταρι... είναι τα ίδια θερμοκήπια.

— **Γιατί** από την 1η Γενάρη '89 οι μωσχοβίτες «θα μπορούν ν' αγοράζουν σε κεντρικά κιάσκια τις σημαντικότερες δυτικές εφημερίδες»;

— **Λιότι**, ο μέγας αναμορφωτής τους μετά τις τιμές και τα χιλιόχρονα γιορτάσια των παπάδων... φροντίζει, να μη χάνουν τη μοντέρνα και διαφωτιστική στρουκτοίρω του δυτικού «παράδεισου». Ο Τύπος είναι η γκαστριά... κι αυτός γίνεται μαμή... τσαροπερετροϊκάνη(!)

— **Γιατί** δρουν τόσο πολλές πάνω από 900 πονηρές σκοτεινές και ζερμαλίστρες οργανώσεις, αρρωστημένων πνευμάτων, διαβόλων και τεράτων, που φθάνουν, διαφθείρουν και αποχαινώνουν τη νεολαία;

— **Λιότι**, στο ξέφραγο αμπέλι της Αναμαρκίας, εισέρχεται και όρα παρ'ελευθερία, πίσσα μαφία, θρησκοκοκηλία και εκμνηστιατική ακαθαρσία...

Αλλά, ως μη μιλάμε για τέτοιες μίστιγες,

Γόρμ, μια άλλη θα τις χρισκιάσει. Στις 40 που υπάρχουν και στα Γιάννινα... (Ακούτε;) ξεφύτρωσι πρόσφατα και άλλη μια με τον τίτλο «Νέα Ακρόπολη» και μ' έναν απιθινοαρχηγό, που απεργάζεται τη σύγχυση, την ανοησία, και την ασυναρτησία. Βάλτε με το νου σας, τί γίνεται στις άλλες μεγάλες πόλεις...

Χαίρε χάος θλιβερότατο, αμειβομένον παριζολογισμών(!).

— **Γιατί** στο Μακροζόρι-Λάρισας ο πρόεδρος κοινότητας, παρά τη γενική αντιδραση των κατοίκων είχε τόσο θηρίασος και έστησε μνημείο με τον τίτλο: «Η 4η Αυγούστου έσωσε την Ελλάδα»

— **Λιότι**, στο (β) ρομικό, ο καθένας λέει ο,τι θέλει κανει ο,τι θέλει... και στήνει αγάλματα οποι θέλει, όποιον θέλει... και οσα θέλει(!).

Το κυπριταίο του εταιθελισμού, το ρήμα «θέλω», η υσιδούσια, η αιθαιρσία και η υπιμορησία θριαμβεύουν(!)

— **Γιατί**, στα 7 χωριά του Ακρωτηρίου της περιφέρειας Νανίου, έχουν τόσο ανησυχητικά «αυξηθεί τα κρούσματα καρκινογενέσεων, λευχαιμίας, αναστροφής του αιματολογικού τύπου, πρόωρον τοκετών» κ.λπ;

— **Λιότι** οι άνθρωποι μίρω-νίχτα κολιμπάνει σε μολεσημνηατμόσφαιρα και σε γεννακτόντς ραδιεπέργειες έντακτα πλοστόν, επιγλιών και υπογλιών θύσιων των «πρωστατόν»! «Ποίνι, μί-δι»(!)

Ρεκόρ και μπούμεραγκ κιναιδισμού

Μια πρώτη και μεγάλη στις 20 Οκτώβρη διαδήλωση έγινε (από τα 25 εκατομ. που αριθμούν οι ομοφιλόφιλοι στις ΗΠΑ) στο Κέντρο της Ουασινγκτόνας μπροστά στο Καπιτώλιο, με πανώ και συνθήματα όπως «ντροπή-ντροπή» «αγωνιστείτε κατά του Έτζ και όχι εναντίον εκείνων που προσβάλλονται» κ.λπ.

Το 1/8 σχεδόν του πληθυσμού στη χώρα της παραελευθερίας και της παρ'ελευθερίας, είναι «τεκνά». Ρεκόρ.

Βρε τις κακόμοιρες, τις ζαλιάρες (!) Έχουν τη μύγα τη δική τους και μωγάζονται και κάνουν συλλαλητήρια «πούμεραγκ» (!)

Όμορφος κόσμος ηθικός αγγελικά πλασμένος».

Υποδειγματική συνέπεια

Ο Φιντέλ Κάστρο σαν επιτυχημένος επαναστάτης, λαϊκός ηγέτης, είχε λατρέψει σε όλη τη ζωή του, μία και μόνο γυναίκα, την Αντάρτισσα Σέλια Σάντσες. Όμως, την έχασε τόσο πρόωρα, από καρκίνο το 1980. Από τότε, αν και νέος και τόσο δυναμικός ακόμα, παραμένει ένας πιστός και ιδεώδης άντρας, προσηλωμένος στον παλιό του αισθηματικό δεσμό, απέναντι στη μνήμη της ιδανικής του Συντρόφισσας Σέλιας, που τόσο της άξιζε, μια τέτοια πίστη κι αφοσίωση.

Έτσι, ζει υποδειγματικά, μόνο με τις έγνοιες των προβλημάτων και της προόδου του λαού του· αλλά και με το όραμα, για μίαν απολυτρωμένη, ανεξάρτητη, ενωμένη και προκομμένη Λατινική Αμερική.

Κι έπειτα, σου λένε, σε όποια μπανανία χώρα, κάποια ηγετικά γερόντια, ξυράφια, βέβαια, στο πνεύμα, αλλά «... η δε σαρξ ασθενής», πώς είναι δυνατό ν' ανταποκριθούν ερωτικά σε τριαντάρες... Και πώς, εγωιστικά και παράδοξα, παραβιάζοντας τους φυσικούς νόμους, ότι τάχα δε σαλιαρίζουν και δεν ξεφυσάνε πισαεράτα σφόδρα(!)

Εις μάτην! Τα νιάτα δεν έρχονται δυο φορές!

Στο δυτικό κόσμο που ζούμε, συνετοί και ηθικοί ηγέτες, όταν φιλοδοξούν να υπηρετήσουν τα κοινά, εύκολα δεν εκτίθενται. Γιατί έχουμε παραδείγματα σε πολλούς που θέλησαν να διαδραματίσουν από θέσιν ισχύος ένα δημόσιο ρόλο στο παρελθόν, αλλά για νά 'χαν ένα κάποιο μπλέξιμο ερωτικού σκανδάλου στο παρελθόν, αποκλείστηκαν από κυβερνητικά ή άλλα μεγάλα κρατικά πόστα.

Ο δικός μας λαός, με τις κάποιες ηθικές του παραδόσεις, δοκίμασε τελευταία μια καταγέλαστη πρόκληση... Έτσι, αντιμετώπισε με αίσθηση ντροπής και απέναντι στον κλονισμένο θεσμό της οικογένειας, το γιούχα, προπάντων από τη σοβαρή ευρωπαϊκή κοινή γνώμη.

Μπορεί να είχε δίκιο ο Γκαίτε, όταν έλεγε ότι:

«Το παν στη ζωή είναι αίσθημα»... Αλλά, «όπου δεν τα φτάνει η αλεπού... ας μην τα κάνει κρεμιστάρια...»

Γκαγκστερικοί χαβιάδες και «διεθνής τρομοκρατία»

Κατακαημένες φτωχές ανθρώπινες υπάρξεις! Έρμαιοι υποταγμένοι λαοί, στην τύφλα και στην αποκοιτίωση Ταλαίπωρα θύματα της ψευτιάς, της υποκρισίας και της απάτης. Πώς ανέχεστε χρόνια τώρα, τις απροσμέτρητων διαστάσεων προβοκάτσιες των ισχυρών πολεμοκάπηλων και κερδοσκόπων, και δι. φωνάζετε, δε διαμαρτύρεστε, ν' ανοίξουν όλοι τους τα μάτια, να ιδούνε ποιοί είναι οι πραγματικοί «διεθνείς τρομοκράτες»; Θα έπρεπε να τους φτύνετε πολλές φορές, να μην τους ξεπλένει ούτι ο Αμαζόνιος, ούτι ο Νιαγάρας.

Τι να τους ονοματίζουμε συχνά τους αδίσταχτους Ράμπους και γκάγκστερς που αλωνίζουν και πληγώνουν την ανθρωπότητα! Για να μην τους λησμονούν και οι γερονήμονες και πέφτουνε σε πλάνες, θα θυμίσουμε εδώ λίγα παραδείγματα, έτσι για τη δόξα τους και τα «ευεργετήματά» τους σε αδύναμους λαούς:

1) Ποιοί άνοιξαν πριν μερικές δεκαετίες τους πολέμους στην Κορέα και στο Βιετνάμ... κι έφυγαν μετά, νικημένοι και ταπεινωμένοι;

2) Ποιοί υποκίνησαν και υπόθαλψαν τους πολέμους στην Αγκόλα, στο Αφγανιστάν και στην Κύπρο μας με τον «Αττίλα»;

3) Ποιοί ενισχύουν συστηματικά και προκλητικά τους «Κόντρας» του εμφύλιου στη Νικαράγουα;

4) Ποιοί ήταν οι ανελέητοι ηθικοί αυτουργοί στις σφαγές της Βυρητού;

5) Ποιοί καταδικάζουν στην εξόντωση τους άμαχους Παλαιστίνιους στα κατεχόμενα από το Ισραήλ εδάφη;

6) Ποιοί εισέβαλαν στον Περσικό Κόλπο απρόσκλητοι;

7) Ποιοί γκρέμισαν το άιρ-μπας εκεί με τους 298 αθώους Ιρανούς, που τους εξαπέστειλαν πιο σύντομα (από τον τρελόπαπα Χομείνι) στο γελοίο και ανύπαρκτο παράδεισο του Ισλάμ;

8) Ποιοί έκαναν τις φονικές αεροπειρατίες στα αεροπλάνα της TWA στην Αφρική και πάνω από την Κόρινθο;

9) Ποιοί χτύπησαν πρόπερσι από μεσογειακές βύσεις με ρουκέτες τη Λιβύη και ποιοί τους βύθισαν τα δυο καράβια;

10) Ποιοί προκάλεσαν το μακελειό στο «Σίτι οφ Πόρος»;

11) Ποιοί δημιουργούν προβλήματα Αιγαίου, μειοδοτήτων... και ποιοί υπαγορεύουν παρασυναγωγές τύπου Νταβός κ.λπ.;

12) Ποιοί γκρέμισαν πρόσφατα τα δυο λιβυκά αεροπλάνα κοντά στον εναέριο μεσογειακό τους χώρο;

Για όλα τα παραπάνω, οι τόσο υποταχτικοί και φαναρόνοι ηγέτες και ηγετίσκοι, σύμμαχοι και παρασύμμαχοι των διεθνών επιδρομέων, καταπίνουν το λάβδανο και το ρίχνουν σαν οι Καραγκιόζηδες σε ανύπαρκτα «άλλοθι», για να μη χαλάσουν τη ζαχαρένια τους, με διεθνείς πειρατές, που λες κι έγιναν μάλιστα της υψηλίου. Ντροπή να παίζουν κακό θέατρο, κρύβοντας τους ενόχους πίσω από τα δάχτυλά τους.

«Το κακό πολλές φορές θριαμβεύει· αλλά ποτέ δε νικάει οριστικά». (Μπάνκφορτ).

«Γκλασνόστικα»

Ο Υπουργός Εξωτ/κών της ΕΣΣΔ, Ε. Σεβαρτνάβιτς σε πρόσφατη ομιλία του για την περεστρόικα και την ανοιχτή σοβιετική διπλωματία, είπε και ελάλησε ανάμεσα σε άλλα και τούτα: «Αρνούμαστε να δούμε στη νέα πολιτική σκέψη της ειρηνικής συνύπαρξης, μίαν ιδιαίτερη μορφή ταξικής πάλης...»

Ιστορικές παραποιήσεις

Ζήτησαν οι παραελευθερίες σε Δύση και Ανατολή, που παραγίνονται ασυδοσίες, αυθαιρεσίες, παραποιήσεις, λασπολογίες και συγχύσεις! Ο σεβασμός στα πρόσωπα της ιστορίας, μεταβάλλεται σε ανευλάβεια, συκοφαντία και ιεροσυλία, απέναντι σε μνήμες νεκρών. Από κείνους, βέβαια, που βγαίνουν εκτός τόπου, χρόνου και πραγματικότητας. Από εξυπνάκηδες και πονηρούς, που με εύκολες, επιφανειακές και συμφεροντολογικές επικρίσεις, κάνουν τον απλό κοσμάκη να χάνει τα νερά του. Του θολώνουν τα μυαλά του κι απογοητεύεται όταν βλέπει τις αξίες του παρελθόντος του συντρίμμα!

Αυτά τα παρατράγουδα, γίνονται από αρχομανίες κι ανταγωνισμούς: και φυσικά, από ατομικά και ηγετικά συμφέροντα.

Να και στη Ρωσία του Γκορμπατσόφ ένα παράδειγμα:

Τα περιοδικά «Σπούτνικ», «Ντρούζμπα Ναρόντοφ», «Γιουνόστ», «Νέα της Μόσχας», «Αγκανιόκ» κ.λπ., όλα αυτά τα έντυπα κάνουν τις τρίχες = τριχιές, τους παπάδες γκαστρωμένους, τα μυρμήγκια = ελέφαντες και τα κεφάλια κουδούνια. Αρνούνται και αμφισβητούν, αποκρημάττοντας όλες τις αξίες, κι από το πιο ένδοξο παρελθόν του λαού τους...

Αχ, αυτόν τον κακομοίρη και τόσο ηρωικό (των 22 εκατομ. νεκρών στο β' π. πόλεμο) λαό, που έχει και τις κάποιες ευθύνες για τα σφάλματα των ηγετών του... τον υποτιμούν και τον καταδικάζουν άδικα στις συνειδήσεις των νέων. Μηδενίζουν και διαγράφουν τους ίδιους τους προγόνους των! Σαν να μην είχαν ιδανικά: και σαν να μην ήταν εκείνοι που έφτασαν από ψωραλέοι κι αδύναμοι μουζίκιοι, ραγιάδες των τσάρων και των φεουδαρχών, περήφανοι θριαμβευτές και καταχτητές του Διαστήματος! Σα να μη χόρτασαν χλέπα και λαρδί, βότκα και κλακέτα...

Μπράβο στον Χόνεκερ, άξιο ηγέτη της Ανατολικής Γερμανίας, που απαγόρευσε την κυκλοφορία στη χώρα του ορισμένων περιοδικών, όπως του «Σπούτνικ» κ.ά., (Αυτό εκδίδεται κι επίσημα, από το σοβιετικό πρακτορείο «Νόβοστι») διότι, όπως τονίστηκε: «προσφέρουν παραποιημένες τις προσωπικότητες της ιστορίας...».

Φτύστε, λοιπόν, οι λογικοί, δίκαιοι κι αντικειμενικοί κριτές, τ' αρνητικά της «περεστρόικας» να μην τους βασκαθεί... αφού δεν κατάλαβε ο υπερόπτης εμπνευστής της (απάνω ως φαίνεται στο μεθύσι της εξουσίας) ότι, δε θά'πρεπε να γκρεμίσει και να σαρώσει τις αξίες του λαού και της επαναστατικής του εξέλιξης, για τις όποιες ιστορικοκοινωνικά αναγκαίες οι-

κονομικές μεταρρυθμίσεις, που επιβάλλονταν να κάνει... χωρίς να λησμονεί ότι:

«Γρώει το ρινί το σίδερο...
μα κάποιαν ώρα σπάει».

Ουτοπίες και λησμοσύνες

Στη σημερινή ΕΣΣΔ, όλα σχεδόν τα περασμένα χρόνια, χαρακτηρίζονται «εποχή στασιμότητας» ή και εκτροπής από τα «σοσιαλιστικά ιδεώδη».

Η στασιμότητα, βέβαια, σημαίνει και αδράνεια, μείωση της παραγωγής, άμβλυση της δημιουργικής συνείδησης, στέρωση κι αποτελμάτωση, αδιαφορία γενικότερη και απραξία. Γιατί, λοιπόν, όλα αυτά; Δε σκέφτηκε βαθύτερα ο σημερινός αναμορφωτής, ότι είναι παράγωγα ελεύθερης, ασυνείδητης και ζαμανφουτίστικης ζωής και χαλάρωσης, ή εγκατάλειψη της αναγκαίας κι αδιάκοπης συστηματικής παιδείας μόρφωσης και κουλτούρας; Λησμόνησε άραγε πως η γενική και σωστή αγωγή, διαμορφώνει την παραγωγική συνείδηση; Γιατί να έχει ουτοπιστικές αδυναμίες ο νέος φωστήρας και «σωτήρας»;

Τόσο δεν μπόρεσε να εντοπίσει την έλλειψη σωστής διαπαιδαγώγησης, την παραμέληση και τη μείωση του ενδιαφέροντος της παιδείας, της αναγκαίας διαφώτισης και πειθαρχίας; Κρίμα που πολλοί έγιναν εκεί επιλήσμονες της σοφής κι επιταχτικής αξίωσης του Λένιν ότι:

Ο Σοσιαλισμός μορφώνει και δικαιώνει όλους τους πολίτες του. Γι' αυτό και υπερέχει σαν κοινωνικό σύστημα. Θα ήταν καλό, λοιπόν, γι' αυτούς, να μην υποτιμούν τόσο αχάριστα τους θεμελιωτές και στυλοβάτες του κοινωνικού τους συστήματος, που τώρα μεταμορφώνουν. Γιατί στο όνομα του Λένιν και του Στάλιν, πολλοί θυσιάσαν τη ζωή τους! Όμως, στο όνομα του Χρουστσόφ και του Γκορμπατσόφ κανένας. Για όσους γνωρίζουν ότι, στα φιλελεύθερα και ιμπεριαλιστικά καθεστώτα: «ο άνθρωπος στον άνθρωπο είναι λύκος», όπως έλεγε και ο Τζον Λοκ... είναι μέγα το κρίμα που νιώθουν βλέποντας ότι, στα 70 χρόνια Σοσιαλισμό στην ΕΣΣΔ, ο άνθρωπος στον άνθρωπο δεν έγινε ακόμα αδερφός! Κρίμα και πάλι! Πότε θα γίνει;

Ρεηγάνικη υποθήκη

Όταν ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ρεηγάν αποχαιρέτησε τον έρμον αδιάφορο για τα πολιτικά λαό του, δήλωσε ανάμεσα σε άλλα και τούτο, πως αυτός επειδή ήταν ένας θεατρίνος πρόεδρος, έφερε σε αίσιοιον πέρας τις δύο τετραετίες

του, χάρη στην ηθοποιία του. Κι ότι μετά τη θητεία του Μπους, θα πρέπει να επιλέξουν πάλι για πρόεδρο έναν ηθοποιό. Έτσι, με αρκετή δόση αυθορμητισμού και αφέλειας, ο μίστερ Ράμπο και τέως εγκάθετος του Χόλλιγουντ, ομολόγησε έξω από τα δόντια τον θεατρινίστικο, «τουτέστι» υποκριτικό και ψεύτικο ρόλο της χωροφυλακίνας του κόσμου Αμερικής, στα μπενμίζ και αναμίζ αλωνιστικά και αλαλούμικα παγκόσμια πράγματα. «Φαινομένων έργων... περιττόν εστί μακρυλογία». Θέλησε, λοιπόν, να μας επιβεβαιώσει ότι: «ο κόσμος θέατρο εστί και παίγνιον», όπως έλεγε κι ο Γρ. Ναζιανζίνος. Αλλά σύντομα, κλασαυχενίστηκε κιόλας με γερή δόση ναρκισσισμού και περηφάνιας, αγνοώντας και την εξήγηση του μέγα Βασιλείου πως: «η περηφάνια είναι ένα ζευγάρι ξυλοπόδαρα, που ψηλώνουν απλώς το μπόι, χωρίς να μεγαλώνουν τον άνθρωπο».

Σημειώσεις πάνω στη μεταλενινιστική περίοδο

Γράφουν: Ο Τολιάτι, ο Γκράμσι κ.ά.

Επειδή στη Ρωσία του Λένιν, του Στάλιν και του Τρότσκι έγιναν επαναστάσεις τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας... και «οι επαναστάσεις δε γίνονται με χάδια και με ανθοκόλλο», όπως διακήρυξε ο πρώτος και πρωτομάχος δάσκαλος όλων Βλαδ. Ίλιτς, επιβάλλεται για χάρη της ιστορικής αλήθειας και της αντικειμενικότητας, να φωτίζονται περισσότερο τα πρόσωπα και τα πράγματα. Φως άπλετο σε γεγονότα και μορφές, που διαδραμάτισαν έναν πρωτεύοντα και οδηγητικό ρόλο στην εξελικτική πορεία εκείνων των λαϊκών κινημάτων. Με επιχειρήματα και λόγια πρωταγωνιστών της εποχής, που βέβαια όσοι Έλληνες έζησαν έντονα και γνωστικά εκείνο τον καιρό, τα γνωρίζουν. Μόνο οι νεώτερες γενιές στην ΕΣΣΔ, δεν τα ξέρουν δυστυχώς.

Έγραψαν και γράφουν πολλά ανεύθυνα στον κόσμο έντυπα, ότι: Στη Ρωσία του Λένιν και του Στάλιν δεν υπήρξε αντιπολίτευση μέσα στο ΚΚΣΕ. Μια τέτοια φήμη, τη διαψεύδει ακόμα και με τις αντιφάσεις του ο Μ. Γκορμπάτσόφ. Αλλά προπάντων το βεβαιώνουν και σαν αυτόπτες μάρτυρες, οι τοτινοί μετριοπαθείς και διαλαχτικοί ηγέτες του Κ.Κ.Ι., Τολιάτι και Γκράμσι, Μάρεκ και Φέρι. Αυτοί, έζησαν από κοντά τις σφοδρές και τρελές αντιπολιτευτικές διαθέσεις των ηγετών της μειοψηφίας στην Κ.Ε. του ΚΚΣΕ Τρότσκι, Κάμενεφ, Ζηνόβιεφ, κ.λπ.

Ο σημερινός αρχηγός της ΕΣΣΔ δήλωσε: Ο Στάλιν σα διάδοχος του Λένιν, εφάρμοσε

σωστά και πιστά τη γραμμή του μεγάλου δάσκαλου...»

Το φθινόπωρο του 1926, η ασεβής και ανισόρροπη αντιπολίτευση, οργίασε κυριολεκτικά, υποσκάπτοντας τα θεμέλια του (αμέσως μετά το θάνατο του Λένιν και τον εμφύλιο) νεοσύστατου σοβιετικού καθεστώτος, και συνέχισε επί χρόνια την επισήμια και διασπαστική καλινοδιακή ταχτική της.

Με την έκφραση της πλειοψηφίας, η ουσιαστική λειτουργία της εσωκομματικής δημοκρατίας υπήρξε άψογη. Ενώ οι προαναφερόμενοι αρχηγοί της αντιπολίτευσης, αρκούσαν σε διαβλητικά, αντιλενινιστικά και ραδιουργικά ξεσηκώματα των εργατών (Πετρούπολη), αγροτών κ.λπ.

Δεν ήθελαν να παραδεχτούν πως δημοκρατία θα κει: να συμμορφώνεται και να υποκύπτει η μειοψηφία στη γνώμη και στη βούληση της πλειοψηφίας.

Ο Παλμίρο Τολιάτι, αρχηγός τότε του ΚΚΙ, που ζούσε χειροκιστά κι έντονα τα δραματικά γεγονότα της διάσπασης του ΚΚΣΕ το 1926 στη Μόσχα, έγραφε από κει στον Αντόνιο Γκράμσι:

«Το κεισόδιο του Λένινκραντ, έδειξε ότι: οι αρχηγοί της αντιπολίτευσης, ενώ ακόμα δήλωναν ότι είναι πρόθυμοι να υποταγούν στην κομματική πειθαρχία, κρυοπαθούσαν να εξασφαλίσουν θέσεις, που θα τους επέτρεπαν να υπαγορεύουν όρους στο πολιτικό Γραφείο...».

Και ο Γκράμσι του απαντούσε: «Οι ζημιές μιας διάσπασης ή η παρατεταμένη κατάσταση μιας υπολανθάνουσας διάσπασης, μπορούν να είναι ανεπανόρθωτες και θανάσιμες...» «Οι δικές μας παρατηρήσεις στρέφονται ολόκληρες ενάντια στην αντιπολίτευση. Αυτή εκφράζει όλες τις καλιές προκαταλήψεις του συνδικαλισμού κ.λπ. Η επιστολή μας είναι μια καταγγελία κατά της αντιπολίτευσης».

Και σε άλλο σημείο τονίζει:

«Στην ιδεολογία και στην πρακτική του μπλοκ της αντιπολίτευσης, ξαναγεννιέται πλήρως όλη η παράδοση της σοσιαλδημοκρατίας και του συνδικαλισμού, που εμπόδιζε μέχρι τώρα το δυτικό προλεταριάτο να οργανωθεί σε ηγετική τάξη».

Σύμφωνα, λοιπόν, με τον Τολιάτι, κι όπως τονίζε και ο Φράνκο Φέρι στον Γκράμσι «το ΚΚΙ, χαρακτήρισε τους Τρότσκι, Ζηνόβιεφ, Κάμενεφ, σαν τους κύριους υπεύθυνους της διασπαστικής κατάστασης».

Και ο Γκράμσι πάλι θα γράψει:

«Η λενινιστική γραμμή, συνίσταται: στο να αγωνίζεσαι για την ενότητα του κόμματος, και όχι για την επιφανειακή ενότητα, αλλά για κείνη την κάπως πιο στενή, που συνίσταται στη μη ύπαρξη μέσα στο κόμμα δυο αντιτιθέμενων πολιτικών γραμμών πάνω σε όλα τα προβλήματα».

Ο Φραντς Μάρκε έγραφε επίσης:

«Μετά το θάνατο του Λένιν, ο Στάλιν επιβλήθηκε τόσο στη Σοβ. Ένωση όσο και στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα, σαν ο πιο αυθεντικός ερμηνευτής του Μαρξ και του Λένιν...»

«Με την ηγεσία του, η καθυστερημένη Ρωσία, έγινε ένα σύγχρονο βιομηχανικό κράτος, μια τεράστια μεγάλη Δύναμη».

Ο ίδιος ο Στάλιν που τόσο διαστρεβλώθηκε, παραμορφώθηκε και καταλασπώθηκε, όσο κανένας ηγέτης στη νεώτερη παγκόσμια πολιτική ιστορία, έγραφε το 1929 σε κομματικό στέλεχος για την ιδέα της προσωπολατρίας:

«Μιλάτε για την «αφοσίωση» σας σε μένα. Ίσως να είναι μια φράση, που σας ξέφυγε τυχαία. Ίσως... Αν, όμως, δεν είναι τυχαία φράση, τότε θα σας συμβούλευα να απορρίψετε την «αρχή» της αφοσίωσης σε πρόσωπα. Αυτό δεν είναι μπολσεβίκικο. Να έχετε αφοσίωση στην εργατική τάξη, στο κόμμα της, στο κράτος της. Αυτό είναι αναγκαίο και καλό. Να μην τη συγχέετε με την αφοσίωση σε πρόσωπα...»

Και αλλού:

«Γόρα οι τύχες των λαών και των κρατών δεν αποφασίζονται μόνο από τους αρχηγούς, αλλά πριν απ' όλα και κυρίως, από τα εκατομμύρια τις εργαζόμενες μάζες...»

Και ο Λένιν σε γράμμα του προς το Συνέδριο του ΚΚΣΕ το Δεκ. του '22, υπογράμμιζε:

«Δε θέλω να προχωρήσω στο χαρακτηρισμό των άλλων μελών της Κ.Ε. πάνω στις προσωπικές τους ιδιότητες. Θα υπενθυμίσω μόνο, ότι το επεισόδιο του Οκτώβρη με τους Ζηνόβιεφ και Κάμενεφ, δεν υπήρξε φυσικά τυχαίο, αλλά πως κι αυτό, λίγο μπορεί να καταλογιστεί σε αυτούς σαν προσωπική ευθύνη, όπως και ο μη μπολσεβικισμός του Τρότσκι».

Ένας άλλος πάλι κορυφαίος αισθητικός, κριτικός και θεωρητικός του Μαρξισμού, ο Ούγγρος καθηγητής Γκεόργκε Λούκατς, σε μακροσκελή επιστολή του προς τον Ιταλό Αλμπέρτο Καρότσι δ/ντή του περιοδικού «Νέα Επιχειρήματα» έγραφε το 1963 ανάμεσα σε άλλα για τη σταλινική περίοδο στην ΕΣΣΔ και τα παρακάτω:

«... Ο Στάλιν φάνηκε πως ήταν ένας σπουδαίος οξυδερκής πολιτικός. Η αποτελεσματική υπεράσπιση της νέας θεωρίας του Λένιν για τη δυνατότητα μιας σοσιαλιστικής κοινωνίας σε μια μόνο χώρα, ενάντια στις επιθέσεις προπάντων του Τρότσκι, στάθηκε έτσι πρέπει να το ιδούμε σήμερα η σωτηρία της σοβιετικής εξέλιξης».

Είναι αδύνατο να κρίνει κανείς το πρόβλημα Στάλιν δίκαια, από ιστορική άποψη, αν δεν εξετάσει κάτω από αυτό το πρίσμα τους αγώνες μέσα στο κομμουνιστικό κόμμα για τη γραμμή, που έπρεπε να ακολουθηθεί».

«Ο Τρότσκι, ήταν ο κύριος θεωρητικός της

θέσης πως η οικοδόμηση του Σοσιαλισμού σε μια μόνο χώρα, είναι αδύνατη. Η ιστορία έχει από καιρό αναιρέσει την αντίληψή του. Και δεν επιτρέπει καμιά αποκατάσταση του Τρότσκι. Ο Στάλιν αποδείχτηκε πως είχε, στα αποφασιστικά στρατηγικά ζητήματα εκείνου του καιρού, τελείως δίκαιο...»

«Οι προσωπικές μου εντυπώσεις από τις συναντήσεις μου με τον Τρότσκι το 1921, μου δημιούργησαν την πεποίθηση ότι αυτός σαν άτομο έκλινε περισσότερο προς την προσωπολατρία, παρά ο Στάλιν».

«Το Σύμφωνο του Στάλιν με το Χίτλερ το 1939, πρόκειται για μια κατά τη γνώμη μου, ουσιαστικά ορθή από ταχτική άποψη, απόφαση του Στάλιν...»

«Με όλα τα λάθη, μπόρεσε η σταλινική βιομηχανοποίηση να δημιουργήσει τις τεχνικές δυνατότητες για την επιτυχή διεξαγωγή του πολέμου κατά της χιτλερικής Γερμανίας...»

Αυτά τα τόσο πειστικά ντοκουμέντα των τότε Ιταλών και Ρώσων ηγετών, που αποκαλύπτουν αδιαμφισβήτητες αλήθειες, κάνουν και τον πιο δύσπιστο κριτή, να βγάλει σωστά και δίκαια συμπεράσματα, για χαρακτήρες, δράση, αντίδραση και ποιότητα των ηγετών εκείνων της ΕΣΣΔ και στην πρώτη δεκαετία της Οκτωβριανής Επανάστασης και στη δεύτερη ως το 1938. Ήταν αναμφισβήτητα πολύ περισσότερα τα καλά και τα ευεργετήματα σ' εκείνη την περίοδο του Στάλιν, που ανέπτυξαν και γιγάντωσαν την ΕΣΣΔ και δυνάμωσαν ηθικά πολλά προοδευτικά κόμματα σε όλο τον κόσμο, παρά τα κακά που προέκυψαν κατά την εξελιχτική πορεία της επανάστασης στη Ρωσία του Στάλιν, που ίσως πέρα κι από τις όποιες δικές του ευθύνες, έγιναν σκοτεινά εγχειρήματα, ίντριγκες και βέβαια, άδικα εγκλήματα.

Όμως σε μια τέτοια περίοδο, όχι μόνο ο μεγάλος Αμερικανός ποιητής Ουόλτ Γουίτμαν, θα εξόρκιζε: Δημοκρατία! Αστροποβρόντηξε! Προχώρα μπροστά! Κατάφερε τα γεμάτα εκδίκηση χτυπήματά σου...!» Αλλά κι ο ίδιος ο μεγαλόψυχος Λένιν θα τους παρότρυνε σε σκληρή συμπεριφορά ενάντια στους επιζήμιους, ασεβείς και απείθαρχους. Έτσι, «επαναστατικό δικαίω», όπως έλεγε ο Βλαδίμηρος Ίλιτς πριν πεθάνει στο Μάξιμο Γκόρκι: «Σαν επαναστάτες, δεν επιτρέπεται να χαϊδεύουμε το κεφάλι κανενός. Πρέπει να χτυπάμε κατακέφαλα, χωρίς οίκτο!»

Ποιος, λοιπόν, δεν παραδέχεται ότι εκείνη η εικοσάχρονη επαναστατική και μετ'επανάστατική περίοδος, δεν κόστισε θυσίες και θύματα πολλά που μπορούσαν να αποφευχθούν; Όμως, έγιναν, σαν την παροιμία του γάμου, που δε γίνεται χωρίς κριάρια...!

Οι δρόμοι των επαναστάσεων και των δικτατοριών του προλεταριάτου (υποχρεωτικά σκλη-

ρά στάδια) δεν είναι στρωμένοι με ρόδα, γαρίφαλα και κρίνα!

Έτσι βάδισε η ιστορία, που δυστυχώς δε γράφεται από τους λαούς, αν και δημιουργείται απ' αυτούς!

Ας γίνονται τα λάθη της μαθήματα, σύνεσης και δικαιοσύνης για τους μελλούμενους.

Η ιστορία πρέπει να διδάσκει τους λαούς. Και είναι δυστύχημα, όταν αυτοί, δεν διδάσκονται από την ιστορία.

Τρελοθρησκόληπτα πανηγύρια

Λυπηθείτε το κατόντημα των Αζερμπαϊτζανών, έπειτα από 70 χρόνια Σοσιαλισμό, που συνοψίζεται ακόμα (Καραμπαχίας ένεκεν) στο «ζήτω ο αλάχ», που έριξε την εγκέλαδη συμφορά στους Αρμένιους!... Πανηγύριζαν οι άξεστοι (δυστυχώς) και αλαχοσκορδόπιστοι με κοψομεσιάσματα, γλέντια και θυμιατίσματα στους ουραμούς, για την καταστροφή της Αρμενίας από τους 8 ρίχτερ, για τους 50.000 περίπου νεκρούς!

Θα τρίζουν τα κόκκαλα του Λένιν μ' αυτά τα ζουλάκια, που εκτόνωσαν τα μίση και τα πάθη τους με μαζικές πανηγυρικές λιτανείες κι ευχαριστίες στον άνεμο αλάχ, την επομένη των σεισμών, πως τάχα αυτός (γελάτε κότες) τιμώρησε τους αλλόθρησκους και υποτιθέμενους πολιτικά συν-μοιδατές.

Τόσα χρόνια... και η περεστρόικα έδειξε πως η σωβινιστική εθνικιστική τους λύσσα και η ελεεινή θεοληπτική στ' αρρωστημένα μυαλά τους πίσσα, δεν τους άφησε να εξημερωθούν, να μορφωθούν, να γίνουν άνθρωποι κι αδέρφια με τους συνορίτες και συντοπίτες τους Αρμένιους. Δεν τους συμμερίστηκαν που τόσο τους κατάρρεξε η μοίρα, από το 1915 όταν κατέσφαξε η βάρβαρη Τουρκιά ενάμιση εκατομμύριο.

Τι κρίμα για τους θρησκοληψιάρηδες Αζερμπαϊτζανούς, για τις θυσίες και τις ευκαιρίες που τους δόθηκαν από μεγάλους ηγέτες στο παρελθόν... και δεν μπόρεσαν ν' απαλλαγούν από χομεινιστικά σύνδρομα τρέλας, πισωδρομισμού, υστερίας και ιταπάτης...

Αλλά, «η κατάρα του κακού είναι ό,τι συνεχίζει να γεννάει το κακό», όπως έλεγε κι ο Σίλερ.

Οι εκλογές στις ΗΠΑ

Στις Ην. Πολιτείες, πάντοτε και κατά το ιδιόρρυθμο παλιό ηγεμονιστικό τους Σύν/γμα, οι πρόεδροι και οι κυβερνήσεις τους, δεν εκλέγονταν άμεσα από το λαό. Αλλά, με 541 εκλέκτορες από τα δύο μεγάλα κι ευθύγραμμα στην εξωτερ. πολιτική κόμματα και με τερά-

στια χρηματικά ποσά. Οι επιλογές των εκλεκτόρων γίνονται από έπιτροπές σε κάθε Πολιτεία. Και βάζουν ειρωνικά το μισό λαό (γιατί ο άλλος μισός σχεδόν δεν πάει ποτέ στις κάλπες) και τους ψηφίζει στις πρωτεύουσες των 50 πολιτειών. Έπειτα οι εκλεκτορικοί ψήφοι, για να βγει ο πρόεδρος, πρέπει να είναι 270. Όταν δεν παρθεί πλειοψηφία απ' αυτούς για τον πρόεδρο, τον εκλέγουν οι αντιπρόσωποι της Βουλής, από τους πλειοψηφούντες υποψήφιους με έναν ψήφο, που δικαιούται η κάθε Πολιτεία, άσχετα με τη δυσαναλογία των πληθυσμών.

Έτσι, η λαϊκή ψήφος αχρηστεύεται, γιατί την προεδρία την αρπάζουν και υποψήφιοι της μειοψηφίας.

Το από τον περασμένο αιώνα σύστημα των εκλεκτόρων, είναι τόσο αναχρονιστικό, απατηλό και αντιδημοκρατικό, που αν το ήξεραν οι ξύπνιοι λαοί του κόσμου, έπρεπε να το γιουχάρουν καταγέλαστα. Αφού ο πληθυσμός των Πολιτειών σε ψήφους δεν υπολογίστηκε ποτέ. Ενώ, αν ήταν δημοκρατικό το σύστημα, ο πρόεδρος θα έβγαινε απ' ειθείας από το λαό. Οι εκάστοτε πρόεδροι εκεί, (καθώς πολλοί απ' αυτούς στο παρελθόν, ήταν από τη μειοψηφία) έγιναν και γίνονται πάντα υπηρέτες του μεγάλου κεφαλαίου...

Όσοι, βέβαια, δε στέκουνε πιστοί καλοθελητές και μαριονέττες, δολοφονούνται ή εκπαρθρώνονται με άλλα τεχνάσματα... από τις άορατες και σκοτεινές δυνάμεις.

Έτσι, οι πρόεδροι στις ΗΠΑ, δεν αντιπροσωπεύουν ανθρώπους, παρά εταιρίες, εργοστάσια, φάρμακα, φάρμες, εκτάσεις γης. Ιδού ένα παράδειγμα:

Το 1980, η απογραφή των ψηφοφόρων του λαού, σε δικαίωμα ψήφου, είχε μόνο 160,5 εκατομμύρια. Όμως, στις κάλπες ψήφισαν μόνο 84 εκατομμύρια. Ο Ρέγκαν πήρε την προεδρία με 43 εκατομ. ψήφους. Ο Κάρτερ με 35, δηλαδή με το 27%. Βλέπετε πως οι μειοψηφίες, γίνονται πονηρότατα κι αλημιστικά κυβερνητικές πλειοψηφίες; Το ίδιο έγινε και πρόσφατα με τον Μπους... όπως κατ'άγγειλε κι ένας αυτοεξόριστος Αμερικανός Συγγραφέας, που καταράστηκε και αποκήρυξε το καθεστώς των ΗΠΑ και ζει στην Ιταλία.

Αυτή είναι η «δημοκρατία» στην ηγέτιδα χώρα του «ελεύθερου κόσμου». Φτύστε τη μην τη βασκάνετε, που κόβεται και για τ' ανθρώπινα δικαιώματα των άλλων λαών, για να τους αποκοντριώνει παραπλανητικά με το συστηματικό ψέμα, την απάτη, τη βία, τις αλληλομακελλεούμενες θρησκείες, τις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες. Κι αφήστε τους αφελείς που έχουν σύγχυση, ή διατελούν σε

συνείδηση των κυβερνικών προγραμματιστών, δεν τρέχει τίποτα. Είναι πιο σίγουρη η αποχαύνωση.

Όσα κι αν πούμε, βέβαια, για την τουβούλα μας... και το παρόν και το παρελθόν της, είναι στεγανό και μαύρο· είναι γιομάτο ελεεινά, άχρηστα και βλαβερά προγράμματα. Αλλαγές επί αλλαγών προσώπων... και... ημέτερα τρωκτικά σε ψευτοσήριαλ... κ.λπ., για να είναι σουπερ-τυλετύφλωση. «Όσο κι αν πλύνεις τον αράπη το σακούνι σου χαλάς».

Μεγαλότιτλοι...

Από τον περασμένο νοεμβριανό αναδομητικό θρίαμβο, εκείνα που στάθηκαν περισσότερο σοβαρά, δεν ήταν παρά, κάποιου υποκινηστικού-κουρσικού τίτλοι:

1) «Της αναμόρφωσης των πόλεων», 2) «Της ισότητας των δύο φύλων» (μη γελάτε) 3) «του απόδημου ελληνισμού» και 4) του επίτιμου δημότη του Καστελόριζου».

Μάλιστα κύριοι, αυτοί είναι τίτλοι βαρύγδουκοι, που όχι μόνο δεν ξεφτίζουν, αλλά θα ιδείτε αποτελέσματα... που θα τρίβετε τα μάτια σας(!) Τα κατορθώματα του «μεγάλου» μας είναι τόσα και τέτοια, που δεν έχει ξαναγνωρίσει η Ελλάς· Ελλήνων... Κοσκιωτο-Κυπρίων, στο «ραντεβού της ιστορίας», στην «ώρα της μεγάλης αλλαγής». Κι ως λέτε εσείς, πως τέτοιοι ευρηματικοί τιμητικοί τίτλοι είναι τάχα λεξοκαίγιοι που κρατάνε, όσο και οι λάμπεις από τα πυροτεχνήματα(!) Πάντως εγώ είμαι αισιόδοξος, γιατί η νέα τετραετία θα κάνει τις «βαθιές τομές για το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό(!)» να είστε όλοι αισιόδοξοι, διότι «η αισιόδοξία είναι το μυστικό της αιώνιας νεότητας», όπως είπε κι ο Σέλεϋ.

Και τέτοιοι τίτλοι, δεν κάνουν την προσμονή μας στράφι· κι ως λένε οι κακές οι γλώσσες οι γκρινιάρες, πως ο «μεγάλος» είναι για «νισάφι». «Μεγάλε» μου! Χαίρε ό,τι βαστάζεις τους με ζόρι βασταμένους... Χαίρε ό,τι στους κανόνες του παινιδιού, τους βγάζεις όλους ηττημένους... Αμήν.

Μόδας... υποχέια

Όπως τρώνε ακαταλόγιστα και με απληστία οι ρωμιοί, την κατά το πλείστο ορμονική κρεατοφαγία, περισσότερο από κάθε λαό της Ευρώπης... έτσι και η ψυχοδιανοητική τους ένδεια σε κάθε είδους μωροεπιδεικτική κατανάλωση, τους κάνει να πέφτουν σαν οι μύγες στα ψοφίμια, πάνω στα ρουχο-περιττά προϊόντα και λούσα κάθε εκκεντρικής μόδας, παιδρού παρασυρμού. Σα να μην έφταναν οι επινοήσεις του παμπόνηρου εβραιοαμερικάνου Λεβή, με τα μπλουτζίνια τα караβοπάνια,

που βράκωσε σα να ήταν μάγος κοινής αρεσκείας και καλούπωσε νεολαιίστικους πισινούς(!) Σύγκαιρα οι καπάτσοι και δαιμόνιοι έμποροι, έβγαλαν στη συνέχεια τα μπουφανάκια και τ' αθλοσπóρτικα πακούτσια... και τρέχουν τα κορόγίδα του συρμού, που τάχα προσποιούνται και πως δε γουστάρουν τις ομοιομορφίες... και σουλτουκώνονται και σοιφρώνονται μ' αυτά(!)

Έτσι, συμπληρώνεται το ασορτί (μπλουτζίν - μποιφάν και σπορπάκουτσο) του ελαφρόμυαλου επιδειξία νεορωμιού, που χάνει το μέτρο της λογικής και της σοβαρότητας και υποκύπτει σε ό,τι του ταρτάρουν οι κολιεθνικές για τη μάζα του και την εμφάνισή του(!)

Όμως, «τα ράσα δεν κάνουν τον παπά». Και ο Σωκράτης έλεγε: «() αέρας φοισκώνει τις άδειες φοίσκες και η οίηση τους μωροίς».

Παρλαπίπες κι εξευμενισμοί

Στις 8.1.89, στην ΕΤ2, σε μια εξαγνισμένη εκπομπή για την πρόσφατη ληστεία των 8 εκατομμυρίων της Εταιρίας Χειμωνιάδη, από τη μικροσυμμορία Καλαϊτζόγλου - Τσιτσάνη... ακούστηκαν από τον ταχύγλωσσο παρλαπίπα ρεπόρτερ της ΕΡΤ, κ. Λιάνη εξωφρενικά μπουρδολόγια! Και συνακόλουθα σε λυγμούς, στεναγμούς και δάκρυα των δραστών και των συγγενών τους, μας ξύνισαν την γκίζα με τα γλυκερά κι εμετικά κολακο-χάδια προς το πάρα-κακοκαθημένο τσιτσάνοπουλο και συντροφία, στην τσιτσάνοβα και τους παθόντες...

Αλλά πως εκείνο το λάθρο τσαμπούνημα του ρεπόρτερ έγινε με τόσο θράσος κι αέρα;

Μήπως με τη γνωστή συγγενική, ή μη συνωνυμία του μεγάλου ερωτοθρυλικού ονόματος;

Τι να υποθέσει κανείς, αφού ευθύς μετά τα παραχαϊδέματα των «ευγενών» αρπαγηδόνων του ξένου χρήματος, οι ιθύνοντες της ΕΤ κ. κ. Δωρής και Κωβαίος κατάγγειλαν την εκπομπή ως λαθραία, ανέγκριτη και δόλια... αφού η υπόθεση της ληστείας, εκκρεμεί ενώπιον της Δικαιοσύνης;

Για σκέφτεíte, το τι γίνεται στα κυβερνικά κανάλια...! Πόσο μάλλον, το τι θα γίνεται από δω και πέρα, στα ελεύθερα κι ασύδοτα ιδιωτικά(!) Αφού ο κ. Λιάνης αποκαλούσε το μπουζουκτσή τον Τσιτσάνη (θεός χωρέστον) «θύρολο και δόξα της Ελλάδας», «μεγάλο αγωνιστή και υπερασπιστή της ισότητας», της ηθικής, του αριστερισμού, της τέλειαις τουτέστι ηθοπλασίας των νέων (κι ως μην ήταν τίποτ' από όλα αυτά ο μακαρίτης) αλλά, τραγουδιστικής μύησης και προς λουλάδες και μαστούρες μεριές, γιατί τ' άλλα τραγούδια του με τους στίχους του Ν. Ρούτση, τα δικαστήρια ξέρουν τι τράβηξε ο ντε και καλά ειδωλοποιημένος μαστροπενιαρίστας...

Κι επειδή μας έχουν τρυπήσει τ' αυτιά για τον καλλιτέχνη Τσιτσάνη, οι κλίκες και τα αδελφάτα των μπουζουκομανών κουλτουριάρηδων του «Συγκροτήματος» και της ΕΡΤ, όλα τα γλειφοκοκόνια... τώρα βρήκαν ευκαιρία να δοξάσουν και το

Με την Πειθώ των Αριθμών

Η πυθαγόρεια λογική σε γεγονότα, από διάφορες επίσημες στατιστικές

● Τα τελευταία 7 χρόνια στην Ελλάδα αποφυλακίστηκαν από τον Κορυδαλό πολύ σύντομα 1.189 ξένοι και ντόπιοι έμποροι ναρκωτικών. Ένας κάθε 2 μέρες, έτσι ανόδυνα και άνομα, για να συνεχίζουν το μακάβριο θανατηφόρο και γενοχτόνο έργο τους στην έρμαιη και θλιβερή μας νεολαία.

● Στη χώρα μας 500.000 Ελληνόπουλα, από 17 ως 25 χρονών, παίρνουν σκληρά και μαλακά ναρκωτικά. Και σχεδόν το 20% του πληθυσμού στην κοινωνία μας καταναλώνει ναρκωτικές ουσίες.

● Για την ενίσχυση των Γραμμάτων στην πατρίδα μας το ΥΠΠΟ έδωσε φέτος το ποσό των 5 εκατ. δρχ. έναντι 6,7 πέρυσι.

● Μέσα στο 1988, το ελληνικό κουβέρνο διέθεσε 1.400.000.000 δρχ. για την κλωτσοπατινάδα, για να ενισχύσει 16 ποδοσφαιρικές ομάδες της Α' Εθνικής.

● Στην Ελλάδα υπάρχουν 1.988.560 αναλφάβητοι και ημιαναλφάβητοι.

● Το 1989 ο πρόεδρος της δημοκρατίας στοιχίζει ενάμιση εκατ. δρχ. το μήνα. Ως «χορηγία» θα εισπράξει 12,9 εκατ. δρχ. κι άλλα 4,3 εκατ. δρχ. προβλέπονται ως «έξοδα παράστασης» του.

○ Προϋπολογισμός προβλέπει, επίσης, για τους κ.κ. Καραμανλή και Στασινόπουλο, που διετέλεσαν πρόεδροι δημοκρατίας, αποζημιώσεις και έξοδα παραστάσεων 16,1 εκατ. δρχ.

● Οι 300 βουλευτές θα μας κοστίσουν για το 1989 1.842.300.000 συνολικά. Το 1.125.000.000 είναι η αποζημιώσή τους, 217 εκατ. για τη συμμετοχή τους στα τμήματα διακοπών και τις διάφορες επιτροπές της Βουλής, 426 εκατ. για την οργάνωση των γραφείων τους, 15,5 εκατ. ως «επίδομα οικογενειακών βαρών» και 58,5 ως «ταχυδρομικά τέλη», δηλαδή επικοινωνία με τους ψηφοφόρους τους.

● Αναλυτικά, για τον κάθε βουλευτή θα πληρώσουμε στο 1989 6.141.000. Δηλαδή 511.750 δρχ. το μήνα.

● Το Υπουργείο Πολιτισμού της κ. Μερκούρη - Ντασέν μοίρασε για την περίοδο 1988-1989 επιχορηγήσεις σε 37 θέατρα 420 εκατ. δρχ., έναντι 362.000.000 που δόθηκαν πέρυσι. Για τα άχρηστα ΔΗΠΕΘΕ και δημοτικά διανέμονται 270.000.000.

● Σύμφωνα με στατιστική της ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι στη χώρα μας είναι 2.371.000 άντρες και 1.218.000 γυναίκες. Απ' αυτούς το 1.039.000 περίπου απασχολείται στη γεωργία, 921.000 στη βιομηχανία και 1.629.000 στις υπηρεσίες. Ο αριθμός των ανέργων είναι πάνω από 304.000.

● Η ελληνική τηλεόραση εισέπραξε το 1988, 18 1/2 δισεκατομμύρια δρχ. ετήσια έσοδα.

● Η Ουάσιγκτον, ανάλογα με τον πληθυσμό της, είναι η πρώτη πόλη των ΗΠΑ, που κατέχει πρωτεία στις δολοφονίες. Μέσα στο 1988 έγιναν πάνω από 600.

● Στη Σουηδία σημειώνονται 18,6 αυτοκτονίες ανά 100.000 κατοίκους. Ενώ στη Λανία είναι

μοναχοπαίδι του, τον Κώστα, της σούζας, της καζανοβίστικης «ντόλτσε βίτα» και της «τζάκουερ», που έγινε κλέφτης και μετάνιωσε όπως είπε πικρά.

Προστάτης του, λοιπόν, ο κ. ρεπόρτερ, έκανε σήριαλ εξωγιασμού, ότι τάχα το παιδί είναι καλό, φιλότιμο κι ενάρετο και πρέπει να μην τιμωρηθεί... γιατί ξεγελάστηκε με τσίχλες ο μπόμπος των 35 τρυφιών Μαίων, αγνοώντας μάλιστα κι όλα ε' αξιώματα των αρχαίων με τους κώδικες

της ηθικής και του δικαίου. Που είσαι Ευριπίδη, που έλεγες στην Εκάβη σου:

«Άμα δεν τιμωρούνται οι κακοί, απλώνει το κακό παντού κι όλους τους πνίγει». Για τους αρχαίους βλέπετε, οι νόμοι ήταν αλύγιστοι, είχαν συνέπεια. Έκλεψες, θα σου 'κοβαν το χέρι. Σκότωσες; Θα σε σκότωναν. Γέλειωσε. Έτσι, κανείς δεν τολμούσε να κάνει το κακό. Σήμερα, εξευμενίζουν τους νόμους και τους αχρηστεύουν και μας πλημμύρισαν όλα τα κακά!..

28,5 στη Φιλανδία 25,1 και στη Νορβηγία 13,9.

● Το 1988 στις Ηνωμ. Πολιτείες της Αμερικής σημειώθηκαν 104.000 ατυχήματα σε πυρηνικούς σταθμούς. Μεγαλύτερη συχνότητα παρουσίασε η διαρροή ραδιενέργειας και από βλάβες διέκοψαν τη λειτουργία τους 430 αμερικανικοί αντιδραστήρες.

● Οι θρησκοπαράφρονες ισλαμιστές ηγέτες της θεοληψίας του Ιράν, εκτέλεσαν το τελευταίο τετράμηνο 12.000 άτομα, αθώους Πέρσες πατριώτες.

● Κάθε χρόνο πεθαίνουν σε όλο τον κόσμο από ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες 500.000 γυναίκες.

● Η προεκλογική καμπάνια καθενός υποψηφίου για το προεδρικό αξίωμα στις ΗΠΑ κόστισε γύρω στα 70 εκατ. δολάρια, δηλαδή πάνω από 10 δισ. δρχ. Ένας υποψήφιος για γερουσιαστική έδρα ξοδεύει 3 εκατ. δολάρια.

● Στη Νέα Υόρκη δολοφονούνται 7 άτομα την ημέρα. Το πρώτο 8μηνο του '88 σ' αυτή την πόλη έφτασαν τα 1.231, έναντι 1.044 τον αντίστοιχο χρόνο του 1987.

● Στη Γαλλία υπάρχουν 200.000 φορείς του Έτης.

● Στις ΗΠΑ οι άστεγοι έφτασαν φέτος τις 600.000.

● Στην ΕΣΣΑ το 50% του συνόλου της παραγωγής πέρασε με σχετικό νόμο στην αυτοδιαχείριση.

● Στις ΗΠΑ με τις πρόσφατες προεδρικές εκλογές, η προσέλευση των ψηφοφόρων στις κάλπες δεν ήταν παρά γύρω στο 55%. Το ποσοστό αυτό φέρνει τη χώρα αυτή τελευταία στον κατάλογο των δυτικών δημοκρατιών. Και ο Μπους μπαίνει στο Λ. Οίκο με το 27%. Στους εκλογικούς καταλόγους δεν είναι καθόλου γραμμένοι 60 εκατ. Αμερικανοί πολίτες.

● Στην Ιταλία, μέχρι τις 20 Νοέμβρη 1988, οι άνεργοι ανέρχονται σε 16 εκατ. Και το 20% περίπου του λαού υποφέρει από στερήσεις και πείνες.

● Στη Γερμανία του Χίτλερ, από το 1935 ως το 1945, 3 περίπου εκατ. Γερμανοί δημοκράτες κι αγωνιστές που αντιδρούσαν στο ναζιστικό καθεστώς, πέρασαν από στρατόπεδα συγκέντρωσης και φυλακές. Κατηγορήθηκαν συνολικά 800.000 για ενεργή αντιστασιακή δράση και εκτελέστηκαν με δικαστικές αποφάσεις 32.600 άτομα.

● Στις ΗΠΑ από τους 10 Αμερικανούς οι 6 κατέχουν οπωσδήποτε όπλα και συχνά μάλιστα αλληλοσκοτώνονται μ' αυτά και μέσα στις μισοδιαλυμένες οικογένειές τους.

● Στη Νέα Υόρκη μόνο τον Αύγουστο του 1988 δολοφονήθηκαν 201 άτομα, 7 περίπου την ημέρα. Στο πρώτο οχτάμηνο του 1988 δολοφονήθηκαν στην ίδια πόλη 1231. Ενώ το 45% των δολοφονιών έχει άμεση σχέση και αιτία τα ναρκωτικά. Επίσημες θέσεις στις δολοφονίες κατέχουν επίσης το Νιητρώιτ και η Νέα Ορλεάνη.

● Η μεγαλύτερη απειλή στις Ηνωμ. Πολιτείες είναι ο αναλφαβητισμός. Διότι ο μισός πληθυσμός, σύμφωνα με επίσημη στατιστική, είναι αναλφάβητος.

● Στην Κίνα, όταν ο Μάο Τσε Τουνγκ πήρε την εξουσία το 1949, βρήκε το 60% των Κινέζων αναλφάβητους. Ο αναλφαβητισμός πολεμήθηκε όλα τα χρόνια και σήμερα μειώθηκε στο 20%.

● Σύμφωνα με τη Γιούνισεφ, από την πείνα σ' όλο τον κόσμο πεθαίνουν 38.000 παιδιά την ημέρα. Το 1988 πέθαναν 500.000 παιδιά από την πείνα.

● Στο Αζερμπαϊτζάν και την Αρμενία της ΕΣΣΑ βρέθηκαν τελευταία και κατασχέθηκαν από τις αρχές 16.000 όπλα παράνομα, ανάμεσα σε χριστιανούς και μουσουλμάνους. Κι άλλα 22.000 όπλα και εκρηκτικές συσκευές παραδόθηκαν αυθόρμητα από διάφορους πολίτες. Ζήτω, λοιπόν, οι τρελοθρησκείες και οι ολέθριες θρησκοληψίες(!).

● Σ' όλο τον κόσμο πεθαίνουν κάθε χρόνο 800.000 παιδιά μόλις γεννιούνται από έλλειψη τροφών και αστειές των μανάδων τους.

● Στις Ην. Πολιτείες πεθαίνουν κάθε χρόνο 60.000 εργάτες απάνω στη δουλειά τους από ατυχήματα ή και αρρώστιες.

● Το 1988 στη Σοβιετική Ένωση καταγράφηκαν 1.000 θρησκευτικές ενώσεις, ανάμεσα σ' αυτές οι 600 ανήκουν στη ρωσική ορθόδοξη εκκλησία.

Από τον αγώνα του περιοδικού μας

Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»

Μια επιστολή καταπέλτης του συγγραφέα και στοχαστή

Γιώργη Κατσιμπα

Αγαπητό μου «Ελεύθερο Πνεύμα».

Σε συγχαίρω ολόψυχα για όλα σου τα περίφημα σχόλια στην Περιοδική σου Επιθεώρηση και ιδιαίτερα για τα τόσο χρειαζούμενα ηθικά χαστούκια που έδωσες στο προηγούμενο τεύχος 69 για τα κυμώματα και τα ρεζίλια των μισογύνηδων Ταχτηδών και φίλων του· και όλου του εσμού των ΑΚΟΕ - ηδων στα Γράμματα. Είσαι το μόνο Περιοδικό απ' όλα τα λογοτεχνικά και φιλολογικά στη χώρα που πολεμά, τίμια και με συνέπεια τ' αφύσικα, τα άτοπα και τ' άδικο στη χώρα μας. Μπράβο σου που αγωνίζεσαι με το φραγγέλιο σου σωστά και δίκαια κι αντρίκια και πετσοκόβεις την αδίστακτη και προκλητική γύμνια του κιναιδισμού. Ενώτια λοιπόν στο «τρίτο φύλο» ενώνω κι εγώ τη φωνή μου στη δική σου με τα παρακάτω:

Οι πρόγονοί μας οι Αθηναίοι, είχαν σε μεγάλη και ξεχωριστή εκτίμηση την Ποίηση, μαζί με την αδερφή της τέχνη τη Μουσική. Στα Συμπόσιά τους, διαλέγονταν, όπως και στην Αγορά. Έτσι με τη διαλεκτική τους ακτινοβόλησαν και ακτινοβολούν σ' όλον τον κόσμο. Ασχολήθηκαν με τα πάντα. Ακόμα και για το θέμα μας, μίλησαν και θεσμοθέτησε ο Σόλωνας ψήφισμα:

Αξίωμα 1) Αν ήταν λιποτάκτης (τρέσας) 2) Αν δεν είχε γηροκομήσει τους γονείς του και 3) Αν κάποτε υπήρξε κιναιδός, ο πολίτης ήταν καταδικασμένος.

Σ' ένα τέτοιο τριτοκοσμικό (για τις μέρες μας) θέμα περί «Αδελφάτου», θέμα αποθητικό κι άχαρο, δεν μπορείς ξετυλίγοντας τις σκέψεις σου, να μη νιώθεις αναλογιζόμενος τις θέσεις και τα θέσμιμα των προγόνων μας. Καθώς και τη δική μας αγανάκτηση κι αηδία.

Το ποτήρι έχει ξεχειλίσει.

Ο τρωικός πόλεμος έγινε για την Ωραία Ελένη.

Σήμερα ο καθημερινός πόλεμος γίνεται για το «τρίτο στεφάνι».

Καταπιέζεται, λέει, το Αδελφάτο, γιατί δεν μπορεί να διαθέσει το σώμα του όπως το θέλει, όπως ορίζουν τα καπούλια του. Έτσι διαθέτοντας το σώμα με μίνι, βαμμένα νύχια κι ένα σκουλαρίκι διασώζουν το Πνεύμα και την Τέχνη.

Αικνιστικοί κιναιδοί της τηλεδρασης, μας διαπαιδαγωγούν για «το τρίτο στεφάνι» και με το σύνθημα των εντόπιων τους: «ζήτω η ομοφυλοφιλική περιφάνια» μας καλούν στον παράδεισό τους. Το τρίπτυχό τους, «μίνι, σκουλαρίκια και βαμμένα

νύχια» ανεμίζει λάβαρο: Ελευθερία, Ισότητας, Αδελφότητας, εξού και Αδελφάτο. Αν δεν σε δείρει κάποια τρυβεστί Μπέτυ δεν είσαι «αντιστασιακός» ήρωας των Γραμμάτων. Αν δεν ανήκεις στο Α.Κ.Ο.Ε., (Απελευθερωτικό Κίνημα, Ομοφυλοφίλων Ελλάδας) δεν αθλοθετείσαι ούτε στον έσχατο διαγωνισμό εντύπων.

Κανένας τύπος ή περιοδικό, Αμφί, Γκέι, Κράξιμο, Λάμψα, δεν θα σου παράσχει συγγραφική στέγη. Μέγας πάταγος όμως από συνεχείς ανακοινώσεις του τύπου, στη νεκρική κλίνη του τρίτου στεφανιού, μεγαλοπρεπής κηδεία, δημοσία δαπάνη και κορόμηλο τα δάκρυα και σωρός τα «τρίτα;» στεφάνια. Κατάρες ως τον ουρανό για τους δολοφόνους της σερνικής σειρήνας με το ξεσχισμένο μίνι. Για το αδικοχαμένο ήθος και ύφος του συγγραφέα του τρίτου στεφανιού, ας απαντήσουν οι γείτονες, πόσοι νεαροί το επισκέπτονταν καθημερινά μέχρι να το μαχαιρώσουν.

Οι εισπράξεις, λέει, απ' την καταπιεζόμενη σάρκα που εκδιδότανε στο ιδιαίτερο δώμα, ή στη λεωφόρο Συγγρού, παραδίνονταν στην αδερφή και στον ανηψιό για τσόντα της Πολιτείας στο στήσιμο του ανδριάντα του μη ανδρός. Για τη σημερινή «ανώμαλη» διαπαιδαγώγηση, ο λόγος. Γι' αυτήν μιλώ που κατατείνει στην εκμηδένιση τ' ανθρώπινου γένους με το παράδειμά της, αν οι νέοι τ' ακολουθήσουν.

Λέω προς τα παιδιά μας πρέπει να μιλάνε τη μητρική τους γλώσσα και να χειρίζονται τ' αντρικό σπαθί τους σαν άντρες, όπως και τη γραφίδα τους.

Έλεγε ο παπούς μου, απόστρατος αξιωματικός:

«Όταν οι άντρες ήταν μπροστογεμή, ήταν και τα όπλα μπροστογεμή! Τώρα έχουν αλλάξει οι δροι. Βέβαια, υπάρχουν και χειρότερα. Στην Ιγγλιτέρα το τρίτο στεφάνι, το βάζει η Πολιτεία κι ο Πάστορας. Τη «γενναιότητα» των Άγγλων ξήλωσαν οι δικές μας Τσιτσιολίνες, που απόχτησαν στο Κοινοβούλιο. Με την ταχτική βράβευση του Αδελφάτου, από εταιρίες και Συλλόγους με την ευλογία και το χρήμα του λαού που διαχειρίζεται η Πολιτεία με τόσες καταχρήσεις, εκφράζω την τέλεια αποστροφή μου, στην εγκληματική προσπάθεια για πλήρη εξευτελισμό της αντρικής υπόστασης. Κι σαν παλιός καπετάνιος, ρίχνω κι εγώ δυο τουφεκιές, καλώντας «στα δπλω» τους πραγματικούς άντρες, γιατί ο εχθρός βρίσκεται

πταση, ο αμοραλισμός, η ψυχική μοναξιά, ο εγωϊσμός. «Ιδανικό» για όλους σχεδόν τους ανθρώπους, (ακόμα και για τους λεγόμενους «πνευματικούς ανθρώπους»), έγινε ο γρήγορος πλουτισμός, η αδυσώπητη εκμετάλλευση των συνανθρώπων, (εμπόριο ναρκωτικών, όπλων, κ.τ.λ.) η παθολογική μανία για απολαύσεις, πολλές απολαύσεις αλλά κατώτατης ποιότητας, αφύσικες, επικίνδυνες για τη σωματική και ψυχική υγεία. Οι νέοι, επηρεασμένοι από την ηθική χαλαρότητα των μεγαλύτερων τους, τους ξεπέρασαν κι έφτασαν στο σημείο, να θεωρούν σωστό τρόπο ζωής την απάθεια, την αποφυγή κάθε σοβαρής δραστηριότητας, τη βία, τη --χωρίς σκοπό και νόημα -- κακοποίηση έμψυχων και άψυχων. Έτσι διαμορφώθηκε μια κοινωνία ψυχικά άρρωστη και απάνθρωπη. Εν τούτοις μέσα σ' αυτή την κοινωνία, υπάρχει ένα σημαντικό μέρος ανθρώπων, -- προ πάντων νέων-- που κρατούν μέσα τους, ζωντανή την ψυχική τους ευεξία και αγωνίζονται για την Αναγέννηση μιας κοινωνίας υγιούς, και ανθρώπινης. Τώρα, που με την πρωτοβουλία των υπερδυνάμεων ξαναγυρίζει στη διεθνή κοινωνία η Λογική και η Ανθρωπιά, είναι βέβαιο ότι σιγά σιγά όλα τα νοσηρά σύνδρομα που προαναφέραμε θα θεραπευθούν. Λυτρωμένοι από το άγχος ενός καταστροφικού πολέμου, θα ξαναβρούν την ψυχική τους ισορροπία οι άνθρωποι και θ' αναστήσουν έναν κόσμο ηθικό, ειρηνικό κι ευτυχισμένο.

Γιάννης Ιωαννίδης - Φαληριώτης Π. Φάληρο

Αγαπητέ φίλε Λάμπρο,

Το Περιοδικό σου το βρίσκω εφάμιλλο με τα καλύτερα του είδους στη χώρα μας. Πολλά και ποικίλα τα θέματα που καταπιάνεται: Έρευνα, στοχασμός, τέχνη, κριτική, λαογραφία, επίκαιρα ελλαδικά και παγκόσμια μαχητικά σχόλια, προβολή νέων ποιητών και πεζογράφων, σάτιρα κ.λπ. Και όλα αυτά, ανεπηρέαστα, αντικειμενικά, με σωστές και δίκαιες αναλύσεις και παρατηρήσεις, χωρίς συμπάθειες και αντιπάθειες, χωρίς προκαταλήψεις. Είναι πραγματικά Ελεύθερο Πνεύμα. Φαίνεται αμέσως, ότι το Περιοδικό αυτό, διευθύνεται από ικανό κι έμπειρο συγγραφέα, δημοσιογράφο και δημοσιολόγο, με δυνατή πένα, με διεισδυτικό πνεύμα, με βαθιά κρίση και στοχασμό. Η προσφορά σου αυτή, είναι δικαιωματικά αξιόπαινη. Έτσι, όχι μόνο με τα δημιουργικά σου έργα και βιβλία, αλλά και με το Περιοδικό σου, προσφέρεις πλούσια πνευματική τροφή, στο αναγνωστικό σου κοινό, πολύτιμες γνώσεις. Αποκαλύπτεις τους πλούσιους πνευματικούς θησαυρούς της πατρίδας μας. Καλλιεργείς τις ανεπανάληπτες ανθρώπινες αξίες. Όμως ιδώ στυματώ. Περισσότερα για το «Ελεύθερο Πνεύμα» για το πλούσιο συγγραφικό σου έργο, γράφω στην «Ιστορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας», που σκοπεύω να την εκδώσω μέσα στο 1989.

Με πολλή αγάπη
Αλέκος Κουτσούκαλης
Συγγραφέας - Αθήνα

Φίλτατε και Συναγωνιστή Λάμπρο,

Για τον καινούριο χρόνο, μαζί με όλες τις άλλες ευχές... δέξου και τις προσωπικές μου για μια συνέχιση του ελεύθερου στοχασμού Σου, της έρευνας και της κριτικής· και το 1989 να είναι δημιουργικό και ειρηνικό για όλον τον κόσμο. Σαν σε διαβάζω, θυμάμαι τούτα τα λόγια του Καζαντζάκη:

«Κοίταξα τ' άστρα, κοίταξα τους ανθρώπους, κοίταξα τις ιδέες, τι χάος!»

Με βαθιά εκτίμηση
κι αγάπη
Πάντα φίλος Σου

Σωκράτης Παπαχρήστου

Πρόεδρος Συλλόγου Αποδήμων Γιαννιωτών
Αθήνας και Νομαρχιακός Σύμβουλος

Αγαπητέ Κύριε Μάλαμα,

Σας θυμίζω πως είμαι η φοιτήτρια Κανελλοπούλου που τέλειωσα πέρυσι στη Θεσσαλονίκη και τώρα μένω στο Περιγιάλι - Κορινθίας απ' όπου κατάγομαι. Ο θαυμασμός μου στο Περιοδικό σας, μ' έκανε να γίνω ταχτική συνδρομήτρια.

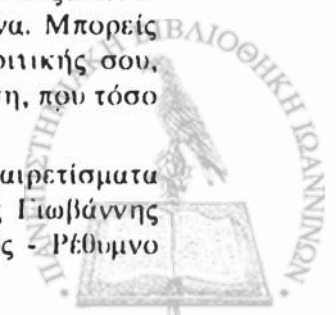
Όταν σας ζήτησα με γράμμα μου, να μου κρίνετε κάποια χειρόγραφα ποιημάτων μου, ομολογώ ότι δεν περίμενα η απάντησή σας να είναι για μένα τόσο εκπληκτική! Ήταν αυτή που περιμένει κάθε δειλός νέος που δεν τολμά καν, ν' αποκαλέσει τον εαυτό του ποιητή. Ήταν μια απάντηση που διέγραψε μέσα μου μια εικόνα πρότυπο ανθρώπου, ποιητή, κριτικού και δασκάλου για Σας. Αυτός ο θαυμασμός έδωσε παράλληλα και κάποια πορεία μέσα μου, αλλά και στον τρόπο σκέψης μου γενικά. Όλα αυτά τα έντονα συναισθήματα, κορυφώθηκαν, όταν είδα και το ποίημά μου «Στερνή Ικεσία» δημοσιευμένο στο «Ελεύθερο Πνεύμα» (τεύχος 68). Πώς να Σας ευχαριστήσω; Τούτο το γράμμα μου, φαντάζει πολύ τυπικό, μπροστά στην πολύτιμη συμβολή σας στο θάρρος, την πεποίθηση και τη βεβαιότητα που μου δώσατε να προχωρήσω στον τομέα της ποιητικής δημιουργίας.

Θα περιμένω με χαρά κι αγωνία το «Ελ. Πνεύμα» που τόσο πολλά μας διδάσκει
Νά 'στε πάντα καλά
Νικολέττα Κανελλοπούλου
Περιγιάλι - Κορινθίας

Αγαπητέ μου Λάμπρο,

Διαβάζοντας και τα νεώτερα τεύχη του «Ελ. Πνεύματος» μ' εντυπωσίασαν βαθιά. Στα 15 χρόνια της κυκλοφορίας του, είν' αλήθεια ότι παραμένει αναλλοίωτο στη μαχητικότητά του· και προσφέρει αισιοδοξία κι ανανέωση στη συνέχεια του αγώνα. Μπορείς με την πλούσια εμπειρία της κριτικής σου, και προσφέρεις σωστή ενημέρωση, που τόσο την έχουμε ανάγκη.

Με φιλικά χαιρετίσματα
Σταύρος Γιωβάννης
Γιατρός - Ρέθυμνο

Αγαπητέ κ. Μάλαμα,

Έλαβα το τεύχος Νο 68 της Περιοδικής σας Επιθεώρησης και σας ευχαριστώ. Με απέραντη ικανοποίηση διαπιστώνω, τη σταθερή στάση σας απέναντι σ' όλα τα εξωφρενικά τ' απαράδεκτα της εποχής.

Εύχομαι τίποτα να μη κλονίσει τη μαχητικότητα σας· και το «Ελεύθερο Πνεύμα» ρομφαία πύρινη, άσβηστος πυρός, να διαγράφει μες στην πορεία του χρόνου, τη δική του ανοδική πορεία στους γαλανούς αιθέρες, χαράζοντας το ουράνιο τόξο, για μια πανανθρώπινη συναδέλφωση.

Μ' εκτίμηση
Έλπα Σηλιωτοπούλου
Ποιήτρια - Αθήνα

Αδερφόφιλε Λάμπρο,
Δέξου την αγάπη μου.

Με την ευκαιρία που το λαμπερό κι ασυναγώνιστο οδηγητικό περιοδικό σου, «Ελεύθερο Πνεύμα» συμπλήρωσε αταλάντευτα 15 χρόνια ζωή. Θέλω να ευχηθώ με όλη μου την ψυχή, να μείνει άφθαρτο απ' το ροκάνισμα του αδυσώπητου χρόνου, και την ανθρώπινη αντιπαράθεση. Γιατί μέσα στην απαράδεκτη πνευματική θολούρα, και σύγχυση... που δέρνει σήμερα το λαό μας, και τον αποπροσανατολίζει ανησυχητικά, προσπαθεί ασίγηστα, παλικουρία, τόσο με τη δικιά σου ακοίμηστη συμβουλή, όσο και με τους άξιους συνεργάτες σου, να επιβάλει το δρόμο της αλήθειας. Ακόμα, με τις υποδείξεις, προτάσεις και κριτικισμό κάθε πνευματικού-διοικητικού λάθους να περάσει τα δίκαια λαϊκά μηνύματα, που τόσο έχει ανάγκη αυτός ο πολύπαθος τόπος μας. Επίσης αγαπητέ αδερφόφιλε Λάμπρο, θέλω να ευχηθώ και για σένα, από τα βάθη της ψυχής μου, να πάρεις τα χρόνια του Πίνδοι και της Ολύμπιας. Ν' ασπρίσουν τα μαλλιά σου, σαν τις απάτητες χιονισμένες βουνοκορφές του Ολύμπου.

Με αληθινή αδελφική αγάπη
Δημήτρης Ζάννης Λόγιος - Βόλος

Αγαπητέ κ. Μάλαμα

Σε συγχαίρω για τη μαχητικότητα και την ειλικρίνεια του Περιοδικού σου. Για το να λες την Αλήθεια και ν' αποκαλύπτεις να στιγματίζεις την ψευτιά, χρειάζεται μεγάλο θάρρος, κουράγιο και θέληση· αξίες που τόσο

Αποφθεγματικά διδάγματα

- Εμείς οι ταλαίπωροι άνθρωποι, νομίζουμε πως οι θεοί κυβερνούν τον κόσμο· ενώ τον κυβερνάει μόνο η ανάγκη!
- Στους κακούς, κακό πρέπει να κάνει ο καλός.
- Θέλω κακό να παθαίνει ο κακός.
- Άμα δεν τιμωρούνται οι κακοί, απλώνει το κακό παντού κι όλους τους πνίγει.

Ευριπίδης «Εκάβη»

- Αιτία πάντα των ταραχών στις πόλεις, στάθηκε η ασυνενοησία των πολιτών.
- Είναι πολύ αλμυρό το ξένο ψωμί, και πολύ σκληρό ν' ανεβοκατεβαίνεις ξένες σκάλες.
- Ο πάπας αφορίζει και ξεαφορίζει κι έτσι εύκολα λεφτά κερδίζει.

Λάντης «Παράδεισος»

- Στη γή των χριστιανών, ριζώνουν και βλασταίνουν κακά φυτά, που σπάνια δίνουν έναν καλό καρπό.

Λάντης «Καθαρτήριο»

- Πρέπει να σιβόμαστε την πραγματική ζωή· και νά'χουμε δυσπιστία στις αργιοι υποθέσεις, ακόμα κι όταν ικανοποιούν τη φαντασία μας.
- Το ωραίο στην τέχνη είναι: η τέλεια αντιστοιχία, η πλέρια ταύτιση ιδέας και εικόνας.
- Το έργο τέχνης θα είναι πραγματικά ωραίο όταν ο καλλιτέχνης αποδόσει σ' αυτό, ό,τι είχε βάλει για σκοπό του.
- Η καλή ζωή σημαίνει και δουλειά. Είναι αδύνατο να ζει κανείς χωρίς να δουλεύει. Πραγματικά η ζωή δίχως δουλειά, θα ήταν όλο πλήξη.

Τσερνισέφσκι

«Τέχνη και Πραγματικότητα»

τιμάς και που τόσο υποβαθμίζονται και δοκιμάζονται αλύπητα στον καιρό μας, μπροστά στην επιθυμία τ' ανθρώπου να επιβιώσει, να κερδίσει, να διακριθεί.

Κώστας Νιώρας - Αθήνα

Για τη φιλία

Η φιλία είναι η καλύτερη γνώση.

Ένας λίγο βέβαιος φίλος, είναι χειρότερος από ένα φαρμακερό φίδι.

Η φιλία μ' έναν καλό άνθρωπο είναι σαν το φώς του φεγγαριού. Η φιλία μ' έναν κακό άνθρωπο είναι σα δηλητήριο φιδιού.

Δέσε τ' άλογό-σου σ' έναν τόπο φανερό, δείξε εμπιστοσύνη σ' ένα φίλο σίγουρο.

Η φιλία δεν έχει σύνορα, οι γνωριμίες δεν έχουν βάθος.

Οι φίλοι πρέπει να μένουν ως τα γηρατειά.

Ένας καλός φίλος είναι πιό δυνατός από έναν πέτρινο τοίχο.

Ένα καλό άλογο είναι πιό γρήγορο από ένα γεράκι.

Αυτός που είναι εγκάρδιος με τους άλλους, έχει πολλούς φίλους.

Ένας σίγουρος φίλος, αντικαθιστά και την ίδια τη συγγένεια.

Ο άνθρωπος γνωρίζεται μέσα στη φιλία. Το άλογο στο τρέξιμο.

Όπως η σοφία έχει ανάγκη από ένα φίλο, έτσι η δύναμη έχει ανάγκη από στήριγμα.

Αυτός που έχει φίλους, είναι πλατύς όπως η στέππα, αυτός που δεν έχει, είναι στενός όπως το χέρι.

Όταν οι φίλοι ενωνονται, οι εχθροί λυσοάζουν.

Η μεγαλύτερη ευτυχία στον άνθρωπο είναι η προσωπικότητα και το σπουδαιότερο καθήκον του καθενός είναι η εξυπηρέτηση της ολότητας.

Γκαίτε

Όταν ο βωμός της θρησκείας, μολυνθεί από το ψεύδος, αμφίβολη είναι η αρετή των υπηρετούντων αυτόν.

ΑΛΑΜ. ΚΟΡΑΗΣ

«Προχθές Ξίδα εις τον δρόμον των Αθηνών με πενιχρά φορέματα... τον οπλαρχηγόν Δημοτσέλιον. Αυτός είναι έλεγα ο ένδοξος, ο φρόνιμος, ο πατριώτης στρατιωτικός, που αφού έπεσε το Μεσολόγγι και απελπίσθη η Ρούμελη, έστησε την ελληνική σημαία εις το Λεσήνι. Ούτε γράμματα προσκυνημένων, τα οποία εδιάβασα, ούτε φόβος και δώρα εχθρού τον έπεισαν να προδώσει τη σημαία, την οποίαν μάλιστα εζώσθη ως συνδόνι θανάτου. Ταλαίπωρη Ελλάς. Τα αληθινά σου τέκνα θρέφονται με τα δάκρυά των. «Ας τιμηθεί με δικαιοσύνην ο πολύδακρυς Αγώνας».

Γ. ΤΕΡΤΣΕΤΗΣ

(Περιοδ. «Ρήγας» 1844)

Όπου η θρησκεία είναι επάγγελμα, η ηθική γίνεται εμπόρευμα.

ΜΠΕΡΝΑΡ ΣΩ

«Ζωή» δε σημαίνει τίποτ' άλλο παρά δράση και δημιουργία. Χαρά δεν υπάρχει παρά μόνο σ' αυτά. Αληθινές υπάρξεις είναι μόνο όσες δημιουργούν. Εκείνος που κλείνεται στον εαυτό του, που η ύπαρξή του δεν παίρνει καμιά προέκταση, που δεν απλώνεται, που δε σκορπίζεται, που δεν ξεχειλίζει, εκείνος που δεν μπορεί να σκορπίσει πέρα από την προσωπικότητά του ένα μέρος της ζωτικότητάς του προς το μέλλον και προς το άπειρο, εξακολουθεί να παραμένει βέβαια άνθρωπος, δεν είναι όμως πραγματικά ζωντανός. Στην πραγματικότητα, δεν μπαίνουμε στην ανυπαρξία την ώρα του θανάτου μας, αλλά τη στιγμή που σβήνει η ακτινοβολία μας για δράση.

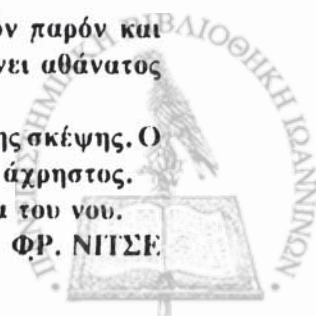
ΡΟΜΑΙΝ ΡΟΛΛΑΝ

Ο Αϊνστάϊν συνδύασε παρελθόν παρόν και μέλλον και γι' αυτό θα παραμείνει αθάνατος για πολλές γενεές.

Η φαντασία είναι το εργαλείο της σκέψης. Ο άνθρωπος χωρίς φαντασία, είναι άχρηστος.

Τα γράμματα είναι καλλιέργεια του νου.

ΦΡ. ΝΙΤΣΕ

Πνευματικά και Καλλιτεχνικά Γεγονότα

Μνήμη

Αγνής Σωτηρακοπούλου

Στο Παγκράτι όπου ζούσε με την αδερφή της, άφησε την ύστερη πνοή της, σε προχωρημένη ηλικία, η φίλη και συνεργάτιδα της Περιοδικής μας Επιθεώρησης ποιήτρια και μεταφράστρια Αγνή Σωτηρακοπούλου. Ήταν μια σεμνή, γνωστική και φρόνιμη κυρία, αλλά παράλληλα και αγωνίστρια λογία, με πίστη, μετριοφροσύνη κι αφοσίωση στην προοδευτική ιδεολογία. Κανείς δεν παραβρέθηκε από τη συμματειακή, ή κομματική κοινοστώδια στην κηδεία της να καταθέσει ένα στεφάνι. Λίγο συνάδελφοι και σχεδόν γείτονές της, συνόδεψαν το σκήνωμά της στην τελευταία του κατοικία. Κι ας ζούσε για την κοινωνική ποιητική δημιουργία. Έφυγε έτσι ταπεινά, λησμονημένη, σαν μια απλή γυναίκα του λαού. Κι αν όμως πέρασε στο κατώφλι της Αλγεροικίας και της λήθης, τ' όνομά της, θα ζήσει στις ποιητικές και μεταφραστικές της εργασίες, όσο θα ζήσουν κι αυτές.

Λυρική ποιήτρια, με λεπτή ευσυνείδηση κι ευγένεια, η Α.Σ. τραγούδησε τον ανθρώπινο πόνο. Συνδέθηκε με ξένους δραματικούς ποιητές. Από το 1948 που άρχισε να γράφει, μετέφρασε γαλλική, αμερικανική, ινδική, τσέχικη, βουλγάρικη, κινέζικη και φιλιππινέζικη ποίηση. Σε δική της μετάφραση εκδόθηκε το 1954 η Ανθολογία «Νέοι Γάλλοι ποιητές», η νουβέλα του Πιερ Γκαρντιέ «Ήθελοι να πεθάνουν από αγάπη», η ποιητική συλλογή «Λεύτερη Γεωγραφία», το θεατρικό του Τσαό Βου «Μπόρα», το βιβλίο του Βου Γου-Τσαγκ «Η Επανάσταση του 1911». Μετέφρασαν επίσης τον «Αρχισιδηρουργό» του Ονέ, τη «Τζέιν Έιρ» του Μπροντέ, τον «Γύρναννο» του Κρόνιν, το έργο του Όντρα Λισόρσκι «Μα η ζωή είναι πιο δυνατή», τις «Ρίζες του Σέγκερς», το «Κάντι» των Σοίθερν και Νόφερμπεργκ, τα ποιήματα του Αμερικάνου Μένκε Κατς «Από τη γη του Μάνα», μεταφράσεις ελληνικής ποίησης σε' αγγλικά κ.α. Προσωπικές ποιητικές, εργασίες της που έχουν μεταφραστεί και σε' αγγλικά και γαλλικά, έχουν εκδοθεί σε 6 βιβλία όπως το «Μια γυναίκα μονάχη» (1963), το «Χαμένο παιγνίδι» (1967), η «Σφραγίδα στο στήθος» (1972) κ.λπ.

Το «Ελ. Πνεύμα» σε μεταφραστικές συνεργασίες την τιμούσε πάντα, και για την όλη ποιητική και πνευματική της κατάθεση.

Τούτα τα λίγα λόγια, ας είναι σα δυο αποχαιρετιστήρια αγνά αγριολούλουδα, από την Ήκειρο, με τον αγέρα της Πίνδου, στην αττική γη που τη σκέπασε, με την ευχή: η ανθρωπιστική της τέχνη, να ζήσει μακρόβια στη διάρκεια της αθανασίας».

Α. Μάλαμας

Ομιλίες του

Α. Μάλαμα

Τον περασμένο Νοέμβρη και Δεκέμβρη '88, ο δ' ντής της Περιοδικής μας Επιθεώρησης Λάμπρος Μάλαμας έδωσε από τον κρατικό ΡΣ της Ηκείρου τέσσερεις ομιλίες με θέματα:

1) «Το ιστορικό και το μήνιμα του Πολυτεχνείου της 17 Νοέμβρη 1973».

2) «Το χρονικό του Γοργοπόταμου, το 1942 το νόημα και η αξία του..»

3) «Μάζιμος Γραικός, ο φωστήρας του δικού μας γένους στη Ρωσία του 16ου αιώνα».

4) «Ιστορικό εφεύρεσης της Ραδιοφωνίας εξέλιξη και προορισμός της».

Τιμή στο

Γιάννη Ιωαννίδη

Στο Παλιό Φάληρο τίμησαν δίκαια τα 50χρονα της εκπαιδευτικής, συγγραφικής και κοινωνικής προσφοράς, του σεβαστού φίλου και συνεργάτη της Επιθεώρησής μας, διακεκριμένου καθηγητή και λόγιου Γιάννη Ιωαννίδη - Φαληριώτη

Η εκδήλωση οργανώθηκε από κλεισίδες καλιών μαθητών και μαθητριών του φωτισμένου παιδαγωγού και με τη συμμετοχή του Δήμου Φαλήρου

Ο ΓΙ έχει αναπτύξει πολίμορφη δράση σε προοδευτικούς ιδεολογικούς αγώνες. Πόνεσε κι αγάπησε το λαό και αγωνίστηκε για το καλό του συνόλου. Λάτρευε με ζήλο και συνείδηση το λειτούργημά του, κι έδωσε τα φώτα και την καρδιά του στη σπουδάζουσα νεολαία. Όσοι πέρασαν από τη διαπαιδαγώγησή του, απόχτησαν πωστή ανθρωπιστική κι εκιστημονική αγωγή, πλατιά και πλούσια μόρφωση. Πάλεψε για την αναβάθμιση, τον εκπαιδευτικό και την αναγέννηση μιας ολοκληρωμένης για τις ανάγκες του εθνικού πολιτισμού παιδείας. Σκόρπισε τις γνώσεις του σαν το σπόρο που ευδοκίμει κι αποδίνει πολλούς και καλούς καρπούς. Έγραψε πολλά άρθρα, μελέτες, δοκίμια, και μεταφράσεις. Δημοσίευσε σε πολλά έργα και μεγάλα περιοδικά και με το ψευδώνυμο Αλκήφρονας Αττικός.

Στα χρόνια της Κατοχής και της γενικής δυστυχίας και πείνας στην Αθήνα, έγινε ιδρυτής και γραμματέας της «Επιτροπής Λαϊκής Σωτηρίας», Αναλύσεις για την προσωπικότητα και το έργο του, έδωσαν οι συγγραφείς Π. Πανταζής, Ν. Ζίας, και ο καθηγητής κ. Ι. Τσιονιάς.

Α.Μ.

Γιμητική

διακρίση

στον Ερρίκο Βλάχμπεη

Ανάμεσα στους Έλληνες συγγραφείς που διακρίθηκαν φέτος με βραβεία και εγκαινούς στο Διαγωνισμό Ειρήνης και Φιλίας, «Ιεκετσί» που συμπλήρωσε 10 χρόνια από την καθιέρωσή του, είναι και ο φίλος και συνεργάτης του Περιοδικού μας λογοτέχνη Ερρίκος Βλάχμπεης για διήγημά του, με θέμα σχετικό, με τις ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Τον συγχαίρουμε.

Αναγγελίες βιβλίων

Ποίηση

Βασίλη Ι. Λαζανά: «Τα Αρχαία Ελληνικά Ερωτικά Επιγράμματα» Αθήνα '88, σελ. 232.

Γιάννη Καραβίδα: «Κυπριακοί Απόηχοι» Αθήνα '88, σελ. 30.

Δημήτρη Σταμούλη: «Επιλογή ποιημάτων» Αθήνα '87, σελ. 240.

Άννα Μαρία - Ζαγοριανού: «Ουτοπία» Ρόδος '88, σελ. 54.

Γιάννη Γαλανού - Πανίτσα: «Εκλογή Α' 1964-1988 ποιήματα» Πάτρα '88, σελ. 1988.

Νίκου Γιουρουκέλη: «Ρυμοτόμηση» Αθήνα '88, σελ. 48.

Βαγγέλη Σ. Παπακωνσταντίνου: «ΑΧΕ» Αθήνα, σελ. 54.

Γιώργου Ραφτόπουλου: «Πυράκανθα» Αθήνα '87, σελ. 48.

Κώστα Βλαχάκη: «Ίχνη και Αγάπες» Αθήνα '88, σελ. 54.

Αχιλλέα Γεωργακόπουλου: «Χτες - Σήμερα - Αύριο» Αθήνα '88, σελ. 64.

Μαρίας Ι. Κεσίση: «Ποιήματα και πεζά 1951-1988» Σέρρες '88.

Λιονύση Πιτταρά (Ν. Παλμύρα): 1) «Στις έρημες αυλές του Ιουλίου» Αθήνα '88, σελ. 70. 2) «Και, θυμάμαι...» Αθήνα '88, σελ. 52.

Πεζογραφία

Σταύρου Α. Σταυριανάκου: 1) «Νησιά στην Πολυνησία» Πειραιάς, σελ. 54 (θεατρικό). 2) «Εκείνοι που πίστεψαν πως νίκησαν» Πειραιάς, σελ. 62 (θεατρικό).

Νίκου Α. Τέντα: «Η λογοτεχνική κατάθεση της μουσόληπτης Χρ. Ζιτσαίας» (Δοκίμιο) Θεσ/νίκη '88, σελ. 16.

Γεωργίου Χ. Χιονίδη: «Ο καθηγητής Απ. Ε. Βακαλόπουλος, ο ιστορικός του Νέου Ελληνισμού (Ανάτυπο) Θεσ/νίκη '88, σελ. 16.

Τάσου Παπαποστόλου: «Το τάμα» (Αναμνήσεις από το Μακρονήσι) Χαλκίδα '88, σελ. 180.

Γ.Ε. Παπαγεωργίου: «Σοβαρά και ευτράπελα της δεκαετίας 1930-1940» Αθήνα '88, σελ. 164.

Κυκλοφορεί: Α. Μάλαμα

Ένα νέο έργο με τίτλο

**«Κορφολογήμα
πείρας και ζωής»**

Δοκίμιας, Αποφθγματικές

Σκέψεις και Στοχασμοί

Παναγιώτη Τσουτάκου

«Κονσουέλο»*

Η νέα συλλογή του ποιητή της Ερήνης, σ' ένα εικοστό πρώτο τετράβιβλίο. Μια τέχνη που ξεχωρίζει για την επιγραμματική και συμπυκνωμένη ουσία της, για το βαλυσματισμό της, για την ανθρωπιστική και φιλοσοφική της διάθεση.

Μια ακόμα ποιητική κατεξοχή του Τσουτάκου, δοσμένη με τη γλαφυρό και υποβλητικό ευγενικό ύφος της αγάπης και της συμπόνιας και με το μήνυμα της χαράς και της λύτρωσης που υποδηλώνει ο γνωστός Πειραιώτης συγγραφέας.

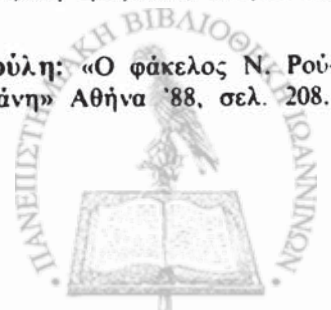
* = Παρηγοριά

(Από την κολομβιανή γλώσσα)

Αλέκου Χρυσοστομίδη
«Ένας Νεκρός Επιστρέφει»
17 υπέροχα Διηγήματα
Αθήνα και Κερατσίνι '88

Βασιλή Καπετανέα - Ροδανού: «Η Λαμία» (Θέατρο - ηθογραφική τραγωδία) Αθήνα '88, σελ. 124.

Δημήτρη Σταμούλη: «Ο φάκελος Ν. Ρούτσου - Β. Τσιτσάνη» Αθήνα '88, σελ. 208.

Αναγγελίες βιβλίων

Ποίηση

Βασίλη Ι. Λαζανά: «Τα Αρχαία Ελληνικά Ερωτικά Επιγράμματα» Αθήνα '88, σελ. 232.

Γιάννη Καραβίδα: «Κυπριακοί Απόηχοι» Αθήνα '88, σελ. 30.

Δημήτρη Σταμούλη: «Επιλογή ποιημάτων» Αθήνα '87, σελ. 240.

Άννα Μαρία - Ζαγοριανού: «Ουτοπία» Ρόδος '88, σελ. 54.

Γιάννη Γαλανού - Πανίτσα: «Εκλογή Α' 1964-1988 ποιήματα» Πάτρα '88, σελ. 1988.

Νίκου Γιουρुकέλη: «Ρυμοτόμηση» Αθήνα '88, σελ. 48.

Βαγγέλη Σ. Παπακωνσταντίνου: «ΑΧΕ» Αθήνα, σελ. 54.

Γιώργου Ραφτόπουλου: «Πυράκανθα» Αθήνα '87, σελ. 48.

Κώστα Βλαχάκη: «Ίχνη και Αγάπες» Αθήνα '88, σελ. 54.

Αχιλλέα Γεωργακόπουλου: «Χτες - Σήμερα - Αύριο» Αθήνα '88, σελ. 64.

Μαρίας Ι. Κεσίση: «Ποιήματα και πεζά 1951-1988» Σέρρες '88.

Λιονύση Πιτταρά (Ν. Παλμύρα): 1) «Στις έρημες αυλές του Ιούλιου» Αθήνα '88, σελ. 70. 2) «Και, θυμάμαι...» Αθήνα '88, σελ. 52.

Πεζογραφία

Σταύρου Α. Σταυριανάκου: 1) «Νησιά στην Πολυνησία» Πειραιάς, σελ. 54 (θεατρικό). 2) «Εκείνοι που πίστεψαν πως νίκησαν» Πειραιάς, σελ. 62 (θεατρικό).

Νίκου Α. Τέντα: «Η λογοτεχνική κατάθεση της μουσόληπτης Χρ. Ζιτσαίας» (Δοκίμιο) Θεσ/νίκη '88, σελ. 16.

Γεωργίου Χ. Χιονίδη: «Ο καθηγητής Απ. Ε. Βακαλόπουλος, ο ιστορικός του Νέου Ελληνισμού (Ανάτυπο) Θεσ/νίκη '88, σελ. 16.

Τάσου Παπαποστόλου: «Το τάμα» (Αναμνήσεις από το Μακρονήσι) Χαλκίδα '88, σελ. 180.

Γ.Ε. Παπαγεωργίου: «Σοβαρά και ευτράπελα της δεκαετίας 1930-1940» Αθήνα '88, σελ. 164.

Κυκλοφορεί: Α. Μάλαμα

Ένα νέο έργο με τίτλο

**«Κορφολογήματα
πειράς και ζωής»**

Ιστομιακές Αποφθιγματικές

Σκέψεις και Στοιγασμοί

Παναγιώτη Τσουτάκου «Κονσουέλο»*

Η νέα συλλογή του ποιητή της Ειρήνης, σ' ένα εικοστό πρώτο του βιβλίο. Μια τέχνη που ξεχωρίζει για την επιγραμματική και συμπυκνωμένη ουσία της, για το βαθύ λυρισμό της, για την ανθρωπιστική και φιλοσοφική της διάθεση.

Μια ακόμα ποιητική κατ'εξοχή του Τσουτάκου, δοσμένη με το γλαφυρό και υποβλητικό ευγενικό ύφος της αγάπης και της συμπόνιας και με το μήνυμα της χαράς και της λύτρωσης που υποδηλώνει ο γνωστός Πειραιώτης συγγραφέας.

* = Παρηγοριά

(Από την κολομβιανή γλώσσα)

Αλέκου Χρυσοστομίδα
«Ένας Νεκρός Επιστρέφει»
17 υπέροχα Διηγήματα
Αθήνα και Κερατσίνι '88

Βασίλη Καπετανέα - Ροδανού: «Η Λαμία» (Θέατρο - ηθογραφική τραγωδία) Αθήνα '88, σελ. 124.

Δημήτρη Σταμούλη: «Ο φάκελος Ν. Ρούτσου - Β. Τσιτσάνη» Αθήνα '88, σελ. 208.